

WWW.AZYB.AZ
WWW.AYB.AZ

AYLIQ ƏDƏBİYYAT DƏRGISI
OKTYABR 2023

Ulduz

№10 (650)

Yeni nəsil: pœziya

*“Ulduz” jurnalı ilə C.Cabbarlı adına
Respublika Gənclər Kitabxanasının
birgə layihəsi*

*“Əgər düşüncələr dili pozarsa,
dil də dönüb düşüncələri pozar...”
Core Oruell.*

Bu sayımızda

ƏLİBALA
TƏLQİN

20

Aqşin
EVRƏN
FONENDOSKOP

4

Fərid
HÜSEYN
TALE
YORĞUNU

22

Aygün
BAYRAMLI
QAĞAYI

6

Furqan
SADIQ
DEYƏSƏN, SEGAHDI
BU YETİM

24

Arzu
HÜSEYN
RƏNGLƏRDƏN
SARI

8

Gülay
TAHIRLI
DARIXMA, VƏTƏN,
DARIXMA

26

Allahşükür
AĞA
PƏNCƏRƏDƏ
HƏYAT

10

Günəl
ŞAMİLGIZI
HƏVVA SEVGISI

29

Cavid
QASIMOV
MƏNDƏN ÖLƏN OLMAZ,
ÖLDÜRƏN OLMAZ

13

Habil
RZANUR
MİSRA-MİSRA
HÖNKÜRƏRSƏN...

31

Cahan
SEYİDZADƏ
QORXMA, BALACA,
UZAT ƏLLƏRİNİ

15

Həsən
KÜR
CƏBHƏDƏN
MƏKTUB

33

EMİNQUEY
ÖZÜN TƏK GƏZ,
İLƏHİ!

18

İntiqam
YAŞAR
O DOĞMA ƏLLƏRİN,
ƏZİZ ƏLLƏRİN...

36

**Malik
ATILAY**
BİR İNTİHARIN
TARİXÇƏSİ **38**

**Səddam
LAÇIN**
BİR QARIŞLIQ
ADAM **53**

40 **Nadir
YALÇIN**
NİKİTA

55 **Sərdar
AMİN**
ZƏMİ ƏFSANƏSİ

**Nizami
BAYRAMLI**
YARIMFİNAL **42**

**Şəhriyar
del GERANI**
ÇƏTİN OLUR
YAĞIŞLARDAN SON
GÖRÜŞ **58**

44 **Ramil
ƏHMƏD**
PİŞİK KÖLGƏSİNDƏN
BAŞLADI GECƏ...

61 **Şəfa
VƏLİ**
AY HAMIDAN
KÜSƏN QIZ...

**Rəvan
CAVID**
N DAİRƏSİ **47**

**Şəhanə
MÜŞFİQ**
ELƏ GƏLDİN Kİ... **63**

49 **Ruslan
DOST ƏLİ**
YOLLANDIM
GÜNƏŞ OLMAGƏ

66 **Ulucay
AKİF**
ADINI
BİLMƏDİYİM ŞEİR

**Ruzbeh
MƏMMƏD**
UŞAQ
CORABLARI **51**

**Sergey
LUKYANENKO**
DƏRGİDƏ KİTAB **69**

Təsisçilər:

Azərbaycan Yazıçılar Birliyi və "Ulduz" jurnalının kollektivi

Baş redaktor: Qulu Ağsəs

Redaksiya heyəti: Təranə Vahid (*Baş redaktor müavini*), Hicran Hüseynova (*şöbə redaktoru*), Dayandur Sevgin (*şöbə redaktoru*), Taleh Mansur (*şöbə redaktoru*), Anar Amin, Allahşükür Ağa, Baloğlan Cəlil (*Başqırdıstan*), Cavid Zeynallı, Elxan Yurdoğlu, Elmar Vüqarlı, Elşən Əzim, Elxan Elatlı, Ələmdar Cabbarlı, Əyyub Qiyas, Furqan, Fuad Cəfərli, Gülnar Ümid, Günay Səma (*Voronej*), Həyat Səmi, Hafiz Həcxahlı, Xəyal Rza, Xaqanı Qayıblı (*Estoniya*), Qılman İman, Nuranə Nur, Nərgis, Nilufər Şıxlı (*Moskva*), Məshəti Musa, Orxan Cavarlı, Rəsmiyyə Sabir, Səhər Əhməd, Seyfəddin Alaylı (*Türkiyə*), Saodat Muxammədova (*Özbəkistan*), Şəfa Vəli, Ulucay Akif.

Bədii redaktor: Ədalət Həsən

Ünvanı: AZ1000, Bakı, Xaqani küçəsi, 25

ulduz_dergisi@mail.ru; www.ayb.az

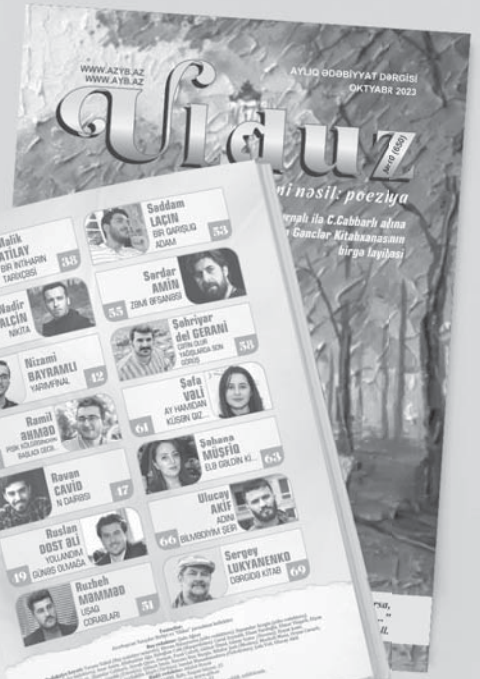
Telefon: (+99412)498-72-43

Çapa imzalanıb: 16.10.2023. "Ulduz" jurnalının redaksiyasında yığılıb, səhifələnilib.

"ASPOLİQRAF LTD" MMC-də çap olunub.

Sifariş №48, Tiraj: 300. Qiyməti: 2 man.

1967-ci ildən çıxır. Şəhadətnamə № 238

"AZƏRMƏTBUATYAYIMI" AÇIQ SƏHMƏDAR CƏMIYYƏTİ

"Ulduz" jurnalına abunə
olmaq üçün respublikanın
bütün şəhər və rayon
"Mətbuatyayımı" şöbələrinə
müraciət etməyiniz kifayətdir.

"QAYA" MƏTBUAT YAYIMI

"Ulduz" jurnalına abunə
olmaq üçün respublikanın
bütün şəhər və rayon
"QAYA" mətbuat yayımı
şöbələrinə müraciət
etməyiniz kifayətdir.

Jurnalın

satış qiyməti – 2.00 man.
abunə qiyməti – 1.00 man.

Bakı şəhərində abunə yazılmaq istəyənlər:

441-19-91
440-16-26

566 – 77 – 80

ÖN SÖZ

Ədəbiyyatda bəzən hansısa bir standartdan danışmaq çətindir. Ədəbiyyat tarixində yazı rutinləri, baxış bucaqları, üslubları, ilə qeyri-adi, istisna vəziyyəti yaradan çoxlu məqamlar var. Ancaq bir antologiya və ya dərgi hazırlayarkən – istər qəbul edilsin, istərsə də edilməsin – müəyyən bir istinad nöqtəsi olmalıdır. “Ulduz” jurnalının bu nömrəsində yer alan müəlliflər üçün də iki meyar formalaşdırdıq. Birincisi, bu nömrədə sizə yalnız poeziya nümunələri təqdim edirik. İkincisi, burada yalnız otuz beş yaşa qədər olan müəlliflərin şeirləri yer alıb.

Bildiyiniz kimi, bir çox ədəbiyyat adamlarının ilk qələm məşqləri şeirlər olur. Bu gün istənilən ssenaristin, dramaturqun, romançının, hekayə yazarının həm də şeirləri olduğu məlumdur. Görünür, şeirin həm texnika baxımından, həm də zaman baxımından çevikliyi bu nəticəni doğurur. Amma bu da həqiqətdir ki, şeirdə uzun müddət qalmaq çətindir. Bu səbəblə hər il qəzetlərdə, jurnallarda, kitab mağazalarında onlarla şeir nümunələri, yeni imzalar görürük. Ancaq bunun davamlı olmaması diqqət çəkir. Ya həmin imzalar sonradan özlərini başqa bədii nümunələrdə sınaıyır, paralel olaraq şeirlə məşğul olur, ya da ümumən şeirlə məşğul olmurlar. Şeirin bu geniş arealı antologiya hazırlayan müəllif üçün çətinlik doğurur. Xüsusən bizim kimi kiçik ədəbi çevrədə şəxslər də işin içindədir. Hamı hamını tanıyır. Bir sıra seçimlərin ölçüsünün mətnlər yox, müəlliflər olduğu görünür. Dərginin bu sayını hazırlayarkən bütün umu-küsüləri göz önünə aldıq. Müəllifləri yox, mətnləri seçdik. Səviyyəsi ilə seçilən dövrü mətbuatda mütəmadi nəşr olunan, şeir kitabı müəllifi olan şairlərə üstünlük verdik. Qıssası, bu sayda çap olunan müəlliflərin davamlı olaraq poeziya ilə məşğul olmaları səbəbi ilə seçildiyini demək mümkündür. Buradakı imzalar aktiv olaraq poetik nümunələrini dövrü mətbuatda dərc

etdirirlər. Əlbəttə, özünü burada görsə də, burada olmayan müəlliflər də olacaq. Bəlli bir səhifə ilə məhdudlaşmış jurnalda hamını və hər şeyi çap etmək iddiasını daşımırıq. Ancaq bu baxımdan tənqid olacaqsız, lütfən, yuxarıda yazdığımız məsələlər də obyektiv bir şəkildə dəyərləndirilsin. Əminliklə demək olar ki, “Ulduz” jurnalının bu nömrəsi ədəbi mühitin poetik dünyagörüşünü geniş bir şəkildə əks etdirməkdədir. Bu poetik nümunələr şeirimizdəki istiqamətlər, üslublar, işlənən ana mövzular haqqında fikir yaratması baxımından önəmlidir. Jurnalın ötən nömrələrinin birində çağdaş nəsrimizdən parlaq nümunələrə yer verilmişdi. Düşünürəm ki, “Ulduz” jurnalının bu iki sayı, yaş amili hər nə qədər şərti olsa da, müasir ədəbiyyatımızda nəsr və poeziya haqqında kifayət qədər fikir yarada bilər.

Şeirlərin jurnalın bu sayında çap olunması həm də əlamətdar bir hadisədir. Əziz oxucu, hazırda əlinizdə tutduğunuz dərgi yubiley nömrəsidir. Bu, “Ulduz” jurnalının 650-ci sayıdır. Bu münasibətlə jurnalın bütün kollektivini səmimi qəlbədən təbrik edir, yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq. Ümid edirəm, jurnalın bu sayında çap olunan imzalar da zamanın sınağından çıxacaq və ədəbiyyat səmasında daim işıq saçan bir ulduz kimi poeziyamızı aydınladacaq...

Ramil ƏHMƏD,
nömrənin redaktoru

FONENDOSKOP

(maksimalist minimalizm)

Qədəhdə sərxoşluğun su halı,
Divarda labüd sonu göstərən sarımtıl xəritə,
Saat əqrəbləri rəqəmləri sərçə kimi dənləyir...
İndi bu qoca bəstəkar telefonu, qulaqlığı
kənara atıb,
fonendoskopu qulağına taxıb
sevdiyi insanın ürək döyüntülərini dinləyir.

ŞAH TƏHMASİBƏ MƏKTUB

Nizələrin ucuna ilişən kəfən parçası
Sülh bayrağıdır, yüksəlir başımızın üstündə:
Bax, ölüm aləti belə bizi sülhə çağırır,
Ölüm "sülh" çağırır, Şah!
Qəfil qılınclar doğrayar atların küt səsini,
Qapılar hər gün darıxar, gözləyər it səsini.
Birdən qəbirlər doldurar boş
torpaq kisəsini,
Əlini dünyadan çəkib evinə gedər Allah.
Şah!
İnsan torpaqçün döyüşər.
Atlar nalından yıxılar.
Ölmüş atın ayağından bizə baxar aypara.
– Yəni göylər yerə enər... göylər gələr
döyüşə,
Görən, necə olar bir gün torpaq ayağa qalxıb
insanların uğrunda gecə-gündüz döyüşsə?
Mən də torpaq istədim bir uşağın dibçəyinə
tökməyə...
Sonra qılınclar doğradı atların küt səsini,
Qapılar hər gün darıxdı, gözlədi it səsini.
Biz də məşəl yandırdıq önümüzü
görməkçün,
Əksinə, tüstü qalxıb tutdu gözlərimizi.
Nal soyuğu gecədə bir sualım var sənə,
böyük Şah həzrətləri:
Buğdanın ortasındakı xətt
çörəyi yarı bölməli olduğumuza işarə deyilmi?

Aqşın EVRƏN

İLİQ DƏNİZDƏ BUZ PARÇASI

Həmin gün son dəfə danışacaqdıq,
Hava tutqun idi, axşamın küt vaxtıydı.
Mən bir az yorğun idim, sən bir az səbirsiz...
Sevginin "get" vaxtıydı.
Düşündüm, son dəfə qucaqlaşarıq,
Necə qucaqlayım? ...qolum yoxdu ki!
Göz yaşı içində gülümsədin də,
Hələ bir "yaxşı yol... get artıq" dedin.
Hara gedim axı: yolum yoxdu ki...
Əlini əlimə aldım gecədə,
Eləcə heykəltək qaldım küçədə –
Ömrümün büt vaxtıydı.
Saata baxdım: sevginin "get" vaxtıydı.
Son dəfə evinə ötürdüm səni.
Dayandın qapıda, çevrilib baxdın,
Niyə dayandın ki? ...bilirdin axı:
"Qapını ört" vaxtıydı.
Nədənsə həmin gün heeç danışmadıq,
Elə bil dünyanın sükut vaxtıydı.
Dayandım...
Dayanıb ömrümə baxdım: "Əlvida... get" vaxtıydı.

İNİKAS

Yenicə çıxan yarpağın kölgəsi
ötənlik yarpağın düşüb çürüdüyü yeri örtər,
Günəş batanda isə görünər yaralarımız.

Otağımdayam... qədimi həqiqətimi
pıçıldayıram:
“Divardan saat asanlar yaşamağı sevirilər,
rəsm asanlar həyatı”.
Mənimsə ömrümün dibçəyi qırılıb,
– yavaş-yavaş boşalır qum saatım.
Ağlayır zivədən asılmış köhnə palto suyun
müdrük halı ilə,
Amma üzmək olmur bu otaq nəmişliyində.
Bilirəm mən... bilirəm ki:
Üstündə ağlayırsansa, torpaq da sudur!
Əşyaların tozlanması basdırılmaq
arzusudur.
Pəncərədən baxıram... Payızdı, külək əsir...
Quşların qanadına oxşadığı üçün uçub gedir
yarpaqlar.
Hüznənlənmirəm daha.
Bəlkə də, bu göz yaşları hansısa fidanı
böyütməyə tələsir.

İNŞİKAKU'L-KAMER

Pəncərənin qırıq şüşəsində sınır ayın əksi,
Ay sənin pəncərəndə bölünür iki yerə.
Otağında yoxsan... hardasa təksən.
İçimdə yazmayan qələminə süni nəfəs verən
şagird ümidi var:
Yağış başlamamış gələcəksən.
...və yağış başladı ...və külək qalxdı.
Göydə uçan sellofanın üstündəki qadın
mənə yuxarıdan aşağı baxdı,
Söykəndiyim ağac əl atıb o sellofanı
havadaca tutdu:
Ardınca külək dindi,
Yağış öz damlalarını zivədən asıb qurutdu.

Otağında yoxsan... hardasa təksən,
Bilirəm, leysan tökməmiş gələcəksən.

Hərdən... Hərdən bir-iki damla düşür
taleyimə,
Gözlərimdə həsrətin işıqforu yanır.
Gəl... Gəl ört o şüşənin qırıq yerini,
İçəridə sənə bağlı dualarım islanır.

PARALELLƏR

(maksimalist minimalizm)

Qarı nar budağı ilə yun çırpır həyətdə,
Diksinir nar ağacına bağlanmış qoyun.

KAŞ KI...

Dərin-dərin səmaların
Buludu olaydım kaş ki...
Hamı gedərdi işinə,
Unudulaydım kaş ki...
Ya səmanın qucağında
Quşa dönəydüm, uçaydım...
Ya da bir ulduz olaydım,
Səhər sönəydüm kaş ki...
Bəlkə, başı göyə çatan
Ağac olaydım bircə gün,
Yazda hər yer yaşaranda
Quruyaydım kaş ki...
Heç kəsin yaşamadığı
Bir ev olaydım bir saat,
Divarında köhnə saat kimi
Geri qalaydım kaş ki...
Bu beş günlük dünyanın elə bil ki
Ucsuz-bucaqsız yaşamı var,
Yarışmışıq yaxasından ikiəlli,
Bu dünyanın yaxasından yapışan iki əlin
biri olaydım kaş ki...

QAĞAYI

Gəl uçaq, qağayı,
Gəl uçaq...
Mən sevincdən,
Sən azadlıqdan,
Qağayı...
Mən xoşbəxtliyi qucaqlayım,
Sən səmaları...
Sənin xoşbəxtliyin uçmaqdır,
Mənim uçmağım xoşbəxtlikdən...
Bu dünyada hər yaranan ötürədir,
Yaşananlar quş ömrüdür, köçəridir.
İnsan elə doğulandan xoşbəxtliyə
qaçmır ki,
Quşlar da siz bilən kimi
Xoşbəxtlikdən uçmur ki...
Gəl uçaq, qağayı...

Aygün BAYRAMLI

BAKIYA SALAM DENƏN

Bakıya salam denən
Səhər gözün açanda...
Göy Xəzərin köksünə
Qağayılar uçanda.

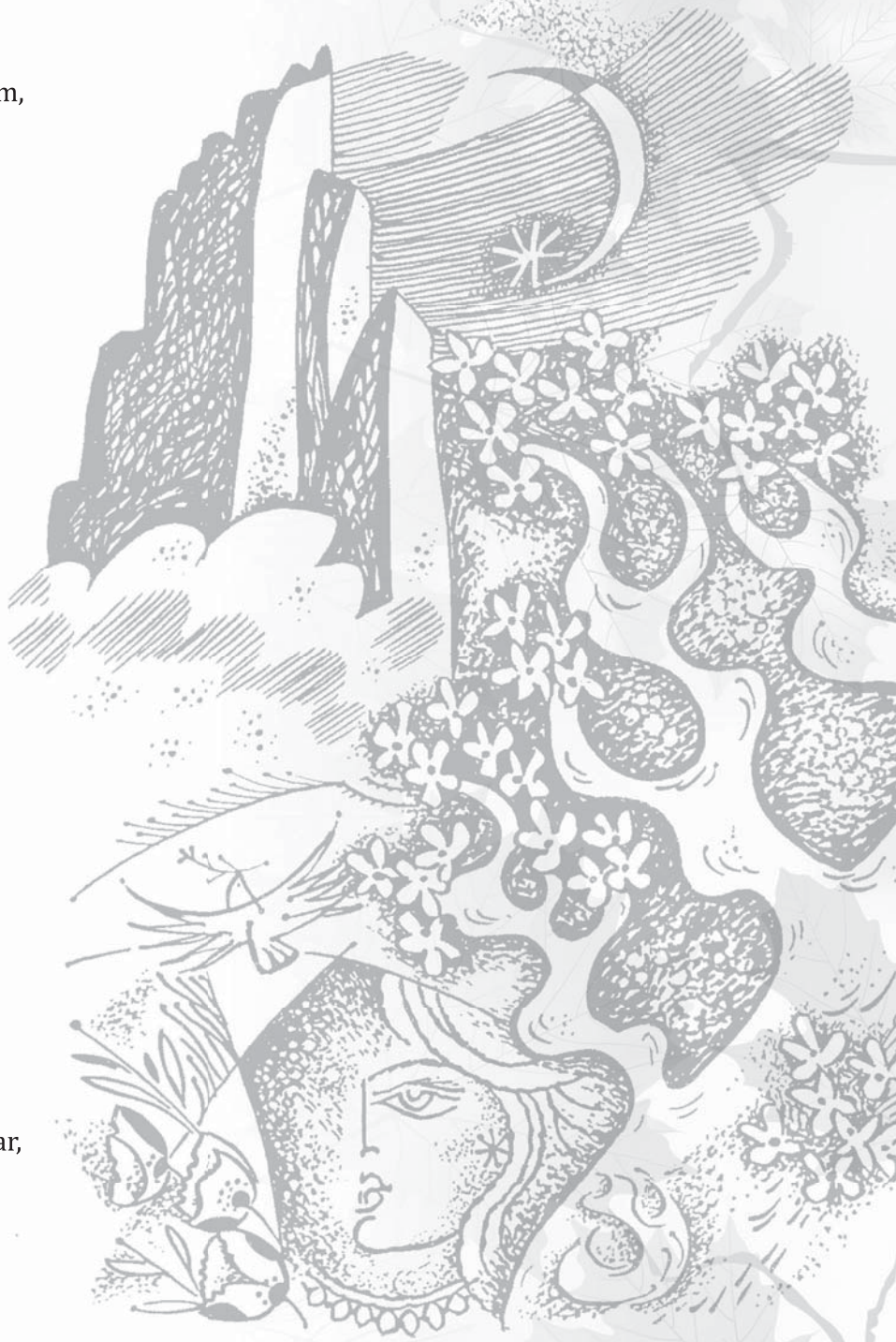
Xəzərə çatdır mənim
Sevgi-məhəbbətimi,
Denən ki, ona verdim
Bütün səadətimi...

Küləyini mənimçün
İyləyib qoxlayarsan.
Mən gəlib çatanacan
Sinəndə saxlayarsan...

Məni qarış-qarış göz
Hər küçə döngəsində.
Yaz adımın baş hərfin
Xəzərin sahilində,
Bakıya salam denən...

MƏN TORPAĞAM

Bir də baxdın,
Torpağa çürüyüb qarışmışam,
Bir də görərsən,
Torpağa dönmüşəm mən.
Nə qeyri-adi işdi?
Torpaqdan yarananda
Torpağa dönəcəkdim,
Bir gün yaranmışamsa,
Bir gün də öləcəkdim.
Kaş elə torpaq olum,
Üstümü gül bəzəsin,
Görüm bu dünyanın mən
Hər təzəsin, köhnəsin...
Kaş ki torpağa dönəm,
Qarışam lap diblərə,
Gedib lap uzaqlardan
Qohum-əqrəbalara
Deyəm ki, gəlmişəm
Sizinlə görüşməyə...
Kaş ki, torpağa dönəm,
Dalam ən dərinlərə,
Ölənərlə görüşəm...
Torpaq olmaq yaxşıdı...
Hamı bərabərləşir,
Qalır yerin üzündə,
Ən qızıldan taxtlar da,
Ən bəxtəvər baxtlar da,
O ən yaxşı vaxtlar da
Torpaqda eyniləşir...
Torpaq olmaq çətindi,
Mən torpağam,
Üstümdə, tonlarla binalar var,
Dərələr var, dağlar var,
Qurulmuş yurd-yuvalar,
Salınmış bağçalar var,
Ən əsası,
əsası üstümdə insanlar var!
Mən torpağam,
Bu qədər zamana dayanmışam,
Cahana dayanmışam,
İNSANA dayanmışam!

Arzu HÜSEYN

Üşüdəcək əllərini sazaqlar,
Yandıracaq üz-gözünü isti də.
Darıxacaq pəncərəndən uzaqlar,
Çağıracam, deyəcəksən, sədi də.

Ağlayacam, deyəcəksən, yağışdı,
Bilirəm ki, tanımazsan belə də.
Gör kimlərin ulduzları barışdı,
Bizimkilər qovuşmadı hələ də.

Bəlkə, düşər payımıza xoş halın,
Qısa olar mənə gələn yol bu gün.
Bəhanələr qatildir vüsalın,
Sabah gecdir, gəlirsənsə, gəl bu gün.

Armududa qızardıqca çay dəmi
Alışarsan nəfəsimə, istimə.
Başın altda yastıq elə sinəmi,
Qucağımı yorğan elə üstünə.

Kirpiyini çətir bilib gizlənim
Baxışının sual dolu selindən.
Eşq istəyim, ay ürəyi zəməzəməm,
Ovuc-ovuc içir mənə əlindən.

Noğul kimi damağımda ərisin
Dodağının şirinliyi, bəs demə!
Elə öpüm sübhə qədər, Nəfəsim,
Bir də məndən ayrı qalmaq istəmə.

Aldığım nəfəs kimisən,
Bircə ölümə bəndəsən.
Çalış daha dönmə geri,
Bu dəfə çıxıb getsən!

Gecə olsan, mən də sərin
Sinən üstə uyusam.
Qaynayan səhra qumutək
Soyusam e, soyusam.

Başım üstə kərkəslərin
Uçuşuna baxarsaq.
Bəlkə, yenə ümid doğar,
Sabaha sağ çıxarsaq.

Ruhum iftar süfrəsiydi,
Ac gəldin, yedin, bitirdin.
Mən səndən nə umdum, Adam,
Sən mənə nə gətirdin?

Sevmədin giley edəndə,
Dedin, səbr et, şükr et, dayan!
Bir də gördüm əli qanlı,
Uçurumun kənarındayam...

AĞLADIM

Üşütmədi şaxta məni, qar məni,
Düşməni etdin hər kəsə aşkar məni.
Yıxılmadım satanda dostlar məni,
Sən kənarında durdun deyə, ağladım.

Dayaz dedin, dərinlikdə üzmədik,
Nə illahsa dərdimizi çözmədik,
Beş-on günlük çətinliyə dözmədik,
Ayrılaqımı sordun deyə, ağladım.

Qürur etdim, nə edirsən – et, dedim,
Bir dedinsə, cavabında cüt dedim,

Mən axmağam, tutaq, sənə get dedim,
Körpüləri qırdın deyə, ağladım.

Olmaz belə, bizimki də zülümdür,
Yanıb bitdim, gördüklərin külümdür.
Bu, eşq deyil, hər nəfəsi ölümdür,
Vücudumu sardın deyə, ağladım.

Gözü qara gecələrdə yuxumdun,
Çox istədin, çox apardın, çox umdun.
Sən ki mənim ürəyimə yaxındın,
Ən yaxından vurdun deyə, ağladım.

RƏNGLƏRDƏN SARI

Sarı idi saçlarının rəngi də,
Oturmuşdu qamətinə əlbisən.
Xeyirdimi, əllərində gül-çiçək,
Yar, mənimlə görüşdənmi gəlmisən?

Söylədimmi nə gözəlsən bu səhər?
Dedimmi ki, günəş səndən od alır?
Sənə görə ağaclarda meyvələr
Ətirlənir, tama gəlir, dad alır.

Dedimmi ki, dəniz deyil gözlərin?
Dedimmi ki, dəniz qədər dərinidi?
Söylədimmi dodaqların od kimi,
Öpüşünlə nəfəsimi dərd indi.

Sarı idi saçlarının rəngi də,
Oturmuşdu qamətinə əlbisən.
Söylədin ki, hərə dəngi-dənginə,
Söylədin ki, özgəsini sevmisən.

Söylədin ki, ...eh, doğrusu, duymadım,
Kabus deyil, bir çimdiyə oyanam.
Söylədin ki...
Ürəyimlə oynadın!
Ayağımı hiss etmədim, dayanam.

Atıb məni zülmətlərin ənginə,
Əl eləyib o gün getdin belə sən.
Son dəfə baxdım saçının rənginə,
Addım-addım yelləndikcə əlbisən.

ŞAİR

Yastığım tük deyil, daşdı mənimki,
Yollarım boşluğa tuşdu mənimki,
Baharı sevmirəm, qışdı mənimki,
Mənimki borandı, tufandı, şair,
Üşüyər ürəyin, amandı, şair.

İnanma, bu ömrün vəfası yoxdur.
Dərd verən Allahın dəvası yoxdur.
Şərəfli həyatın səfası yoxdur,
Cənnət uydurmadı, gümandı, şair,
Adəmi aldadan imandı, şair.

Dünyaya saf gəldin, çirkləndin, ama,
Nə İsa Məsihsən, nə Məryəm ana.
Çəkdiyən siqaret bircə uduma,
Tütündü, qətrandı, dumandı, şair,
Çəkmə zəhrimarı, ziyandı, şair.

Xoş üzün görmüşük haçan dünyanın,
Özü öz əksindən qaçan dünyanın?
Bizik iç üzünü açan dünyanın,
Həyat yaxşılara ziyandı, şair,
Azadlıq ən şirin yalandı, şair.

Çözə bilmişikmi haqq nə, nahaq nə?
Sonu nə olacaq bunun, baxaq, nə.
Ömrə nə gələk, bölək, çıxacaq nə?
Bərabər ölümə tamamı, şair.
Bizimki iynədi, samandı, şair...

Allahşükür AĞA

PƏNCƏRƏDƏ HƏYAT

Pəncərədən gözəl görünür həyat,
Baxıb deyərsən ki,
Mən də uşaqlar kimi qartopu oynaya
bilərdim,
amma istəmədim.
Atları elə çapardım ki,
Ayaqların səsində tanış bir ritmi tuta
bilərdim.
Dedim, nəyimə lazım,
Mən ki onu əbədi saxlaya bilməyəcəm.
Pəncərədən baxırsan, sanki
Qatarda yorğun bir bələdçi ilə söhbət
eləyirsən.
Məsələn, qatar Bakıya saat neçədə çatır,
sualını verirsən.
Onsuz da özün bilirən.
Ancaq onun deməyi sənə ləzzət eləyir.
Pəncərədən baxırsan,
Pişik pəncəsini yalayır.
Qovsan onu, ancaq qar üstündə
Ayaq izləri qalar.
Baxıb düşünürsən:
Bu pişiyin nə gözəl xətti var.

PƏNCƏRƏDƏN GÖZƏL GÖRÜNÜR PAYIZ...

Ayrılıqlar yağır meşəyə,
Kirpiklər toxunur şüşəyə,
Uzaqdan, lap uzaqdan,
Gözəl səslənir nəgmə.

Ayrılıqlar yağır meşəyə,
Küləklər yarpağı endirir göyə.
Uzaqdan gözəl görünür payız,
Xüsusən pəncərədən baxanda.

Ayrılıqlar yağır meşəyə,
Quşlar ayrılığı qaldırır göyə,
Lakin ayaqlarının şəkilləri
Payız yağışıtək tökülür gölə.
Uzaqdan gözəl görünür ayaqlar...

Ayrılıqlar yağır meşəyə,
Pəncərədən gözəl görünür payız.
Bəlkə də, payız deyir,
Pəncərədə gözəl görünür bir qız...

QÜRBƏT

İçimi üşüdür qürbət,
Mən vətəndən uzaqda deyiləm axı,
Bəs nədir içimi yeyən
O buz dağı?

Bir dostum da var –
Adı da Qürbət,
Şirin söhbət,
Dili şərbət,
Başdan-ayağa sevgi –
məhəbbət.

Buralar od tutub yanır,
Bəs məni üşüdən nədir, görən?
Barmaqlarım sanki buz kimi,
Sallanır əllərimdən.

Gözlərim donmuş damcıdır,
Nə vaxt isinər, görən?

Lap uzaqda bir ayrılıq var,
Bax, onu indidən
Görürəm mən.
Qorxudan
Donuram
Mən...

XOŞBƏXTLİK

Könlüm deyir ki,
Bir saman qoxusu olsa,
Burnunun ucuna tutub
Xoşbəxtlik iksiri kimi
Yaşamaq olar.

Könlüm deyir ki,
Dükanın qabağında çömələn pişiyin
Xoşbəxtliyini düşünə bilsən,
Bütün bazarı
Evinə daşımaq olar.

İndi evə əlidolu gedirəm,
Bu gün bir uşağın atasının əlindən tutub
Atıla-atıla getdiyini görmüşəm.
Gözlərim bu xoşbəxtliyi gördüyünə görə
Allaha min dəfə şükür eləmişəm.
Düşünürəm, elə beləcə də yatacam,
Uşaqlarım üzümdə
Həmin uşağı görüb sevinəcəklər,
Bugünlük bəsimdi...

QAPI AÇARAM İŞİĞA

Divara qurban olum,
Sirr yaşayır daşında.
Bir vaxt türmə divarıydı,
Müşfiq var yaddaşında.

Divarın o üzündə,
Adam gəzir gün işığı.
Bir çiçək boy atıbdı,
Boynunda sarmaşığı.

Suvağının altında
Gizli şeirlər yazılıb.
Şipşirin arzuların
Qəbri divarda qazılıb.

Əlimi sürtdüm divara,
Döndüm qərib aşığa.
Dırnağımla qazaram,
Qapı açaram işığa.

BİR SAATA QAYIDIRAM

Açılan səhərlərin atəş üzünə and olsun,
Mən öləndən sonra yazıram şeirlərimi.
Məsələn, bir saatlıq ölürəm.
Gedib şeir gətirirəm bir saatlığa,
Çiçək dəstələri kimi,
Sonra dirilirəm.

Mənim şeirlərim bu dünyada olmur,
Ölürəm, açılır başqa bir sabah,
Başqa bir pəncərə...
Ölməklə sağ olmağın arasında
Nazik bir qapı var.
Nə kilidi var, nə açarı.
Gedirəm, açılır,
Gəlirəm,
Bağlanır.
Dayanın, bir dəqiqə,
Yenə gedirəm
Sizə şeir gətirməyə.
Burda olun,
Bir saata qayıdiram.

TOP-XATİRƏ

Uşaqılıq illərində
ev dərdi,
maşın dərdi,
çörək dərdi
bilməzdim.
Bütün qayğılardan da uzağıydım
atalı,
analı uşaqlar kimi.

Öz dünyama qapılırdım.
Dan yerinin sökülməsini
həsrətlə gözləyərdim.
Qızarmış üfük günəşi top kimi atardı
göy üzünə.
Günəş uçardı rəqib qapısına –
günbatana...

NƏĞMƏ

Quzu otaranın,
Dərsə gedənin,
Gedən qatarın,
Şeiri çap olunmayan şairin
Dodağında bir göyərmiş nəğmə var...

Adamı o nəğmə yaman yandırır,
Nə quzular başa düşər onu,
Nə getdiyi məktəb,
Nə sərnəşin,
Nə də oxucu.

İllah ki, şair kənd şairi ola,
İllah da biləsən bu quzuları qəssablar sevir,
Qatarlar səni ayırır
Və kənd adamları deyirlər,
Əsl şair şəhərdə yaşayar,
Allahşükür, səni yandıracaq
Bu nəğmə,
Başına çarə qıl...

ŞƏKİL

Mən səni yadımda belə saxladım,
Danışıb – eləmə, şəkil kimi qal.
Əlini tərپətmə, gəl keç yanımdan,
Gördün, darıxırsan, xəyallara dal.

Şəklin xəyalları çox dərin olur,
Nəyi düşünürsən, götür özünə.
Guya ki bu səhər gəlin köçürsən,
Şəklini örtüktək dur çək üzünə.

Gözündə qəribə kədər varıydı,
Güldürmə, qoy elə eləcə qalsın.
Xalqın gəlinləri böyüyüb getsin,
Qoy mənim sevdiyim balaca qalsın.

Bir axşam üzündə qəmi sındırıb
Anan söyləməsin Allaha şükür.
Bax onda gözündə şəklini cırıb
Verər küləklərə bu Allahşükür...

AXTARIŞ

Soyuqdan soruşuram:
– İstiliyin hanı?
– Şimşəkdə qalıb, – deyir.
Şimşəkdən soruşuram:
– İstiliyin hanı?
– Günəşdə qalıb, – deyir.
Günəşdən soruşuram:
– Şəfəqin hanı?
– Körpə bu uşaqda qalıb, – deyir.
Körpədən soruşuram,
Gülümsünür...

Cavid QASIMOV

İndi məndən ötrü bu ayrılıq da
İsanın sonuncu şam yeməyidir.
Əzizim, həyatdır, bizdən birimiz
Zəhərdən nuş edib tez ölməliydi.
Nə fərqi, sən içdin, ya da mən içdim?
Nə fərqi, tələsdin, ya mən gecikdim?
Yenə də nuş olsun hər ikimizə...
Bircə pıçılığını yadında saxla,
Cəllad kötüyüdür çiyinlərimiz.
Gedəndə özünü səbəbsiz yerə
Başını aparmır əzizlərimiz.
Sənin də çiyində qan ləkəsi var,
Mənim də çiyimdə qan ləkəsi var.
Hirsini doğrayır sağ qulağıma
Hər dəfə boynumdan öpən qılınclar.
Uzaqlaş, uzaqlaş üfüqlərəcən,
Səhər yeməyinə çıxıb gələrsən.

Məndən bir qarış yuxarıda
Kim çəkib çarmıxa quşları?
Bunlar İsanın göndərdiyi
Bəlkə, çarmıx məktublarıdır?

Oxuya bilmirəm hələ də
Ağ-qara xəttini yazının,

Qolumu açıb oynayıram
Səsinə qarğa avazının.

Kiməsə qucağını açmaq –
Çarmıxa çəkilmək rəmzidir.
Bizi ən çox qucaqlayan da
Quşlardı, İsanın özüdür.

Görürsənmi, əzizim,
Bizdən çox-çox uzaqda
Afrikalı uşaqlar günəş şəkli çəkirlər.

Nə fərqi var, şəkildir,
Göy üzünə çəkildi,
Ya torpağa çəkildi.

Bir az solğun, həm qara,
Bir az soyuq, həm isti,
Bir az susuz, həm quru,
Belə baxsan, günəşdir,
Nə yaxşıdır, nə pisdir.
Birdən çayıb deyərsən:
– Afrikalı uşaqlar rəng tərəfdən xəsisdir.
Yox, əzizim, yaxşı bax,
Bizdən çox-çox uzaqda
Yeni günəş doğacaq.
Ya torpaqdan,
Ya göydən.
Ya dənizdən,
Ya dağdan .
Bizdən çox-çox uzaqda
Afrikalı uşaq da
Gözlərini tutacaq
Dan yeri söküləndə...

Çoxdan öyrəşmişəm tənhalığıma,
Nə dostum axtarır, nə də düşmənim.
Gedirəm dən səpəm göyərçinlərə,
Məndən ölənlər olmaz, öldürənlər olmaz.

Gündüzlər kəpənək qanadlarının
Səsinə tuturam qulaqlarımı.
Gecələr çiçəkdən süd dişi kimi
Çəkib çıxarıram ləçəklərini.

Bir də... mənim üçün bütün adamlar
Daman evlərinin damında gəzir.
Hamının evinə damdığı yerdən
Göylərə qarqara baca yüksəlir.

Bir ovuc vaxtım var, nə edim, Allah,
Gedirəm dən səpəm göyərçinlərə...

Baş açmadım, gözəl qız, özüm bu ayrılıqdan,
Qırıldı qol-qanadım, dizim bu ayrılıqdan.

Dodaq-dodaq gəzişdi, qulaq-qulaq yox oldu,
Fələk nələr demişdi bizim bu ayrılıqdan.

Sabah gözüm sulansa, günahı məndə görmə,
Su içməmişdi əvvəl gözüm bu ayrılıqdan.

Bu ayrılıq bizimçün ayaq döyəndə başdan
Yox idi yol, ayağın üzüm bu ayrılıqdan.

O incə tellərintək damarlarım əsirdi
Qəfil gəlib düşəndə sözüm bu ayrılıqdan.

Nə müşkül işdi, bilməm, düyünlərin
açan yox,
Tapılmır e, tapılmır çözümlər bu ayrılıqdan.

20 MART

İndi yaxşı anlayıram,
"Ayrılıq" üç-beş sözə sığdıra biləcəyimiz
cümlələr deyilmiş.

"Ayrılıq" pəncəyinin sağ cibindən çıxan
doğma xətlə yazılmış "nərdivan" şeiridir.
"Ayrılıq" sonuncu dəfə söykəndiyin divarın
əzbərlədiyim bir neçə santimetrlik yeridir.

"Ayrılıq" ölüm deyil,
ölmək deyil,
"Ayrılıq"
heç vaxt şüxluğunu itirməyən,
aramızda yaşayan diridir.

İndi yaxşı anlayıram,
Bir dəfə vidalaşa bilməyəndə insan
hər gün vidalaşmalı olur doğmalarıyla.
Hər dəfə də bir başqa cür.
Bakının boz və solğun küçələrində
"Ayrılıq" çiynlərimizə ən ağır yük kimi
Hər dəfə bir başqa cür düşür.

İndi yaxşı anlayıram,
Daha ağac olsam,
yarpağım da səni sevəcək.
İndi yaxşı anlayıram,
mən öləndə torpağım da səni sevəcək...

Mənə uzaqlardan salam yolla,
Elə salam ki, səni xatırlatsın:
Bir körpənin gülümsəməsində,
Bir qağayının səsində,
Bir insanın gəlməməsində.

Bilim ki, bunu sən etdin,
sən etdin, ata.
Hər yerə bahar gəlmişdi,
sən niyə getdin, ata?

Cahan SEYİDZADƏ

MAĞARANIN DİVARINA YAZILMIŞ ŞEİR

Yorğunam.

Yaralıyam.

Qorxuram.

*Yaxşı ki, bu mağaranın yerini unutmamışam,
İllər əvvəl tərək edib getdiyim kimidir.*

*Heç nəyi dəyişməyib, divarlarındakı cızıqlar,
həmin qaranlıq ab-hava.*

*Axırıncı dəfə gələndə isinmək üçün
qaladığım ocağın izləri də hələ*

qalıb.

*Onda elə bilirdim ki, bura bir daha
dönməyəcəm.*

Yanılmışdım.

Hər insan kimi.

*Çünki bir gün hamı öz mağarasına geri
qayıdır,*

Çünki ora bizim əbədi sığınacaq yerimizdir.

*Özümüzə baş-başa qaldığımız və
yaralarımızı*

*sağaltmaq üçün qaçıb
gizləndiyimiz yer.*

*Ətrafa göz gəzdirirəm: divardakı şeirə sataşır
gözüm.
Mən yazmışdım bunu, günəşli bir aprel
səhəri:*

Hər fırtına gəlməmişdən əvvəl
öz sakitliyini göndərir
və
bəzi yaralar ən çox sağalandan sonra
göynədir...

Qorxma, balaca, uzat əllərini, mən səni
aparmağa gəlmişəm,
Biz sənin saçlarını uzaq diyarların
torpaqlarına əkərik.
Saçlarının ətri yayılar evlərə,
insanlar qucaqlarında dəstə-dəstə saçlarını
apararlar
sevdiklərinə.
Sonra əllərini uçurarıq səmaya,
qanadlılar kimi yalnız insanların çiyinlərinə
qonarlar.

Dünyada savaşlar oldu, balaca;
insanlar savaşıdılar...
Yaxşı dost olacaq ikən,
sevgili olacaq ikən,
qarşı-qarşıya dayandılar.
Bəlkə də, bir vaxtlar əcdadları eyni
mağaraya sığıb
birlikdə qorunmuşdu təhlükələrdən.
Əcdadları bir mağaraya sığan insanlar
nəhəng bir dünyaya sığışa
bilmədilər.
Sığışdıra bilmədilər təkəbbürlərini
bapbalaca qəlblərinə...
Heç vaxt onların olmayacaqlar üçün
dayanmadan didişdilər...

Onda balaca bir mamont balası
gülümsəmişdi istehzayla:
həyatda hər şey vərdir,dir,
ovlamağa bir şey tapmayanda
özünüzü ovlamağa başlayacaqsınız,
özünü zə çevriləcək silahlarınız.

Bu nağıl deyil, balaca.
Mamont balaları da gülümsəyə bilir, inan...
Dünyadakı bütün canlılar ağlaya bildikləri
kimi,
gülümsəyə də bilir...

Mən bapbalaca bir saman çöpündən də
yapışardım, balaca.
Böyüdərdim, böyüdərdim, dünyanın ən
nəhəng çınarı edərdim onu gözümdə,
əgər getməsəydin...

İndi isə
özündən ağır yükü aparmağa çalışan
balaca qarışqayam,
həm də bir az başqayam.

Pişiklərlə danışib,
çiçəklərə gülürəm,
insanlardan daha çox
ağacları sevirəəəəmmmm.

Gözlərimi dikirəm
Günəşin gözlərinə,
Soruşuram: İnsanın
bu dünyayla dərdi nə?!

Özümü maşınların önünə,
Parkda gəzişən insanların qarşısına atıb
Qışqırmaq istəyirəm:
Anidən baş verəcək hər şey,
anidən.
Birin ağlında xatirəyə çevriləcəksiniz,
birinin evində əşyaya.
Bir də gəlmək şansınız olmayacaq dünyaya
Onunçün də gec olmadan
qollarınızı açın səmaya
qucaqlayın günəşi,
Yaşayın doya-doya!

Mərhum qum hissəciklərindən
yaranmış
kirli şüşə qarşısında dayanıb düşünürəm:
gecəni biz uydurmuşuq
darıxmaq,

darıxmaq,
darıxmaq üçün!

Mərhum qum hissəciklərindən
yaranmış soyuq divarlar arasında
dayanıb düşünürəm:
Keçmiş biz uydurmuşuq
Darıxmaq,
Darıxmaq,
Darıxmaq üçün!

Yəni
Məni dustaq edən keçmiş
ışıq da verə bilər...

Ondan nə yaratdığına bağlı...
Məsələn,
mən Tanrını uydurdum ki,
Özümü bağışlaya bilməyəndə
O, məni bağışlasın...

Səni isə uydurdum ki,
Özümü öldürə bilməyəndə
Sən məni öldürəsən...

elə qısqanarsan, qan tutar gözü,
adam sevdiyini öldürər özü...
neçə milyon ildir öldürür bizi,
necə qısqanc imiş Yaradanımız?!

çörək arxasınca sürünhasürün,
ellə, Allah deyib, palaza bürün,
necə sevəsən e bu rəngsiz ömrü,
ev-iş, iş-ev keçir güzəranımız.

şükür, az da olsa, işimiz gedir!
bəzən taqətimiz, huşumuz gedir,
çax-çax baş ağrıdır, yaşımız gedir,
ömür üyüdəndə dəyirmanımız.

qaldır bu badəni, içək dəmadəm,
içimdə hüzn var, içində matəm,
buğda oğrusuydu babamız Adəm,
çörək olmasınmi imtahanımız?!

bu təklük xərcəng kimidir,
tutulmaq ehtimalı var.
gəbərir içində adam
saçın yolan bir halı var.

tarla müqəvvası kimi
açanda qollarımızı,
nolar, bizi də qucaqla
Məryəmin İsası kimi.

hardasa bir çomağın var,
təkliyin gözünü çıxart,
başını əz, İlahi.
vallah, öz aramızdı da,
təklük sənə yaraşır,
özün tək göz, İlahi!

ilk dəfə kəndirimi anamın bətnində
kəsdilər,
atdılar bu quyu dünyaya məni,
mən ağladım,
onlar isə həmişəki kimi güldülər.
məni böldülər:
bir az atama,

EMİNQUEY

bir az anama,
bir az da başqa kimsələrə oxşatdılar,
baxışına atam vuruldu,
gülüşümə anam,
yerişimə başqa kimsələr.

böyüdükcə daha çox atasına,
anasına oxşayır adam,
hə,
yavaş-yavaş onların surəti çıxır
cismimizə,
ruhumuza,
özlərini səndə qoyub gedirlər bu
dünyadan,
onlar ölsələr də, bir az gülüşündə,
bir az baxışında diridirlər.
məsələn, atam...

özümdən böyüyəm beş-on yaş,
sözümdən bir azca kiçiyəm.
yaşayan beşindən biri mən,
can verən birindən üçüyəm.

kimsəsiz Hirayam, Sinayam,
dillərə gəlməyən duayam,
bir adam tapılmır sınağa
ki, hardan enmişəm, nəçiyəm?

Azan mən, namaz mən, pir də mən,
alətə dönmüşəm yerdə mən,
bölündüm üçə mən, dördə mən,
hələ də bilmirəm neçəyəm?!

şər düşmür mindiyi atından
sübh çağı – ya beş, ya altıda,
dağılmış bu evin altında
can verən uşağın içiyəm...

Sığal istər tellərin, qıvrılarsan yanıma,
Balaca, laaap balaca ağappaq pişiyimsən.
Başıma oyun açan ərköyünüm, şiltağım,
Evinin ortancılı, mənim sonbeşiyimsən.

Yaralarım var idi, gəlib bir-bir sarıdın,
Sənsiz ömrüm qaraydı, indi qara-sarıdı,
Günəbaxan ömrümün üzü sənə sarıdı,
Batma bir ömür boyu, qiyma ki, üşüyüm.
Sən...

Dodağına boya çək, sürmələm, bəzən
mənə,
Ay gözünü süzdürən, dodağın büzən
mənə,
Məni mən kimi sevən, sənə də dözən
mənəm,
Böyüyəm, dayağımsan, körpəyəm,
beşiyimsən.

"Xoşbəxtlik" əllərinde barmaq sayı
qədərdir,
Əllərindən öpməsəm, dodaqlarım
hədərdir,
Bir də gördün, gözünü yumub-açdın,
səhərdir,
Barmağında üzüyüm, evimsən-
eşiyimsən.

səhər yuxularımızdan çin çıxmır öləm
adamlar...
yuxumuza elə-belə gəlmir ki gələm
adamlar,

ey siz, yuxusunu suya danışıb bölən
adamlar,
o sular axıb gedir,
qayıtmır.

yuxuya qoşa düşdüyün adamla qoşa
düşmürsən,
kiməsə sirrini versən, yuxuda işə
düşmürsən,
bir də görürsən, bir adam danışır, başa
düşmürsən,

əlini sıxıb gedir,
qayıtmır.

yuxudan dirilər adam, adam yuxuda
ölər də!
yuxusunu çin istəyir yuxu görən
ölülər də,

hamı ölmür bu dünyada...
bilirsənmi,
ölmür,
hərdən çin çıxıb gedir,
qayıtmır....

ƏLİBALA

SƏSLƏNİŞ

Gilas tumundakı qarışqaya
sarı, quru torpağa baxdığın günlər...

İndi keçmişini köməyə çağırırsan.

Yay axşamlarını köməyə səsləyirsən,
sərin daşlar üstündə
dişlərinin yuduğun anları

düşünürdün –
bir qadın
yastığının altına nanə qoyur...

qorxmadan yatırsan,
heç bir kabus görmədən...

Və inanırdın, zaman
meyvələrin arasında
sıxışib –
uşaq kimi sevimli üzüylə
baxır və gülür
sənə....

Günlər keçir,
Nə qədər ki gələcək qurulmayıb,

məhv olmayan keçmişini köməyə
çağırırsan....

ÇƏHRAYI

Dumanlı gözlərlə böyük bir gölü izləmək....
Bir tərəfdə çəhrayı güllər üzür
və
bir az kənardan
iti şüşələr baş vurur su üzünə....

Amma
bu mübarizəni gözləmək lazım deyil.

Bəlkə də, hardasa
bir uşaq gülümsəyir – (indi ilk dəfə inək
sağmağı öyrənir).

Və ətirlər səsləyir ümidə cəhd edənləri.

Gözləri yummaq;
İnanmaq
bir almanın qoxusuna....

TƏLQİN

Boz daşlar üstündə bir yaşıl üzüm yarpağı...
İndi yavaş-yavaş kiçilsə barmaqların,
ayağını ona qoyub
bir göl üzündə süzsən...

Eşitməzsən
daha
səni incidən səslərin heç birini...

NƏFƏS

Toyuqlara səpilən dənin qoxusu
axşamçağını bürüdü,
bir anlıq düşündün ki, bütün kainat səni
sevir,
yaxınlıqda yaşıl yarpaq üstündə
bir qırmızı cücü var...

Bir ev uzaqda
ördəklərin yanında

ananın ayaqları palçıqda sürüşür
isti yay palçığında
və oğlu tutur onu
sonra yaşıl kollara baxıb gülümsəyirlər.
Səpilən dənin qoxusu ağaclara dırmaşır.

NÖQTƏLƏR

Gecə –
sarı işıqda
yaşıl yarpaqlar...

Sevin –
pul-pul titrəyən
zireh dəmirləri deyil...

axtardığın hər gücü bəsləyən
kiçik nöqtədir ora,
dərək edilmir
ağlının
səs dolu
ölümündə....

Fərid HÜSEYN

DAŞ QAZAN

Yanmış kibrit çöplərinə baxıram:
başından kül olmağın kədəri bürüyür
könlümü...
Həyat sonda ayaqlarımızın dibinə gömür
işığımızı –
eynən kibrit çöpləri kimi...

Sevdiyim şeirləri qalın kitablara sürgün
eləyiblər,
Bir də onları axtarıb tapmağa vaxt nə gəzir?
Oğlumun gözlərindən başqa
surətim hər yerdə kiçilir.

Ölüm ayağındaymışam kimi
itirib bütün mənasını sirlərim.
Qəlbimin daşlığında boğuldu
tumar çəkməyə həsrət əllərim.

Könlümdə qiyama qalxıblar
dilimdəki qullar...
Sizə ölüm yoxdur, ey unutmadıqlarım...
Daş qazandır yaddaşım – gec qızar, gec
soyuyar.

TALE YORĞUNU

Çoxumuz yorulduq taleyimizdən,
çünki gec gələn sevincə yer saxlamamışdı
təəssüf.

Bir-birini yaxşı tanımaqdan xəstə düşmüş
insanlara necə kömək əli uzadasan?
Qaralmış üzlərə baxmaqdan
qañır olmuş bəbəklərin əllərindən
matəm yaylıqlarını hansı haqla alasan?

Axar sular surətlərimizi
korların qabağına tökdü,
heç kəs tanımadı bizi, dünya!
Özünü də itirdin, bizi də...

Gecəni gözləməkdən qaranlığa qarışdıq,
dünya.
Qiyamət gününə qurulmuş saatlar yatdı.
Cavabsız suallarda sözləri kim düzdü bir-
birinin yanına?
Qəbirlərin arasındakı bir adamlıq cığırları
kim saldı?
On bir iqlim qurşağından kim tor atdı
nəfəsimizə?
Ananın qocalmasıyla barışmaq üçün
onu nənəməzə bənzətməyi kim öyrətdi bizə?
Yalana şeir donu biçənlərin parçasının
pambığı
ölü dillərin kəfəni deyildimi?
Səni tanıyandan sonra
kitabların üz qabığının hasarından
həqiqət çökəkliyinə yıxılmağa alışdıq.
Yaralı-yaralı su içdik, dünya! –
Özünü də öldürdün, bizi də!

“VƏFA” SÖZÜNÜ İLK DƏFƏ EŞİDƏRKƏN...

Eşitdim qovulmusan yer üzündən,
amma çox qala bilməzsən getdiyin yerdə,
qayıdacaqsan qəlbinin ardiyca.
Qayıt, yer tap özünə öz ömründə...

Dilindən “Allah” sözü düşməyən bir riyakarı
bir topa pulu sayarkən görmüşdüm.
Əllərinin sürəti ilə

gözlərinin ehtirasının toqquşduğu yərə
baxmışdım.
Orda Allahdan əsər-əlamət yox idi.

Sən ki "vəfa" sözünü eşidəndə
qulaqlarını tutub qaçan adamsan...
Yerini yaxşı bilirəm.
Pul sayanların əllərinin sürəti ilə
gözlərinin ehtirasının toqquşduğu yerdəsən.
Ən doğma günlərin dərdinə arxa
çevirmisən,
yox olmusan,
gücünü arsızlıqdan alan zamana
yoluxmusan...

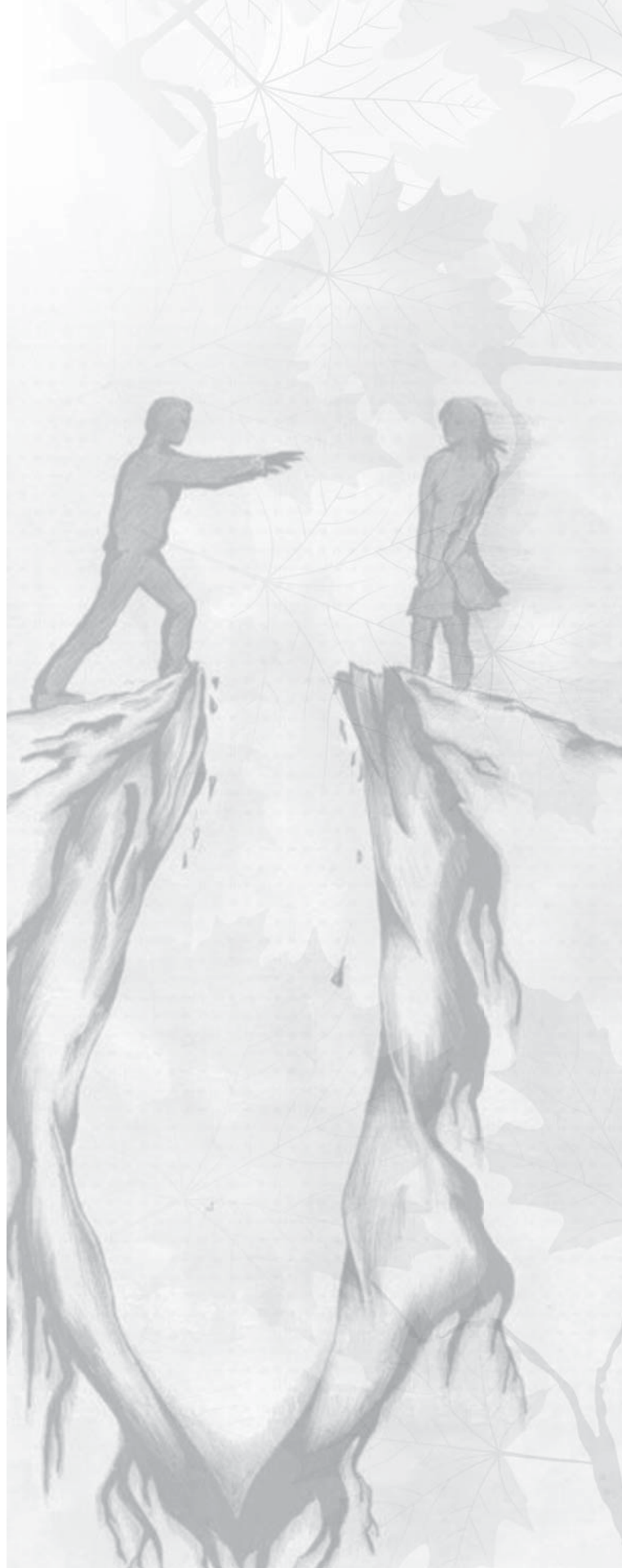
CƏSARƏT GİLEYİ...

Bu dəfə bircə sən yox idin həmişəki görüşdə
və hər şeyin əvvəlki kimi olması
yaman üzdü məni,
sanki qorxaqcasına
səni unutmağımızı bayram edirdi işıqlar,
sənsə zülmətin zəncirləri arasından bizə
baxırdın.

Kaş bu dəfə məclisdə nəsə çatışmayaydı,
kimsə gəlməyəydi,
birimizin halı pisləşəydi,
amma olmadı.
Dostlar şərab süzdü
və hər şeyin əvvəlki kimi olması
məni yaman üzdü.

Sənin baş qəhrəmanı olduğun
lətifəni danışdılar adını çəkmədən,
arsız gülüşlər arasında əridin ağız
boşluğumuzda.
Badə səsləri əvvəlki ahəngiylə qarışdı bir-
birinə
və mənim bağrımın başı göynədi
hər şey əvvəlkitək davam etdiyinə görə.

Sonra sənin yoxluğunla sağollaşmadı heç
kəs –
dağılıdıq evə.
Mənsə üzümü qaranlığa tutub pıçıldadım:
xatirələrini halal elə.

Furqan SADIQ

müharibə bitəndə
dostunun qanı tökülmüş
torpağı
evə aparan
qazi,
heyif ki,
onu çərçivələyib
evin divarından
asa bilməz
şəkil əvəzi...

ölməsəm,
yoxa çıxsam da olar bir gün,
məsələn, itkin düşsəm,
heç vaxt tapılmayıb unudulsam!
oğurlasa məni
orqan mafiyası –
orqanlarımı
vecinə almasa,
ölkənin daxili orqanları...
...ölməsəm,
yoxa çıxsam da olar bir gün...

ağac deyil
bu bina,
meyvə deyil
balkondakı o adam,
yarpaq deyil
ipdən asılan paltar,
külək deyil
o adamı titrədən...

qazarkən
tərimin axdığı
səngərdə
qanı axan şəhidlə
qan qardaşı
sayılırammı mən?!

oğlunun ölümündən
daha çox
bilirsinizmi
nə yandırır onu?!
bilsəydi ki
son dəfə danışır,
heç söndürərdimi
telefonu?!

1.
yolun qırağında ağac var,
əynimə geyinmişəm, yaraşılıb.
kölgəsində oturub
gövdəsinə söykənmişəm,
qarışqalar bədənimə daraşılıb.
heç hara tələsmirəm,
heç kim məni gözləmir.
hava həlim, ilıqdı,
yolun qırağında ağac var,
kim əkibsə, sağ olsun,
yol isə ayrılıqdı,
kim çəkibsə, sağ olsun.
bir maşın keçir yanımdan sürətlə,
toz olur!

2.
ağlımda heç nə yoxdu,
bir-iki qafiyə var,
şeir quraşdırıram.
yox, yox, ağlımda kimsə var,
ya da qarışdırıram.
ağac da gülür buna, yellənir,
yol gülmür, uzağa yollanır.
qəfil bir hadisə baş verir,
təəccüblənirəm –
bir maşın keçir şeirin içindən,
söz olur!

3.
bir rəssam lazımdı,
fırçayla, boyayla
bu rəsmi çəksin,
bilirəm,
bir maşın keçəcək rəsmi içindən,
ağac maşına oturub gedəcək,
qalacam tək!
dizimə döyüb deyəcəm:
mənə nə olursa,
az olur!

cənablar!
nə olar,
VƏTƏN sözünü
bu qədər
israf etməyin!
axı mən
V hərflərindən
quşatan düzəltmək istəyirəm...

üzündən oxunan həyatın
içində yazılan nədi ki?
qış ömrü yaşayan şairin
şeirində yaz olan nədi ki?

kim oldu yuxumu dağdan?
qaralır gözümlün ağı da...
yatmadan gördüyüm yuxuda
tərsinə yozulan nədi ki?

qulağımda susan səslərdən
mənə bir musiqi bəstələ!
deyəsən, seğahdı bu yetim...
...və ona züü tutur həsrətim!
bilmirəm nə qədər gözlədim...
soruşma gözləmək nədi ki?
heç nədi...
mənimçün heç nədi...

üzündən oxunan həyatın
içində yazılan nədi ki?
çölümdə səssizlik, sükunət...
içimdə əzilən nədi ki?!

Gülay TAHİRLİ

ÖZAY ÜÇÜN

Oğlum, bizim də küçələrdən
Gülümsəyən adamlar keçəcək.
Sallanan qaşqabaqlar
Quşların lələyinə ilişib buralardan köçəcək.

Yer günəşin ətrafında fırlanan kimi,
Bir də görəcəksən hansısa baba
Tutub hansısa nənənin əlindən,
Elə dolana-dolana rəqs edir.

Bu şəhərdə təbəssümlər çıxacaq taxta,
Sıxışdıracaq iki dodağı
Bir-birinə yapışdırın, büzüşdürən
Nə varsa!

Yaşamağı öyrədən məktəblər açılacaq.
Ən yüksək maaşı şükran dərsi
Deyən müəllimlər alacaqlar.

Oğlum, bu şəhərdə adamlarla
Pişiklər dost olacaqlar.
İtlər insanların sevgisindən məst olacaqlar.
Əl-ələ tutub gülləni atacaqlar
Mərhəmətsizliyin yuvasına.

Ay mənim qaraqaş, qaragöz balam,
Ay kirpikləri uzunum!
Bu şəhərdə atalar gecə rahat yatacaqlar,
Yorğanın altında qısılib
Qollarını alınlarına, əllərini ürəklərinə
qoymadan.
Alınlarını köynəyin qollarına silə-silə,
Şalvarların ciblərini yoxlamadan...

Qaç-qaç keçməyəcəklər
Adamlar ağacların yanından,
Görüb keçəcəklər,
Duyub keçəcəklər.
Sanma, ağacları yenə kəsəcəklər.
Bu şəhərdə binalar
Utanacaq ağacların yerində durmağa.

Ay mənim qaraqaş, qaragöz balam,
Ay kirpikləri uzunum!
Gec oldu daha, gəl yataq.
Lay-lay... Lay-lay...
Ay mənim qaraqaş, qaragöz balam,
Ay kirpikləri uzunum!

Səni sevirəm!
Ey həmişə günəşə açılan pəncərəm!
Gözləri dənizlərdən dalğalı,
Ey əlləri Tanrı sığılı,
Qolları yuvam adam!

Biz yuva qurmağı leyləklərdən öyrənmişik,
Ordan-burdan çör-çöp yığıb,
Dimdiklərində gətirib yuva qururlar
İşıq dirəklərinin ta başında.
Bizim çör-çöpümüzün
Arxasınca küləklər düşüb,
Vüsali ələyən ələklər düşüb.
Neçə dəfə çör-çöpümüz
Əlimizdən sürüşüb,
Tutmuşuq bir-birimizdən, qalxmışuq yenə.

Səni sevirəm!
Mənə eşqi öyrədən adam –
Müəllimlərin ən böyüyü!
Mən bu məktəbə gələndə

Qısqançlığımı evdə qoyub gəlmişəm,
Azadlıq gətirmişəm əllərimdə gül yerinə.

Özümlə barışıq olduğum tək yer
Kırpıqlarının arasındır.
Mən məni səndə sevdim,
Mən məni səndə bildim.

Yanılır Dekart, düşünmək nədir?!
Hiss edirəmsə, varam!
Düşünməkdən o tərəfə bir yer var e,
Bax ordayam,
Ordayam.

Səni sevirəm!
İşdir, qəzadır, birdən bitsə hər şey,
Ayrılıqda belə açılar qollarımız, bilirəm!

Səni sevirəm!
Səni yalınayaq,
Səni yalınruh sevirəm!

Torpağın çat-çatdır, Vətən!
Görürəm – bağrın yarıdır..
O torpaq altında nə qədər toxum
cücərmədən ölür.
Nə qədər ağacın kökü var, gövdəsi yox..
O torpağın üstündə
Adamların ürəyi var, sevdası yox...

Mən ən çox sənə bənzəyirəm, Vətən!
Ürəyim sənin kimi parçalanıb.
Xəritən kimi kiçilmişəm,
Zərrə-zərrə biçilmişəm,
Nə qədər idim,
Nə qədər olmuşam, Vətən!

Xəbərin varmı Güneyindən?
Mənim də solumdan xəbərim yoxdur.
Ən çox sevdiyimiz,
Ən çox ağrıyan yanımız,
Mənim solum – sənin Güneyin.

Hərdən Kür kimi hiss edirəm özümü,
Azalırım, azalırım...
Mən – çölün düzündə,

Adamlar cəhənnəm,
Tanrının unuduğu ağac – sozalırım...

Ən çox torpağına bənzəyirmiş adam.
Minillik yaralarını əlimdə sıxsam, sıxsam...
Ürəyim soyuyarmı, görən?
Sən xoşbəxt olsaydın, axı mən də...
Mən də, bəlkə...

Deyirəm, başımı qoyum Xəzərə,
Göy üzündən Tanrını çağırım,
Gəlsə,
Qağayılar imkan versə,
Ona çox yox, bir-iki kəlmə söz deyəcəyəm...

Darıxma, Vətən, darıxma.
O quşlar ki var,
Təbrizindən dən gətirib
Bakında əkən quşlar,
Onlara baxıb deyirəm ki,
Ümid var.

Bir dibçək gülümüz vardı,
Atam baxıb sevincək deyərdi ki,
Gülün tavanı dəlib keçməyinə az qalıb.
Doğrudan da, az qalmışdı.
Sonra atam gözlərini bir anda birdəfəlik
yumdu.
Gülsə yavaş-yavaş qurudu...
Yox, suyunu tökdük, torpağını yumşaltdıq,
Gedib-gəlib əzizlədik,
Olmadı...
Atam öldü,
Gül də öldü...
O gülün gücündən istəyirəm hərdən,
"Olmaq, ya da olmamaq: budur bütün
məsələ".

O gülün qolları yox idi ki,
Tutub yaşama həbs etsinlər;
Qanadı içində, sözü içində,
Sevgisi içində, közü içində.
Dünya həm də o gülündü,
İtin, pişiyin, çiçəyin, böcəyin...
Amma elə bil Tanrı
Olmaq və olmamaq arasındakı

O böyük boşluğu, sadəcə, insan üçün
yaradıb.
Bu dünyada insana özəl bircə yer var:
Olmaq və olmamaq arasındakı o boşluq –
Hamının kəşf etdiyi,
Heç kimin adını qoymadığı...

“Evim” dediyim adam çölə atdı məni,
Bir quru canımı götürüb çıxdım,
Nəyim varsa, orada da qaldı.

Eşqi ürəyimə əsa etmişəm,
Ona görə ölmədim, yaşayıram.
Ey çarmıx adam,
Mən niyə səni özümə İsa etmişəm?!
Qaldırmışam əllərimi,
Nə zaman istəsən, gəl!
İsa da olsan, çarmıx da olsan, gəl.

Onu da bil ki,
Daha sənin bağçanda açan deyiləm.
Yox, yox, o adam deyiləm.
Özüm çöl olandan sonra
Daha “Evim” demərəm sənə.

Evlər uçur.
Evlər uçur...
Evlər uçur!
Ağaclar yaşayır, nəfəs olur,
Quruyur, kötük olur,
Ölür, soba olur.

Nə böyük günah imiş
Eşqi evə qapamaq.
Eşqin məkanı çöllərdir.
Eşqin dostu ağaclardır, adamlar yox.

O ki sənin alnından yox,
Gözlərinin kənarından salardı yollarını.
Sevməzdi paralel xətlər qalağını,
Onunku yarım ulduzlar idi.

O nə istədi səndən?
Nə vüsal, nə xoşbəxtlik...

Heç nə!
Dünyanın bütün tamahlarından,
Arzularından arınmışdı sevgisi.

O bilirdi, o, alına yazılmamışdı,
O, tale deyildi.
Tanrıdan necə gəlmişdisə, elə idi,
Çoxalmamışdı, azalmamışdı.

İndi isə günün günorta çağında
Dayanıb pəncərə qırağında
Aya baxır.
Gülümsəyir və baxır.
O ayın altında xoşbəxt,
Sağ-salamat sən varsan,
Yanında da...
Yanında...
Yanıdakı önəmli deyil.

Gözlərini açsa, ay gedəcək,
Günəş gülümsədərmi onu?
Ehhh...
Onsuz da kimsənin yolu keçməyəcək
Yarım ulduzlardan.
Heç olmasa alnını qoru.

Günel ŞAMILQIZI

İKONA

Bütün obalarda qaraçılar var,
Ən köhnə daxmalar bənzəyir rusa,
Mənəsə komalar doğmadı hələ,
Bir də evlər – əgər mənim də olsa.

Səni öz evindən mən qovdum o vaxt,
Qayıt, qoy uçulsun bu hasar suçum.
Söküb kandarını köhnə daxmanın
Sənə qarşı boyda pəncərə açım.

Bu koma, bu daxma, ev ömrü görüb
O vaxt özül bilib quyu qazardım.
Səni uduzmağa mən çağırışdım,
Uduzub özünü, məni qazandın.

İsanın çarmıxı düz bizə baxır,
Nəsimidən qalan qürub sarımı?
Bütün ikonalar daxil kimidi,
Udub saxlayıblar dualarımı.

Çox güman, bu evdə mən də əşyayam,
Dua qonduraram susqun dillərə.
Xaçlı, bax, ovcumda mismar yeri var,
Bir müsəlman eşqi dolur o yerə.

LAL TÜLKÜNÜN MAHNISI

Evimin küncündə toz yoxdur, qonaq,
Mən küncə qısılib gözlədim səni.
Bu birdir, bu iki, bu üç, bu da dörd,
Ardını saymağa səslədim səni.

Balaca otaqlar qatdı başını,
Bu boyda tələni ev bilib gəzdin.
Malasız divarda daş adamları
Bilmədən söykənib o qədər əzdin...

Kaş Allah mənə də dil verəydi, dil.
Deyəydim, ay yolçu, adını söylə.
Bilim ki, bir ömür kimi gözlədim?
Kimdir gəlib çıxan bu möcüzəylə?

Deyəydim, ay qərib, yuxuna qurban,
Ayıl, bağrındakı yaranı bağla.
Mən səni ölməyə çağırمامışam,
Yatma, dirəyim ol, evimi saxla.

Ömrümdə bir dəfə tülkü olmadım,
Sinəmdə sızlayan yalan yeridir.
İndi doğrunu da səssiz deyirəm:
– Bura qanadların sınaq yeridir.

Hanı mənim səsim, hanı, İlahi?
Onu səsləməkdən batdı, bilmədim.
Hanı mənim ruzum, hanı, İlahi?
Bu yazıq acından yatdı, bilmədim.

Bu gün qonağıma nə verə bildim,
Sabah ayılmağa nə gücü olsun?
Mənim stolumun üç ayağı var,
Üçü də istəmir dördüncü olsun.

Bəlkə, yuxu bildin bu qonaqlığı,
Bəlkə də, unutdun nə dediyimi.
Xörəyi nimçədə soyuyan durnam,
Ya ac qal, ya sındır öz dimdiyini.

PALTAR

Yad paltarda keçən ömür,
Allah bilir, hara axır.
Bu bədən həminkidirmi?
İçində ruhum darıxır.

Mən alanda təptəzəydi,
Bir-bir qırdım düymələri.
Öz ruhumun paltarına
Özüm vurdum döymələri.
Əzdim, ütüyə gəlmədi,
Sonra kimsə tapdaladı.
Ətəyindən tutdu divlər,
O tüpürdü, bu yaladı.
Düz sol döşümün altından,
Sökülür, çürüyür indi.
Başdan-ayağa ləkədi,
Yuya bilmirəm mən pinti.
Hanı bu paltarın rəngi?
Yazdı, qışdı, bomboz qalıb.
Mən tikirəm, o sökülür,
Elə sapım da az qalıb.
Bu yaşda bu qədər yamaq –
Ağırdı, iynəm, ağırdı.
Bu gün də yamaq vururdum,
Bu gün də Allah baxırdı.

HƏVVA SEVGİSİ

Dərd uydur, əzizim, bir az ağlayaq,
Səninlə sevinmək bəs etmir daha.
İndi dünyadan da qovulmaq üçün
Batmaq istəyirəm yeni günaha.
Milyon illər sonra görüşdük, gülmə,
Heç kim yarısını belə gözlətmir.
Hələ də palçıqsan, qurumamısan,
Ən qalın paltar da səni gizlətmir.
Bəşər beşiyində beş günlük yatıb,
Ayılıb bizi də tanımayacaq.
Tanrı bağışlasa, qayıtsaq ora,
İnan, heç kəs bizi qınamayacaq.
Mənə bir qabırğa boşluğundakı
Ağrıdan danışma, o ağrı mənəm!
İndi qucağına bərk-bərk sığınsam...
Can, özün bilirsən, lüzum yox dinəm.
Ağlımda sözləri unutmaq vardı
Sən mənim dilimi bilənə qədər.
Gəl gedək dünyadan, görək cənnəti,
Bir də söyləməyəm: O almanı dər!

MƏNİ UNUTMAĞA NƏ VAR KI, DOSTUM

Mən bir iş bilirəm, hamı bacarır –
Yorğanın altında ağlamaq kimi.
Bu gün böyütdüyün təkliyi sabah
Torpağın altda da saxlamaq kimi.
Bu gün istiotun vətəni mənəm,
Bu gün işim-peşəm acı salmaqdır.
Bu gün bildim, dostum, ən böyük arzum:
Hamıyla heç kimsiz – tənha qalmaqdır.
Çoxdan susadığım rahatlıq varmış,
Bütün dostlarımı unutmaq kimi.
Sonra təmiz-təmiz yalan danışmaq...
Azad! Öz-özümü aldatmaq kimi.
İnan, qış kimidir elə payız da,
Təklidə hər fəsil bir cür soyuqdur.
Amma soyuğun da öz ləzzəti var,
Çoxdandır istidən bağrım oyuqdur.
Məni unutmağa nə var ki, dostum,
Daha yaddaşında qala bilmərəm.
Sənin nə vaxtını, nə ürəyini –
Sənin heç nəyini ala bilmərəm.
Mən sizi vaxtından əvvəl görmüşəm,
Gecdir, mənə görə eynək taxmayın.
Şəhərin alınına elan vurmuşam,
Vurmuşam ki: "Heç vaxt mənə baxmayın!"
Beliniz bükülər – boyum qısaadır,
Sığmazsınız içinə – qəlbim kiçikdir.
Bizdə meyvələri kal dərir külək,
Sınmış budaqların şirəsi çiydir...
Məni unutmağa nə var ki, dostum!

Habil RZANUR

Nə varsa, yaddan çıxır,
Unudulur nə varsa.
Bircə yaşamaq qalır,
O da bəhanə varsa.
Yalandan əsən külək,
Yalandan yağan yağış.
Yalandan gələn bulud
Çəkilir qarış-qarış.
Ömrün olan-qalanı
Alından axır gedir.
Yalandan sevənlər də
Doğrudan çıxır gedir.
Görürsənmi yalandır,
Budur daha nə varsa.
Bircə yaşamaq qalır,
O da bəhanə varsa...

Köçəsən dağlara, dağ quca səni.
Təzəkdən yarımçıq hasarın ola.
Səndəki "dağ"ı da verəsən dağa,
Nə dərdin, nə də ki azarın ola.

Bir daxman ola kaş, damsa da, olar,
Daxmanın yanında dumduru bulaq.
Beş altı qoyunun, bir kəhər atın,
Deyəsən dağlara, di gəl dost olaq!
Sübh tezdən gedəsən otlağa tərəf,

Nə zəngin adamsan, qoyun, quzun var.
Axşam da qayıdıb görəsən, Allah,
Daxmanda bir oğlun, üç də qızın var.

Bir könlün açıla, saf-saf güləsən,
Balaca qızına dil çıxarasan.
Sonra uşaqların anası üçün
Cibindən gizlicə gül çıxarasan.

O anda ilk görüş yadına düşə:
Ürkərdin bir fərə kəklilik səsinə.
İlk o gün soyuqdan üşüməmişdin,
İlk o gün isindin qız nəfəsinə.

Nə əcəb günlərdir, bu günə çatmaz,
Bu gün də sabahçün elə nağıldı.
Birdən səksənəsən uşaq səsinə,
Ay Allah, ortancıl qızın yığıldı.

Eləcə ağlayar, ürəyin yanar,
Ax... bunlar nağılsız çətin susacaq.
Yatın, gül balalar, yuxunuz şirin,
Atanız sizə bir şeir yazacaq!..

İflit adamın göz yaşları qədər kimsəsizəm,
Nə əllər kömək edir,
Nə də çiyinlər..
Payız axşamüstüsü
Yorğun ağacların qorxulu yuxusu kimi yəm.
Ölmək – yaşayanlara qalib gəlməkdir – deyir
içimdəki qoca.
Sultan Süleymanın Mustafa peşmançılığı var
ruhumda.

Hərdən insanları o qədər çox sevirəm ki,
insan olduqlarını unuduram.

Hərdən də...

Gözəl sevməsən, sevdiyinin gözəl olmasının
heç bir mənası yoxdur, deyirəm!

Tək qalmaq istəyirəm...

Yolunu azan poçtalyon göyərçin narahatlığı.

Bu gün ovum qanlıdır: ovçu rahatlığı.

Mən nə olmaq istəyirəm?

Tək qalmaq istəyirəm...

Səni tapşırıram oktyabrın
Bu dəcəl, küləkli yağışlarına.
Qorxma, ayrılmaıq, səni qiyməmə...
Anamın ahına, qarğışlarına.
Sən ey ovucları ətir qoxan qız,
Sən ey barmaqları misralı əcəl,
Sən ey üz-gözümün qırışlarına...
...İlişib yıxılan nazəndə gözəl...

Cızır ovuclarım yanaqlarını,
Çəhrayı öpüşlər yolundan çıxıb...
...azarlar çəhrayı dodaqlarında.
Sevgi şeirlərim atılıb-düşər,
sallanar, yellənər qulaqlarında.

Misal gətirərəm Musa Yaqubun
günah şeirindən, günah yuyaram.
Neyləyim həyatdı, ay Çiyinəmim,
"Bir günah sənindir, bir günah mənim".

Nə mən bəxtiyaram,
Nə sən bəxtəvər.
Nə mən günahsızam,
Nə sən günahsız.
Sən ey barmaqları misralı əcəl...
Sən ey ovucları ətir qoxan qız...

Tapınasan aynalara,
Özündən bir yol keçəsən.
Necəsən deyən olmaya...
Əriyəsən damla-damla, gözündən bir yol
keçəsən.
Alnına gözün sataşar,
Alnının tən ortasında,
Tanrı yazı masasında, dərdləri unudub
gedib.
Misra-misra hönkürərsən,
Sətir-sətir dərd çəkərsən.
Yavaş-yavaş bu dünyayla öz aranda
Qırış-qırış sədd çəkərsən.
Dən-dən olar qaşın, basın,
Xatirələr çiçəkləyər.
Gözlərinin qarşısında uşaqlığın iməkləyər,
Özün boyda dağ olarsan, çəkməyə ahın
tapılmaz.

Bir qohum, yaxın tapılmaz,
Qucaq-qucaq soyuyarsan,
Ocaq-ocaq soyuyarsan.
Paslanar bütün cəftələr, bağlanar bütün
qapılar.
Bir də baxıb görərsən ki...
Nə bacın var, nə qardaşın.
Nə getməyə yol tapılar, nə də ki
Bir yol yoldaşın...

CƏBHƏDƏN MƏKTUB

Sən mənə şərfini göndərmə daha,
Səngər beşik kimi istidir, qızım.
Vətən sənini kimi suyuşirindi,
Hamını özünə istədir, qızım.

Görsən darıxırsan, şəkillərə bax,
Körpə əllərini boynuma dola.
Boylan pəncərədən getdiyim yola,
Bu məni görməyə bəs edir, qızım.

Mən burda yaxşıyam, sən də yaxşı ol,
Bilim ki, sənini də günün şəni keçir.
İnan, göndərdiyin bütün dualar
Gəlir başımızın üstündən keçir,
Allah başımızın üstədir, qızım.

Allah üstümüzdən çəkməsə əlin,
Birgə yandırırıq zəfər məşəlin.
Hamının qorxduğu zalım əcəlin
Boyu boyumuzdan bəstədir, qızım.

Əgər günün biri, geri dönməsəm,
Eşidə bilməsən atanın səsin,
Qorxma, ürəyinə qorxu düşməsin,
Atan ölməyibdi, xəstədi, qızım.

“QƏRƏNFİL”

– Qızım, sənini adın nə?
– Mənim adım Qərənfil.
– Gözünə qurban olum,
darıxırsan elə bil.

– Atamı gözləyirəm.
– Atan hardadır məgər?
– Müharibəyə gedib;
o döyüşür gecələr.

– Nə vaxt gedibdir atan;
gecikdiyi çoxdurmu?
– Çoxdur, əmican, çoxdur.
– Ananın da atandan
bir xəbəri yoxdurmu?..

Həsən KÜR

– Anam indi işdədir.
– Qızım, harda işləyir?
– Anam çox mehribandır,
yarpaqları çox sevir,
səhərdən-axşamacan
onları təmizləyir.

– Yaxşı, mehriban anan
atandan bir söz demir?
– Demir, əmican, demir,
daha yollara baxmır,
daha onu gözləmir.

Mən dünən çox ağladım
gecə yatmazdan öncə.
Anamın nə etdiyini
izləyirdim gizlicə.

Atamın divardakı
şəklini qucaqlayıb,
belə deyirdi, əmi:
“Mən necə böyüdəcəm
Atasız bu yetimi”.

Yıxmağa çox çalışdılar
Deyə-deyə aş! Kəsdilər...
Qurumamışdı qabığım,
Budağımı yaş kəsdilər.

Baxın! Yaxşı-yaxşı baxın!
Mən külüyəm bir ocağın.
Didib ürəyimin dağın
Qəbrim üçün daş kəsdilər.

Ölüm e, bir söz demirəm,
Torpağı insanlar bəslər.
Yadıradı sentyabr?
Bitdi bütün atəşkəslər,
Mənim yol çıxdığım kəslər
Dava edib, baş kəsdilər.
"Yaxşı xatırlayın, uşaqlar, məni".

Harda azdıracaq bu yol, görəsən?
Hara aparır bu ayaqlar məni.
Anacan, dua et, əgər etməsən,
Qovar Allahacan günahlar məni.

Mən ölsəm, bəxtimin bəxti açılar,
Dilimin altında necə söz ölər.
Birdən mən qalaram, anam tez ölər,
Tanımaz güzgülər, daraqlar məni.

Yox, ana, sən ölmə, sən əbədi qal,
Ver öz kəfənini sərim yerimə.
Arada nəfəs al mənim yerimə,
Bilməsin ölmüşəm budaqlar məni.

Ay Allahsız fələk, əlin qırılısın,
Çəkmə o kədərini yaxşı yerindən,
Payın artıq olsun, yemirəm, toxam.
Mən bu gün varamsa, sabah da yoxam,
Yaxşı xatırlayın, uşaqlar, məni.

BAĞIŞLA, İLAHİ...

Xoşbəxtlik payladın bütün dünyaya,
Üstündə ot bitən daş xoşbəxt oldu.
Ovçunun əlləri əsdi bir anlıq,
Göydə qanad çalan quş xoşbəxt oldu.

Hərə bir ağızdan rəhmət oxudu,
Bir anlıq ölümlər xoşbəxt oldular.
Hər günəş doğuşun bayram etdilər,
Hər səhər dəlilər xoşbəxt oldular.

Xoşbəxtlik payladın bütün dünyaya,
Hamı öz vaxtından tez xoşbəxt oldu.
Yağış yerə düşdü, toz xoşbəxt oldu,
Özgə bir insanın bəy masasında,
İlahi, sevdiyim qız xoşbəxt oldu.

Mən, bizi qovuşdur deyə, yalvarıb
Sənə əl açmışdım aşiq olanda.
Hamı xoşbəxt oldu bu yer üzündə,
Layiq olmayan da, layiq olan da.
Mən niyə yadımdan çıxdım, görəsən?

Hamı xoşbəxt oldu bu yer üzündə,
Kəpənək bağçada, arı pətəkdə,
Hətta xoşbəxt oldu bir vaxt kəsilmiş
Yenidən canlanan kiçik kötük də.
Mən niyə yadımdan çıxdım, görəsən,
Nə günah etmişəm bu böyüklükdə?

Yox, nəyə etmişəm, dinc durmamışam
Bəlkə, duz tökmüşəm yara üstünə,
Bəlkə, bilməmişəm bir qaranquşun
Yuvasını yıxmışam bala üstündə?..

Bəlkə, göz dikmişəm mən canı yanmış
Dünya sərvətinə dünya malına.
Bəlkə, amin demək yadımdan çıxıb
Yaşlı nənələrin dualarına.

Qurbanın olaram, keç günahımdan.
Bağışla, İlahi, bilim ki, varam.
Bağışlasan da, sən bağışlayarsan
Mən olsam, özümü bağışlamaram.

Topxana meşəsində
Döyüşə hazırlaşır
bizim xüsusi bölmə...
Komandir yaxınlaşır
deyir qulağımıza:
– Ölmə, ölmə, ölmə!

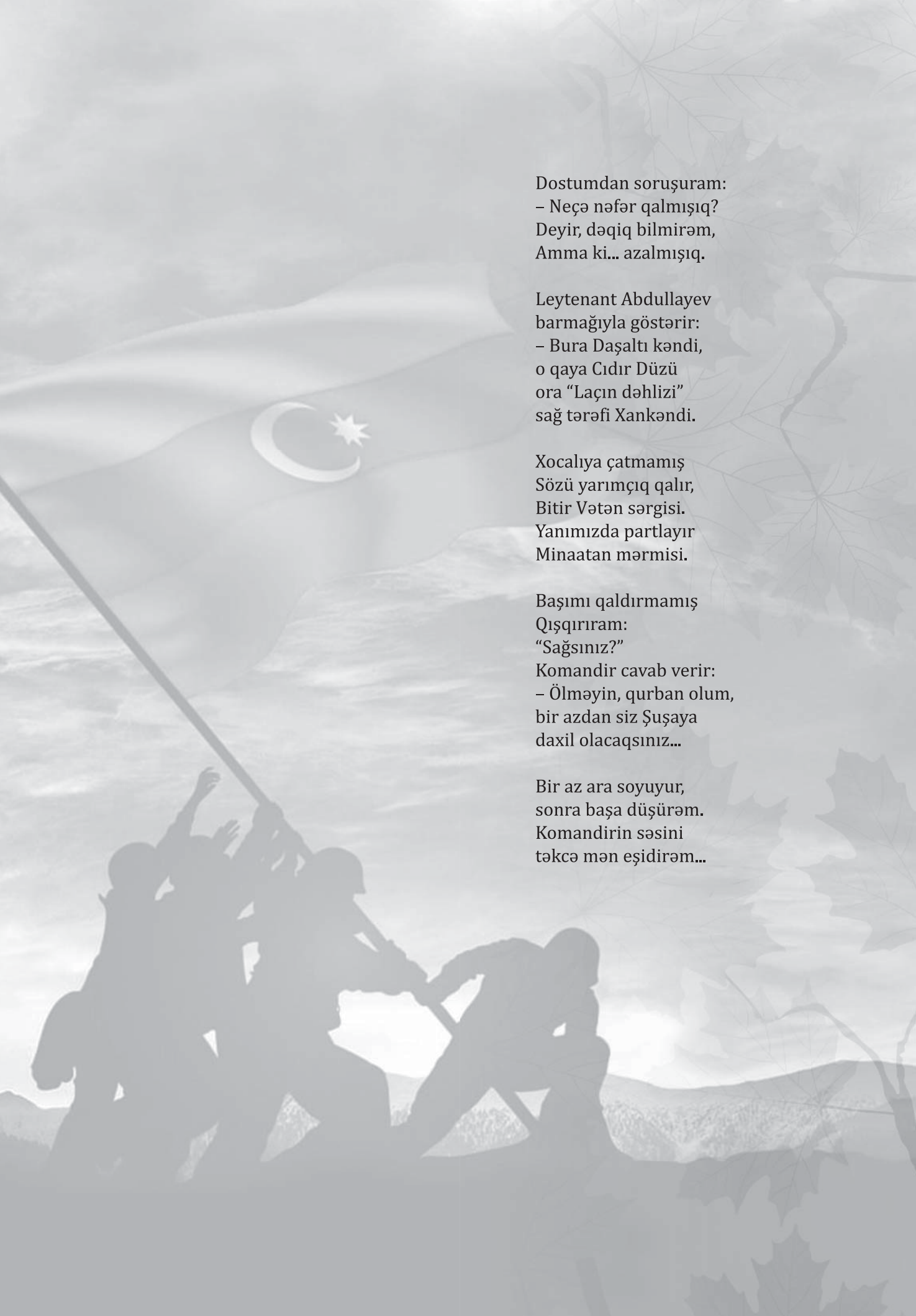
Dostumdan soruşuram:
– Neçə nəfər qalmışıq?
Deyir, dəqiq bilmirəm,
Amma ki... azalmışıq.

Leytenant Abdullayev
barmağıyla göstərir:
– Bura Daşaltı kəndi,
o qaya Cıdır Düzü
ora “Laçın dəhlizi”
sağ tərəfi Xankəndi.

Xocalıya çatmamış
Sözü yarımçıq qalır,
Bitir Vətən sərgisi.
Yanımızda partlayır
Minaatan mərmisi.

Başımı qaldırmamış
Qışqırıram:
“Sağsınız?”
Komandir cavab verir:
– Ölməyin, qurban olum,
bir azdan siz Şuşaya
daxil olacaqsınız...

Bir az ara soyuyur,
sonra başa düşürəm.
Komandirin səsini
təkcə mən eşidirəm...

Hamıdan ömrünü gizlədən adam
Açdı qollarını taybatay günəşə tərəf.
İçində bütün yoxlara varımsan, – dedi,
Ruhunu doğrayan iti səslərə yenildi.
Bilmədi gözündəki edam ipi kimin
hörükləridir.
Küləklər yenə yem axtaran sərçələri aldadır,
Suya danışılan yuxular buludlara qovuşdu,
Arzuların mənzili uzaq, arzular hələ də
yoldadır.
Hə, o adam, o adam!
Hardadır, görəsən?
Görən oldumu?
Dedilər yetişib keçmişinə.
Sərçələr ovuclarındakı dənə yığışib...

Sən ömrün uzağından,
Nə vaxt gələrsən bizə?
Nə vaxtsa gələrikmi
Bu ünvanda üz-üzə?

Nəfəs-nəfəs saçında
Gəzişməyim olarmı?
Yorulmağım olarmı,
Ya düşməyim olarmı?

Bu dünyanı bir anlıq
Unuda bilərəmmi?
Unutsam, nə olar ki,
Unutsam, ölərəmmi?

Saxla yadında, saxla,
Adımı yaxşı saxla.
Səni heç unutmayan,
Adamı yaxşı saxla.

İçimdə bir dərin havasızlıq,
Gözlərim önündə yenə sən.
Əlbəttə, yuxudur...
Öyrəşmişəm aldanmağa.
Hərdən həqiqətə tərəf addım atmaq keçir
ruhumdan...

İntiqam YAŞAR

Yox, qorxuram...
İtirmək qorxusu...
Payızdır, payızda doğulanlar payızda
böyüyür daha çox.
Səni də bu günlərdə tapdım, saçları küləklər
sevdalısı,
Gözləri intizar...
Payızdır, darıxıram... Payızdır, darıxma!

Dünən özün boyda həqiqət idin,
Bu gün özün boyda yalansan mənə.
İndi nə dəyişər, nə fərqi var ki,
İnanmasan mənə, inansan mənə.

Gözüm günəşi yox, səni axtarıb
Zamanın dumanlı, sual çağları.
Səndə itirdiyim səndən əzizdir,
Daha çox uzaqdır xəyal çağları.

Əlimdə buz kimi əriyir əlin,
Nəfəsim od tutur adından sənin.
Hər nəfəs aldıqca bir az közərir,
Göz-qulaq oluram odundan sənin.

Səndən nə gəlibsə, mənə xoş gəlib,

Yorğun yaddaşımda adın işıqdır.
Uzaq xəyalınla nəfəssənsə sən,
Qadın möcüzədir, qadın işıqdır.

Müqəddəs şəhərlərdə yaşayan insanların
Dərdini düşünürəm,
Onların da, görəsən, soyuq divarlardakı
Nəfəsləri ölürmü?!

Tanrı o şəhərlərə bizdən daha yaxındı,
Görəsən, çağıranda köməyə tez gəlirmi?

Susurmu qaranlıqlar ağ kabuslar içində,
Yuxular qarışır mı bulanıq sular kimi?
Düyünlənmiş qaşları alınlarda kim açır,
Tanrı çoxmu yorulur bunca iş-güc içində,
Görəsən, bircə dəfə barı üzü gülürmü?

Küləklərə baş qoşub getmək havası varmı,
Oralar tərk edilib getməyə yarayırmı?
Yoxsa o şəhərlər də qəbir ağuşu kimi
Udur bir ayağını qaçaq qoyan kəsləri.
O şəhərlər necədi, Tanrı çox gözəl bilir,
Bu şəhərlər necədi, ora qədər bilirmi?

Heçmi xatirələr oyatmır səni,
Heçmi daşa dönmür balınc gecələr?
Heçmi nəfəsində düyünlənməyir
Bu tanış axşamlar, tanış gecələr?

Üzülən əlinə təsəllin nədir,
Şirin yalanların zəhərmə dadır?
Səni özün qədər inandıran yox,
Səni özün qədər bəs kim aldadır?

Başın çiyinin üstə şişirmi səsdən,
Beynində ucalan fəryad səsini?
Kimə yas saxlayır göz qapaqların,
Kim səni itirib, yaxud sən kimi?

Ömrüm qucağında kətil gəzdirir,
Hər addım başında nəfəs dərəcə.
Dərdiyi sonuncu gül nəfəsini
Sənin saçlarına çələng hörəcə.

Sənə bir sevgi var köksümün altıda,
Gözləri düz sənin gözünə bənzər.
Hələ mən bir ayaq izi görmədim
Ruhumdan saldığın izinə bənzər.

Bu dəli baxışlar, bu dəli gözlər
Alır aldığı can yiyəsindən.
Bir nida yüksəlir, bir ah ucalır
Ömrün ən sonuncu saniyəsindən.

Qona saçlarıma bir yaz səhəri
O ağ kəpənəklə əkiz əllərin,
Oxşaya ruhumu, hey oxşadıqca
O doğma əllərin, əziz əllərin.

BİR İNTİHARIN TARİXÇƏSİ

Siqnal səsi daş kimi düşüb
Şüşə kimi çilik-çilik edər fikirlərini,
Anidən aylar sərxoş adam,
Aylar xəyala getdiyi yolun ortasında,
Aylar ağrılarından, acılarından...

Bir az geriyə qaçar,
Bir az qabağa.
Sürücü yazıq bilməz
Sağa qaçsın,
Sola qaçsın.
Heç bilmədiyi bir oyunun içində,
Hara gedəcəyini bilmədən qalar...

Sərxoş adamın film kimi gözünün önündən
keçər yaşamadıqları,
Qızının əlindən tutub dərsə aparmamağı,
Yoldaşının üzünə gülməməyi,
Oğlunun çiyinə əlini qoymamağı...

Əyləc səsi.
İçini qurd yemiş ağac kimi yerə yıxılan
adam.
Sıraya düzülər maşınlar
Tanımadıqları adamın cənazə namazına...

KİMİN GÖZ YAŞIDI BELƏ?..

Kimin göz yaşdı belə?..
Bir evdə bir cüt gözdən çıxıb.
Min evin damından axır,
Min-min adamı isladır.

Kimin göz yaşdı belə?..
Oğluna sarı açılan
İsti-isti gülləri
Bir damcısıyla soyudur...

Kimin göz yaşdı belə?..
Sahibsiz əsgər məzarının
Qapqara mərmərdəki
Üzünü-gözünü yuyur...

Kimin göz yaşdı belə?..

Malik ATILAY

GƏMİLƏR FİT VERİR YUXULARIMDA

Tərk edilib suyun dibinə batmış
Gəmilər fit verir yuxularımda.
Əlsiz-ayaqsız düşmənim,
Dili lal, gözləri kor dünənim
Hücum çəkir üstümə qoşun-qoşun.
Qarsız, amma qaranlıq bir gecəsiydi qışın,
Dörd dost idik,
Qaranlığa yelləncək qurub
Söyüşlü şeirlər oxuyurduq...
Qaranlığı qan qırmızısı şəraba boyamaq
istəyərək
dənizə qarşı.
Yaşamağa çalışırdıq uduzub-udub.
Üstündən illər keçib həmin gecənin,
Mən burdayam,
Xoşbəxtəm evimdə,
Xoşbəxtəm hər səhər gözümü açanda
sevdiyim qadını gördüyüm üçün,
Dünənki Malik ölüb,
Sabahkı Malik tərk edib bizi,
Bircə söyüşlü şeirlər oxuyan Malik qalıb.
Hələ də

O qaranlıq gecədə...
Dodaqaltı şeirlər pıçıldayır...

DİVAR SAATI

1.
Hər tik-takında
Bir xatirə yatan divar saatını,
Xatirələri oyatmaqdan qorxurmuşcasına
Üsulca götürdü divardan.
2.
Həyatın hər anına
Şahidlik edən divar saatının
Yazdığı cümləyə nöqtə qoydu
Kəllə sümüyünü deşib çıxan gülləylə.
3.
Yalnız adamlar
Bir yerdən sonra əşyalarına çevrilirlər.
Məsələn, ürəyi əsir yalnızların,
Birdən ürəyi
Divar saatının tik-takından ayrı döyünər.

KƏDƏRLİ UŞAQLAR

1.
Bəlkə də, oyuncaqçı,
Əli yetməyən oyuncaqlarda
Gözü qalan uşaqların
Kədərli baxışlarını
Silirdi vitrindən...
2.
Mən qar yağmasın deyə, dualar edən
Uşaqlar gördüm,
Allah!
Mən
Və o uşaqların cırıq çəkmələri şahiddir
O gecələrə.

Suya düşmüş xəyalların paradı

Başucundakı divara cızıq ataraq
Çəkəcəyi cəzanın hesabını tutan dustaq kimi
Ürəyində suya düşmüş xəyalların paradı var.

İlk cızıq atandan yadigardı ürəyində,
Səni necə tərək etmişdi, xatırlayırsan?
Gələcəyəm, demişdi.
O gün gözləyə-gözləyə öyrənmişdin
Həyatın ağzından tikə kimi torpağa düşən
heç kəs geri qayıtmır.

Ananı itirdiyin gecə
Heç xəbərin olmamışdı yan otaqda
Bir yuxudan daha dərin yuxuya adlayan
qadından.
O gündən sayı-hesabı yox
ömrünə qar kimi enən ağrıların, dərdlərin –
O gündən ürəyin mil-mil şagird dəftəri...

USTA DIRİJOR VƏ QƏLƏBƏ NƏĞMƏSİ

Qollarını itirsə də, geri dönməyən əsgər,
Olmayan qollarıyla
Yol göstərmək istəyirdi yoldaşlarına...
İndi
Fərqi yox idi, amma
Ondan uzaqda döyüşən qolları
Ön cəbhədə
Usta dirijor kimi
Qələbə nəğmələri bəstələyirdi...

NIKITA

(50-ci illərdə Ukraynada hərbi xidmətdə olan təqaüdüçünün dilindən)

Eşidirəm Bakıda Kiyevin iniltisin,
Gözümü qıyan zaman ulduzlar alovlanır.
Deyin yaşıl geyimli zabidlərə, bağırın –
Tankların nərlitisi baharı yubandırır.
Yolları dağıtmayın, qayıtsam, karıxaram,
Küçələrin adları barı yerində qalsın.
Mənim xatirələrim o adlarda gizlənilib,
O adların ünvanı mənle buxarlanmasın.
Nikita, nolar, ölmə...
Ürəyini səksənəndə həyəcan siqnalından,
Gurultu ələyəndə bacadan təyyarələr
Bombaların səsinə tab edən pəncərətək
Sən də sınıma, mətin ol, hərdən məni xatırla.
Müharibənin ən qızgın, ən alovlu anında
Yada sal sevgimizi, yada sal o günləri.
Gülümsə, gülüşlərin əridər silahları.
Nikita, nolar, ölmə...
Yadına sal, o qarlı-şaxtalı havalarda
Boqdanın pay verdiyi çaxırın xumarını.
Mən, sən, qoca nənənin uçuq-sökük
daxması,
Atan alan gəlincik, çarıqlar və sairə...
O zəmi saçlarının içində boğulaydım!
Sənin məmləkətinə yeni nəfəs verəydim!
Sənin sünbül saçına səma ola bilərdim
Ukrayna bayrağıtək!
Nikita, nolar, ölmə...
Gürcü nənnilərilə daxmamız eşqlənirdi,
Sevdalandır yurdunu nəninin ilə, Nikita.
Batır nənnilərinlə o silah səslərini,
Mənim nağıllarımdan danış övladlarına,
İndi nəvaziş gərək, şəfqət gərək hamıya.
Mənə də... ən çox mənə, ən çox mənə, Nikita.
Nikita, nolar, ölmə...

Nadir YALÇIN

“Qəzetçi”, səsləyərək dilləndi Məsmə nənə,
– “Təzə nə xəbərlər var, nə deyirlər bu
günə?”
– “Filan yerdə, filan vaxt zəlzələ baş
veribmiş.
Filankəsin evinə gecə oğru giribmiş.
Sabah hava yağışlı, gecə isti olacaq,
Turistlər axın edir, Bakı yaman dolacaq”.
Qayıdanda hər axşam qəzetçi öz evinə,
Məsmə nənə yüyürür tez sevinə-sevinə.
Televizor da danışır, radio da səslənir,
Nənə tək xəbərləri qəzetçidən dinləyir.
Hərdən 1-2 dənə qəzet istəyir nənə,
Sərir dibçək altına su tökəndə güllərə.
Hərdən büküb tıxayır qapının arasına,
Hərdən məzəmmət edir gözünün qarasına:
“Kaş özüm oxuyardım, görəydim nə var,
nə yox,
Bircə görməyimi də Tanrı mənə gördü çox”.
Şuşadakı evinin sənədini gizlicə
Açır, yenidən bükür qəzetlərə hər gecə.
Yağışlı payız günü qəzetçi tez sevincək
Məsmə nənə yaşayan küçəyə tələsərək
İstədi xəbər versin, “Nənə, yazır ki, qəzet
Şuşa artıq qayıdıb, sən də muradına yet!”
Qapını döydü, durdu, səs gəlmədi səsinə,
Heç kimi tanımır ki, səslənsin bir kəsinə.
Qəzetçi tez-tələsik qırdı qapı-bacanı,
Gördü gözü yumulu həmişə nur saçanı.

Gözünün yaşın tökdü qəzet tutan əlinə,
Yavaşca pıçıldadı: "Şuşa qayıdıb, nənə..."
Nənənin son laylası Şuşanın müjdəsiydi,
Qəzetlər də nənənin yeganə kimsəsiydi...

ATLAR SU İÇƏNDƏ GÜLLƏLƏNDİLƏR

Yalman tərə batdı, çəmənlik qana,
Göynədi qamçının, tumarın yeri.
Atların ahından qılınc tərlədi,
Qınlar öz içinə – boşluğa düşdü,
Sağ ayaq titrədi, sola dolaşdı.
İnilti atların od nəfəsinə,
Atların gözləri közə qarışdı.
Atlar apardılar çatmaqaşları,
Gözü açıq qalan cansız başları.
Qoşa gedənləri, tək gələnləri,
Alovlu, tüfəngli təklənənləri.
Tək qayıdan atlar qarğış yedilər...
Atlar, qıpqırmızı qızarmış atlar,
Ağarmış, qaralmış, bozarmış atlar,
Dürrətək dul atlar, talehsiz atlar...
Atlar qaça-qaça hələk idilər,
Atlar arzulara kələk idilər.
Dul qalan Dürrəni qaçıran atın
Nalının çınqısı taya yandırdı.
Ər ola bilmədi atı çapanlar,
ər ola bilmədi dul qaçıranlar
əridi Dürrənin dürrəliyi də...
Gözləri qan idi, yorulmuşdular,
Tər töküb, tər töküb kor olmuşdular.
Güllə gələn səmti nə biləydilər,
Onlar çoxdan ölüb dirilmişdilər.
Nallar ayaqlarda laxladı diştək,
Yorğa addımları ölümdən gödək...
Atlar su içəndə güllələndilər....

MƏHKƏMƏ

Mən də insanam, möhtərəm hakim,
mən də insanam,
sizin məni təsəvvür etdiyiniz qədər
yaradılmışam,
bəlkə də, elə qarşınızdakı, kağızda
göstərilən cinayəti
etmək üçün doğulmuşam.
İndi sizə möhtərəm deyəcək qədər acizəm,
Acizliyimi sübut edəcək qədər çarəsiz...

bilmirəm ki, nədən başlayım...
atamın üç oğlu,
mənim isə cəmi üç günahım var.
Yəni mən atamın kiçik,
özümün böyük günahıyam,
oğurluğumu üzərimə götürüb,
doğruluğumu sübut edirəm deyə,
bu gün cəza kürsüsündəyəm.

Möhtərəm hakim,
dünya bir körpənin üzündəki təbəssüm
boyda kədərdən ibarətdir,
kədər isə nələrdən ibarətdir, onu nə qanun,
nə də siz bilirsiniz.
Cəza kürsüsündə olanlar Tanrının belə
sevindiklərinə kədərlənirlər!
Təəssüf hissi keçirmirəm, ona görə ki,
cinayətimin cəzasını özüm çəkirəm,
cəzam qədər cinayətim olmadığı üçün
təəssüf hissi keçirirəm, möhtərəm hakim!

Əgər sizin yerinizdə olsaydım,
susardım, hakim...
susardım...

TUT AĞACI

Yadımdadı uşaqlığım,
bir ağac vardı həyatımızda
atamın nifrət etdiyi,
mənim kölgəsinə oynadığım,
anamın özünü asdığı,
qardaşımın baxıb ağladığı.

Nizami BAYRAMLI

Kiminin qəzəbi,
kiminin sevinci,
kiminin ölümü,
kiminin göz yaşı idi bu ağac.

Atam sevgisini
mən oynucağımı,
anam həyatını,
qardaşım anasını itirmişdi...

Bir gün evimiz o qədər soyuq idi ki,
atam o ağacı kəsib odun elədi.
Mən onda anladım,
atamın anamı unutmadığını.

O gün atam anamı
biryolluq qaytardı evimizə,
silib həyatimizin xatirəsindən.

YARIMFİNAL

Fikirli olarsan,
Gəlib ayağının yanından keçər başına
dəyməyən daş.
Deyirəm ki, kaş Edison lampanın yerinə
başqa bir şey icad eləyərdi.
Onun dövründəki insanların dərdii
ışığı deyildi.

Fikirli olarsan,
Sənə fikir verməzlər-əlifbanın sonuncu hərfi
kimi yavaş səslənərsən.
Həvəslənərsən-dünyanın qurduğu oyunların
tələsinə düşmək üçün.
Bir də görərsən ki, yarımfinaldasan.

Fikirli olarsan,
Fikrində olanların qurbanına çevrilərsən.
Sol çiyindəki mələklə başın söhbətə
qarışar.
Sağ çiyindəki mələk danışar öz-özünə.
Qulağına səs gələr-kaş ki toplananların
yerini
dəyişəydim.

BU EVDƏ 10 NƏFƏR YAŞAYIRDI

Kəndimizin mərkəzində yerləşir bu ev.
Bir vaxt insanların,
İndi isə sükutun daha çox danışdığı
otaqları var.
Saat əqrəbinin çıxqılıtısının eşidilmədiyi,
Səs-küyün otel bilib yaşadığı bu evdə
10 nəfər yaşayırdı!

Əvvəl bir müəllimim gəlin köçdü,
Sonra bir müəllimim öldü bu evdə.
saatın əqrəbinə fürsət yaratmaq üçün
Dəridən-qabıqdan çıxdı bu evin adamları.
Pəncərələri belə tənhalıqdan bezib,
Bar-bar bağırır küləyə.

Adamsızlığın soyuqluğundan zəlzələni
bəhanə edir,
Tir-tir əsir şüşələri.
Sobası üşüyür, qapısı darıxır,

Diqqət mərkəzindən nə qədər uzaqda
olsa da,
Kəndimizin mərkəzində yerləşir bu ev.
Müəllimimin ölümündən dərs
götürmüşdü özünə,
Kərpic-kərpic tikilmişdi,
Misra-misra sökülür.

MONİKA, PƏLƏNGİN BAŞINI ÇEVİR

Unutmaq fərziyədir, unudulmaq qorxudur,
Reallıq yaşamaqdır, istəməklə düzəlidir.
Düşünmək ehtirası həqiqətdən yaranan
Ümid bataqlığıdır.
Dünya, günəşi söndür, yandır qaranlığını,
Görək kim tez unudur,
görək kim kimi sevir...

Monika, pələngin başını çevir!

Gələn də bir daş atır, gedən də bir daş atır,
Otağın mənzərəsi səssizlikdən pözülür.
Yaşayanlar öldürür, öldürənlər yaşadır,
Kim yadına salar ki?
Ziyarətdən yetimdir, yüz ildir bir ölümdən
Tanrı da qoruyammır xaraba qalmış evi...

Monika, pələngin başını çevir!

Bizim həyatımızı iki yerə bölüblər,
Görünən tərəfində biri var, biri yoxdur.
Ömür başlamamışdan almalar çürüyüblər,
Nuş olsun yeyənlərə!
Tök daşı ətəyindən, çıxma daha quyudan,
Get, öldürmək istəsən, balaca şüşədedir.
Bəlkə, milyon nağıldan xilas edəsən divi...

Monika, pələngin başını çevir!

PİŞİK KÖLGƏSİNDƏN BAŞLADI GECƏ...

Sakit, kimsəsiz küçə.
Pişik kölgəsindən başladı gecə...
Çatmadı köməyə
Otuz iki hərfin bircə dənəsi,
Çözülmədi bu əlifba bilməcəsi...

Uçub getdi
dilimin ucundakı qışdan
Unudulmağın isti qoynuna
qaranquş sözlər...
Hanı söz?
Hansı söz?

Necə tapım o sözü?
Necə deyim həsrətimi?
Necə deyim səni sevdiyimi,
sənə öldüyümü?
Gözlədiyimi – bu ömrə gələsən deyə,
Gizlədiyimi – özüm belə bilməyim deyə...
Necə, necə, necə?
Pişik kölgəsindən başladı gecə...
Susdu kökdən düşmüş piano səsi,
Su qatılmış pivələrlə keçən yay da bitdi,
Sentyabrda gəldi payız.
Bir halımı düşün –
oktyabrsız, noyabrsız, yalqız...

Sənsiz bir saat keçməzkən,
gün necə keçir, həftə, ay necə?
Keçir bir-birini təkrarlayan addımlar,
Keçir küçəmizdən qərib adamlar...
Bəlkə, sən də gəldin,
Gəldin, bəlkə, bu gecə...
Bəlkə, bəlkə, bəlkə də...

Pişik kölgəsindən başladı gecə...

SÖYKƏNMIŞƏM SƏSİNƏ

Gözlərin azanımdır –
Gündə min yol məni sevgiyə çağıran...
Könlüm sənə səcdədə,
Qəlbim qəlbinə sonsuz bir rükü...

Ramil ƏHMƏD

Bu sevda nə sevdadır belə? –
Sultanlığı olmayan bir quyu...

Adın dodağımda dua kimi səsləndi,
Yaxşı olmağıma bəsdir bir “Necəsən?”in,
Gül qoxudu gülməyin.
Gəmiləri torpaqdan keçirən
Fatehin inadkarlığıyla
istədim səni!

Səndən məcburi köçkün bədənimi
harada gizlədim, vətənim mənim?
Harada yoxa çıxsın bu canım ki,
qurtulum bir kimsə olmaqdan?
Mən bu dünyada heç kim olmaq istəyirəm,
Bircə sənin nəyin olum, bilmirəm...

Ayaqlarımın gücü yox,
söykənmişəm səsinə...
Uzun gecələr
həsrətindən çəkilmir,
söykənmişəm səsinə,
Səsinin dəydiyi sözləri bir-bir öpmək istəyir
könlüm.

O sözləri söz edən hərfləri bir-bir
bağrıma basmaq,
Hər kiçik zərrə qədəriylə sevmək səni.

Qaldırdım bütün ağ bayraqları

Eşq cəbhəsində,
Təslim, təslim,
Təslim bu sevdaya!
Söykəndim səsinə,
Quşlara dedim şükranlığımı,
Çatdırsın səni mənə verənə –
aləmlərin Rəbbinə...

CAN SIXINTISI

Sərinliyin
yuxu kimi çəkildiyi bu şəhərdə
ən uzun küçəydi avqust!

Küçələrindən qadınlar keçməyən bu
şəhərdə
Kişilər bir-birini doğmuşdu,
Kişilər bir-birindən doğulmuşdu sanki.
Bir-birlərini çoxaltmışdılar bina
kölgələrinin altında
və əlbəttə, mümkün bütün xanalarda...
Çocuqlarsa günəşin uşaqlarıydı
və ailə-məişət zəmininə dözməyin çölündə
kaktusuydular!

İşsizliyin doğurduğu sərgərdanlığa hamilə
kişilər keçirdi yollardan,
İnanmışdım gözləri boşluğa açılan bu kişi
pəncərələrin bir-birini doğduğuna.
Maşının altında yavrularını yalayan diş
qonur pişik xatırladırdı bircə
bir qadıncıdan doğulduğumuzu!
Bircə o xatırladırdı bir zamanlar anamın
olduğunu,
Atasız doğulanlar olsa da, anasız heç kəsin
olmadığını deyirdi tarix!
Maşının sahibi bir dərisi yanmış,
sonsuz bu avqust şəhərində
dişliyini göstərməyə başqa bir yer
tapmadığı üçün pişiyi tənbehləyirdi,
vurğusu ikinci hecaya düşən "miyov"ları
sözə çevirdiyimdən gülümsəyirdim.

Adamdan daha çox
yeriyən tər damlasıydı o kişi
və hər gecə yatağındakı çiçəyi tərlə
sulayırdı.

Məhəllədə hansı uşağı öpsəm, duz dadırdı.

Günorta – məmurun nahar fasiləsi,
Axıb keçən maşınların qupquru
cansız səsi,
Qonşu pəncərədən gələn upuzun bir sol,
lya, si,
Üzündə təbəssüm donmuş şəhərin dəlisi,
Tül pərdələrin ardındakı gizlin baxışlar,
Yayılan pıç-pıçlar, dedi-qodular,
Kölgəsini qovalayan uşaqlar,
Yarpağı titrəməyən,
Yarpağı soyuqqanlı qatilin əlləri kimi
titrəməyən ağaclar,
Gözlərinə baxa bilmədiyim yandırıcı bir
günəş,
Çayımın rəngsizliyində gülümsəyən evin
qadınısızlığı,
İş yorğunluğu, baş ağrısı, fanilik duyğusu və
qan azlığı,
Ruhumu saran dibsiz bir can sıxıntısı –
Hamısı, hamısı, hamısı, hamısı, hamısı,
İçimə gömdüyüm sözlərin ən qırmızısı,
İçimdə gömdüyüm sözlərin, de,
hansı ən çox yaraşar bu şeirə,
hansı, hansı, hansı, hansı, hansı?

Sərinliyin
yuxu kimi çəkildiyi bu şəhərdə
ən uzun küçəydi avqust!

Sərgərdan kişilərə hamilə yollar!
Balkona düzülmüş dibçək gülləriydi
qadınlar!
Kölgəsiylə oynayan məsum uşaqlar!
Ac pişik yavrular! Ümitsiz qocalar!

Bitməyən sonsuz bir avqust şəhərində
Yetir məni vüsala avqustun sentyabra
həsrətindən!
Ey küçəyə səpilən günəş şüası,
Qucaqla məni
bədənimin D vitamini əskikliyindən!

GƏLMƏDİN

Mən əlləri göylərə açılan əkinçi ümidiylə
gözlədim səni,
Sən suya həsrət çöllərə yağmayan yağışlar
təki unutdun məni.
"Unutma məni" çiçəkləri açdı bağçamın hər
yerində,
Qurudu səni sevmələrin yaşıl sevdası,
Sən gəlmədin.

İrqi bir məmləkətdə
afro-amerikan ümidləriydi bəslədiyim.
Gülüşlərim də qaraldı, dişlərim də,
Sən gəlmədin.

Ayaqlarım bezgin bədənimə daşdı işlə ev
arasında...
Yoruldum kartof və kotletlərin dünyasında
yaşamaqdan...
Tənhalıqıma uyğun başqa bir tənhanı
axtarmaqla keçdi illər,
Telefona gömülmüş başlar metropolunda
Telefona gömülmüş bədənlər çoxluğundan
usandım.
Ürəyim kimsənin keçmədiyi işıqsız bir arxa
küçədir indi,
Çünki
Sən gəlmədin.

Çiçəkli süfrələr açdım,
Güllü pərdələr asdım,
Sən gəlmədin,
Çiçəkli süfrələrin,
Güllü pərdələrin
Nə anlamı qaldı daha?
Soldu hamısı.
Misralarımı bölən ver/gül
Gülündən soldu...
Sən gəlmədin.

BİRCƏ HƏRF

Bu qədər sevgilərin içində
kiminsə sevgisi itkin düşüb elə bil.
Bu qədər səsin içində
hansısa doğma bir səs yox,

Bu qədər adamın arasında kimsə çatmır.
Əslində,
bu qədər sevgilər, səslər, adamlar artıqdı.
İndi bizə lazım olan sevginin, səsin, adamın
sonuncu parçasıdı.
Və xoşbəxtliyə bircə hərf çatmır – o...

AZADLIĞIM

Sənlə gedə bilmədiyim
bütün parklar
ağaqlardan hörülmüş həbsxanalardır.

Sənlə gedə bilmədiyim
Bütün şəhərlər
Binalardan hörülmüş həbsxanalardır.

Sənlə gedə bilmədiyim
bütün küçələr
adamlardan hörülmüş həbsxanalardır.

Sənlə üzə bilmədiyim
bütün dənizlər
sulardan hörülmüş həbsxanalardır.

Sənsiz
məhbusam
ağaqlar, binalar, adamlar, sular arasında...

Hardasan, mənim azadlığım?

N DAİRƏSİ

Sən də mənim kimi yadına salma,
hansı küçə idi bizi ayıran?!
Neçə il təqvimə baxa bilmədim,
neçə ildi həmin günü sayıram,
neçə ildi güllər fidan qalıbdır,
neçə ildir açmır yaz bənövşəsi,
bu necə kədərdir, rüsvay elədi
içdiyim qəhərin sərxoş nəşəsi.

Bu necə yol idi, tozu-torpağı
hələ də üstümə sinmiş kimidir,
hansı xəyanətin yıxmışdı məni,
qürurum təzəcə dinmiş kimidir,
hansı acizliyin köləsi idim,
kim idi başımın üstündə cəllad?

Mən niyə inandım, hələ bilmirəm,
mən ki tanıyırdım
günahları adbaad,
çox da fikirləşmə, gözümün nuru,
mənim sahilimdə mirvari çoxdur,
qaç, qurtar özünü qəmin əlindən,
neçə gözəl gördüm, qəmə yoluxdu:
saçları tiftikləndi, üzləri soldu,
gözləri qəm çanağı, səsləri bərbad.
Nəbadə yadına salma ayrılığı!

ÖLÜM ÜÇÜN

Ölümdü də,
gələr ömrün bir cığalbaz yazında,
yaşıl otlar üstündə,
burnumuzda yonca qoxusu,
gözlərimizdə günorta yuxusu.

Ölümdü də,
gələr yayın ortasında,
qorabışirən istidə.
sahil, dəniz, soyuq pivə...
ölüm də bunlar kimi bir meyxos hissi də.

Gələr ən səmimi payızda,
təzədən aşiq olub
bir qızın ətrinə aldandığımız noyabrda,
ayaqlarımız xəzəlləri əzdikcə

Rəvan CAVID

ömrümüz əzə bilməyəndə əcəli
bir şeir də yadigar qoyarıq kağızda,
içində ölüm sözü keçən bütün surələr
yarımçıq qalar ağzımızda.

Ölümdü də,
gələr bir qış gecəsi –
sobamızın buxarı təzəcə səngiyəndə,
belimiz torpağa əyiləndə,
insan nə gözəl sualdır qocalanda
"Bu hansı yoldur" cümləsinə.

Ölümdü də,
ya iyirmi beşdə, ya əllidə,
guya fərqi nə?
Ya yaşıl otlar üstündə,
ya da isti yorğan-döşəkdə,
guya fərqi nə?

Yollardı da, hərəsi bir səmtdən gəlir,
eyni səmtə çıxmaq üçün,
soyuq dodaqlarımız hərəkətsiz,
gözlərimiz dolu hüzn.

QALATA

Yenə bir ulduz uçdu
sənin məmləkətindən mənim məmləkətimə,
yenə birinin ovuclarında yetim qaldı arzusu,
yenə ömür dediyin yalnızlığa məhkumdur.

Sənin yolunu sevdim,
nə qədərmiş yolçusu...
ən böyük yalanımı da sənə söylədim,
mən saf sevgilərin qədər ovçusu.

Mərmərəyə axıtdım bütün göz yaşlarını,
yumruğum havada ağlaya bilmərəm,
amma içimdə sancı, içimdə bir ağrı var,
bizim davamızın neçə ildir bağı qan.

Dostlarımı itirdim yalan pərvazlarında,
gözlərində dinməyən həqiqətin məşəli
söndü Prometeyin əlində.

Rum qızı,
hardan tapdın bu yıxılmaz əzmini,
mənə də öyrət,
neçə güllə öldürər bu üsyankar ruhunu?

Güllə səsləri, qırılan şüşələr, polis signalı...
mən Qalataya baxıram qolların arasından,
şəhər səma edir,
şəhər sanki səmazən.

Ruslan DOST ƏLİ

sənin saçların tökülər,
mənim əllərim, neyləyim?
nə gəlirsən, nə ölürsən,
mən bu gülləri neyləyim?
qaçım qarını bağlayım
və hönkür-hönkür ağlayım:
bir kimsəm yox, qucaqlayım,
bəs bu qolları neyləyim?
yox, bu külək deyil əsən,
bir səs elə, kimsən, nəsən?
bilmirəm ha tərəfdəsən,
gedim? Yolları neyləyim?..
sənin saçların tökülür,
mənim əllərim, neyləyim?
nə gəldin, nə də öldün,
mən bu gülləri neyləyim?

siz heç nə bilmirsiniz, heç nə bilmirsiniz,
mən adam deyildim, adam deyildim.
hara and içim ki, inanasınız.
hardasan, səhərdən səni gəzirəm,
hardasan, bir topa, bir əlçim bulud!
həmişə sən yağırdın, biz islanırdıq,
bu dəfə mən yağdım, di gəl çim, bulud.
yağdım ağaclara, yağdım quşlara,
damdım bu evlərin damınan, di gör.

bir adam sənintək yağmaqdan ötrü
gör nətər keçirmiş canınan, di gör.
yağdım, bu kəndi də sel-su apardı,
gördüm ki, atama söyür adamlar.
ay bulud, mən Tanrı qarısıyammi,
məni harda tutdu, döyür adamlar.
nə qədər istəsən, yağım başından,
utanma, utanma, dur gəl, çim, bulud.
yağmaq nə gözəlmiş, ah, nə gözəlmiş,
ay bir topa bulud, bir əlçim bulud.
azca yağ dedilər, söydülər məni,
mən bu yer üzünə boşuna gəldim.
deyəsen, bir Tanrı üzümə baxdı,
deyəsen, bir onun xoşuna gəldim.
dedim, mənə dəymə, yağım, yaşayım,
qoy hamı öyrənsin sulu qalmağa.
gördüm ki, bir yetim uşaq titrədir,
dayandım, yollandım günəş olmağa...
gördüm ki, quruyur bütün ağaclar,
gördüm ki, adamlar su axtarırlar:
gördüm, susuzluqdan ölür adamlar,
bir qurtum suyu da bölür adamlar.
...özün bil, özün bil, özün bil, bulud.
daha mən yağmıram, di get, öl, bulud.
baxdım buludların o nəm cildinə,
günəşə boylandım, baxa bilmədim,
qayıtdım, qayıtdım adam cildinə...

orucumu pozaram, and içərəm doyunca,
səni inandıraram bu eşqə yol boyunca.
deyirsən, sevgi nədi, oyuncaqdı, oyuncaq,
olsun, bilməlisən ki, uşaqlar üçün deyil.
barmaqlarını gətir, bir, iki, üç, dörd... sayım,
adını əzbərləyim, gündüzlər sayaqlayım.
yaxın dur, dodağına bir kəlmə pıçıldayım,
mənim deyəcəyim söz qulaqlar üçün deyil.
tərpənməyə qorxuram,
bu eşq ki var canımda,
bircə addım ataram, boğularam qanımda.
bu əlləri bəs niyə saxlamışam yanımda?
ay qız, sənin saçların daraqlar üçün deyil.
mən Tanrıdan nə bir din, nə ayə istəyirəm,
nə azan oxumaqçün minarə istəyirəm,
göy üzünü bir günlük kirayə istəyirəm,
sənə yazacaqларım varaqlar üçün deyil...

bir fikir var, səhər-axşam
içimi didir, İlahi:
görən, dumanlı dağların,
çəkdiyi nədir, İlahi?
heç seçilmir mələyindən,
baş açmıram kələyindən,
bir qız çıxır ürəyimdən,
gör hara gedir, İlahi?
gizli Sənsən, əyan Sənsən,
bu dünyaya həyan Sənsən.
hamıya göz qoyan Sənsən,
Səni kim güdür, İlahi?!

bu birotaqlı evi də satdım,
bilmirəm, vuracam hara şəklini.
saçların gözünün üstünə düşüb,
bəs niyə demirsən: dara şəklimi...
nə Tanrıya açdım, nə sənə dedim:
mənimçün sevmək də bir sənət idi.
mənim ki ürəyim eşq sənədidi,
vurdum o sənədə ara şəklini.
düzəldim özümü gərək sabahdan,
endirim bu şəkil eşqimi taxtdan.
öpüb gözlərimin üstə qoymaqdan
yara eləmişəm, yara, şəklini...

Ruzbeh MƏMMƏD

MÜHARİBƏ

Qulağını gətir, pıçıldayım... sonuncu sağlıq
Aman Allah, bu nə yolçuluq, bu nə uzaqlıq?..
Kövrəlmə, yekə kişisən, bu nə uşaqlıq?

Aman-zaman bircə unutma –
arxada durub
qoynunda qollarını
unudanları,
bir qucaqlıq canı olan
qadınları,
unutma hamının atıb getdiyi
eynəkli adamları...

Səni and verirəm barıt qoxulu köynəklərə,
Qayıtsan, döyüşdən qoca analar üçün eynək,
əri güllələnən qadınlara məktub gətir.
Bir də gəl qucaqlaşaq, nə olar, nə olmaz...

ANAMA SƏHƏR MƏKTUBU

Səhər günəşi doğmadan, payız yağışı
yağmadan başlardı ömür..
Təndir qoxulu ana, elə ağlaram ki, elə
ağlaram...

Şəklinə baxıram, kəndimiz, yağışımız,
dumanımız, bir az da taleyimiz görünür,
Uzaqdan elə görünürsən, elə görünürsən...

Taleyimdə elə xatirələr var ki, yadıma
düşdükcə yaşlaşıram,
elə yerdə dayanmışam ki, tərpnəmək bu
andan yığılmaqdı...

Bilmirəm, kim qarğıdı, xoş gün gəzə-gəzə
uzaqlaşırım səndən də,
Taleyim elə yerlərə atdı ki, qaçıb qurtula
bilmədim, bilsəm, sənə yaxınlaşardım.

Ömrüm uzundu, ya qısa – hər ikisi hüznü,
ağrıdı, qolları ləçəkli ana,
bircə sən bil bunu, başqa heç kəs...

UŞAQ CORABLARI

Mən heç bir uşağı qurtara bilmədim,
Mən heç bir ananı da qurtara bilmədim,
Mən heç bir qadını da qurtara bilmədim,
Hamısını torpaq, daş altında qoyub yatdım.
Hamısının yerinə isindim, hamısının yerinə
su içdim,
Bax, mən də Tanrı kimiyəm...

Uşaq paltarı göndərmədim, cibinə şokolad
doldurub
Corab göndərmədim uşaqların ayaqları
üçün – dondu balaca uşaqların kəpənək
barmaqları...

Ağrımadı əlimin soyulmuş dərisi,
Qanlı barmaqlarımın qanının istisi ilə
isitmədim körpəciklərin üzünü.
Mən elə gözümü yumdum ki, görmədim yer
üzünün naqisliyini,
Mən elə susdum, o hökmü verən Tanrını
görmədim.

Amma mən, mən ağladım,
Qızımın yorğandan çöldə qalıb azca
soyumuş barmaqlarını öpüb ağladım..
Amma mən nə qədər uşaq əlləri isidə
bilərdim dodağımla,

Nə qədər uşaq ayağı saxlaya bilərdim
ovcumda,
Nə qədər göz yaşı axıda bilərdim onların
qarşısında...

Mən tək-cə uşaq corabları göndərəcəm,
Bilirəm, donub ölən anaların istəyi tək-cə
budur...

SEREBRAL İFLİC

Göylə əlləşmək, yerlə vuruşmaq yorur,
Hara gedəsən? – güllələndi ədalət hissi.
Sağ olun, qəddar adamlar, nə yaxşı ki,
varsınız.

Bu andan sonra quşlara ömür diləyirəm,
bahara səbir,
Qaytara bilmirəm borcumu,
külək, yağış...

Ah, yağış, aman, yağış... insanından yaxşı
yağış.

Bəs ömrümdə kim azıb, kim itkin düşüb
belə,
Hər yerim tənhadı, hamıdan bezən mənəm.
Mənə doğma, mənə xoş – yosun, dəniz, ah,
balıq,
Sahilinə vurğun dəniz, ləpə, ah, dəniz...
Yarpaqlarına kölgənənən ağac, budaq,
Kərpicinə söykənən divar, ah, divar,
İntihar üçün kürəyimi sənə söykəyirəm...

İki qız uşağı serebral iflic, ana tərək edilmiş,
bu nə gündü, bu nə bəxtidi, İlahi?
İndi necə deyim bu gününə şükür,
Bircə deyə bilirəm: qadınına şükür,
payızına şükür, əl çatmayan göyünə şükür...

Ölmək vaxtı, güllələnmək vaxtı, intihar vaxtı,
Gəlin qucaqlaşacaq, adamlar, gəlin, son dəfə...

Səni körpə ətcabalalı quşlardan, büküm-
büküm yuvalardan
Soruşardım, İlahi, amma həvəsim də
qalmadı.
İlahi, çox sağ ol, mən burda dayanıram:
mən sənə qaytarıram ömrümü də – Əlvida...

ERALARA BÖLÜNmüş DÜNYADA QADIN ƏLİ

Bu günə kimi elə bilirdim, qadın kişi üçün
Tanrı tərəfindən göndərilən hədiyyədi,
Elə bu günə qədər bilirdim, qadın kişinin
müqəddəs yeridi.

Bu günə qədər elə bilirdim, qadın
qollarından adam xoşbəxtlik düzəldib
yaşaya bilər,
Sən demə, qadın kişinin çəkildiyi ən böyük
dərd yeridi,
Həm də qadın kişinin məhvidi...

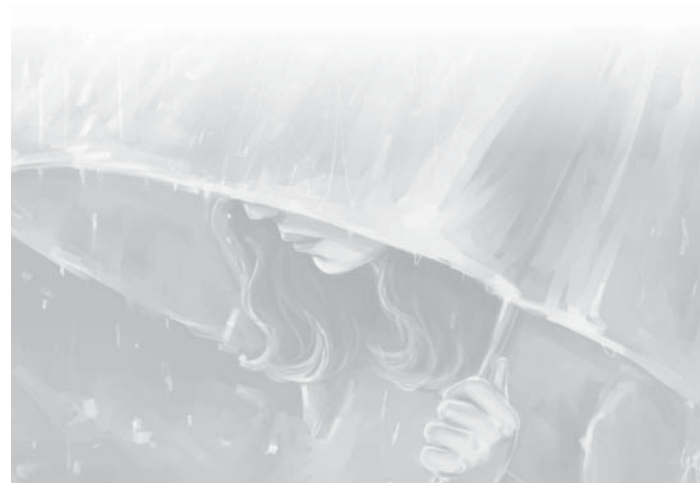
Tarixdəki qəhrəman qadınları bizə sıriyan
tarixçiləri hələ neçə-neçə əsr söymək olar,
Məsələn, yalandı Janna Dark, yalandı Vanqa
Ki, ehtiraslardan ötə, keçə biliblər...

Qadınların kişinin tərəfinə keçmə istəyi,
yəni kişiyyə özünü təslim etməsi, azadlığa
qovuşma istəyidir –
ehtirasın ən sonuncu dayanacağıdı qadın...

Hardasa müharibələr də olmayacaqdı
tarixdə,
əgər Tanrı yer üzünə qadın gətirməsəydi,
Əslində, elə bilirdik, yaşamaq üçün mütləq
qadın lazımdı,
sonra başa düşdük ki, intihar üçün ən yaxşı
vasitədir.

Amma susaraq deyim:

qadın kişinin məhvidi...

BİR QARIŞLIQ ADAM

Günəşi görmək üçün gecə baxırsan göyə...
Hamı sənə kor deyir, necə baxırsan göyə?
Çox qarışıq adamsan.

Biz isə ağıllıyıq, hər şeyi "düz" bilirik,
Ürəyin dünya boyda olsa da, biz bilirik,
Bir qarışıq adamsan.

Saçında ağ tellərin qaralarla yarışır,
Belə də davam elə, sənə də bu yaraşır,
Tam yarışlıq adamsan.

Gözlərindən axanlar gözünə bir də baxmır,
Axı niyə baxanlar üzünə bir də baxmır?
Bir baxışlıq adamsan?

Ahın yerdən göylərə heç çatmasın, əzizim,
Səni qara buludlar aldatmasın, əzizim,
Bir yağışlıq adamsan.

YUXUYOZMA

Yum gözünü, bəlkə, hər şey düzəldi?
Bir yuxu ki gerçəyindən gözəldi,
Oyanma.
Oyandınsa, yuxulara inanma.

Bir yuxudu gerçək olan, bir həyat,
Aç gözünü, inanmasan, bir də yat.
Yubanma.
Yubandınsa, əbədi yat, oyanma.

Ölmüşəmmi, ağlayasan, gözəlim?
Kim desə ki, ağlamaqla düzəlir,
İnanma.
İnandınsa, ağla, qızım, utanma.

Bir eşqi ki qurban verdik bir səhvə,
Yüz dəfə də "gəlmə" desəm, bir dəfə
Gəl, amma
Bil ki, səni gözləyən var,
Yubanma.

Səddam LAÇIN

QƏRİBƏ QADIN

Sən qəribə qadınsan,
Nəfəsin od kimidir,
Buz kimi görsənirsən.
Sən öz dərdi bir yana,
Hamının dərdin çəkən
Qız kimi görsənirsən.

Sən qəribə qadınsan,
Gözlərində həqiqət,
Dilində yalan yatır.
Ürəyində məhəbbət,
Qoynunda ilan yatır.

Sən qəribə qadınsan,
Yalandan dilin kəsüb,
Dodaqların öpüşmür.
Gözlərin açıq qalıb,
Kırpiklərin görüşmür.
Özünü danlamaqla,
Ağlamaqla ötüşmür.
Sən qəribə qadınsan,
Əməlin arzularla
Bir gün üst-üstə düşmür.

BƏXTSİZ

Ay bəxti üzündən qara,
Qısqanırmı kömür səni?
Ömür deyib yaşayırsan,
Öldürəcək ömür səni.

Bu ki, heç kimə sirr deyil,
Ömür ölümlə bir deyil,
Dünya ölməli yer deyil,
Sevdiklərin gömür səni...

TREMOR RƏSSAM

Dağınq otaq...
Fonda Mozart... Requiem-d minor.
Kətan parça üzərində
Tələskən barmaqlar – tremor.

İki dünya bir olur hər səhər,
İki adam qovuşur hər axşam.

Səsləri kəsən bəstəkar,
Əlləri əsən rəssam,
Notlara hakim adam,
Rənglərə kəniz qız.
Bir gözü gölməçə,
Bir gözü dəniz qız...

UNUDULAN QADIN

Göz yaşını qurutmağın yanında
Bir dənizi qurutmağa nə var ki?
Dərd eləmə, qurban olum dərdinə,
Unut məni, unutmağa nə var ki?

Mən ki sənin sevmədiyim adamam,
Elədirsə, kimin dərdin çəkirsən?
Get tarının, mizrabının dərdin çək,
Niyə gəlib simin dərdin çəkirsən?

Axtardığın mən olsam da, əzizim,
İtirdiyin mən deyiləm, bilirsən.
Mən olsam da, itirdiyim adamı
Axtarmaram, sən deyiləm, bilirsən...

Bir bağçada gül olsan da, sonunda
Ləçək-ləçək qurudulan qadınsan.
Unut məni, unutmağa nə var ki?

ZƏMİ ƏFSANƏSİ

Əlinin tərsində tər,
Ovcunda sərəsər
Un gəzdirər Güləsər.
İşdən gecələr çıxar,
yuxunun kəm çağında,
sübhün nabeləd vaxtı
günün mübhəm çağında.
Özündən əvvəl çatar
evə unlu xəyalı.
Çörək sexində qalar
boz, dama-dama şalı
Bakı; qara buruqlar,
Bir tərəfdə Ağ şəhər,
Bir yanda neft qoxusu,
Bir tərəfdə Güləsər...
Səhərin ilk addımın
gecədən çölə qoyar.
Şəhərin ac itləri,
ətəklərindən doyar.
Xəyalının ardınca
evə çatar Güləsər,
ışığı da yandırmaz
elə yatar Güləsər.
Özü yatar, əlləri
saçın hörər qızının.
Bir azdan oyananda
üzü gülər qızının.
Hörüyü anasının
bu səhər də əlindən
hədiyyə kimi alar,
vədişkərdə əlindən.
Xəmirli biləyindən
öpüb məktəbə gedən
qızıyçün ovuqları
yuxulu dua edər.
Gecə çörək bişirər,
çörək qoxar nəfəsi,
gündüz yatar Güləsər.
Əhmədli qəsəbəsi,
çörəyindən dadanda
yuxu görər – yuxusu
bir zəmi əfsanəsi.
Qayıdan durna səsi:
Qorxma, mən səninləyəm.
Həm də burda, yel atım.

Sərdar AMİN

Sən çap, yarımçıq qalsın
üç misralıq bayatım...
Bibimin bişirdiyi
şirin ləzgi qoğalı,
gecəmin ay ışığı,
əlimin portağalı.
Sən od-alov qızısan,
bir əlcə ürəyində,
o sərçə ürəyində
pulemyotların səsi...
Saçlarını oynadır
fərarilik nəğməsi.
Sən böyük sevinclərin,
ən böyük sevinclərin,
gülüşlərin qəməsi.
Qayıdan durna səsi.
Şəlaləsən, şəlalə –
Tanrıdan yerə axan...
Bitməyən su sərgisi...
Sən baxan qara daşlar
çırpınar, leylək olar.
Sən baxmasan, leyləklər
bir topa lələk olar.
Əlini gözünə qoy,
gözünü dik səməyə,
sən ki müqəddəslərin
saman qoxan ağımtıl

kətan çantalarından,
nar qoxan heybələrdən
doğulmusan dünyaya.
Mən də səni süzürəm,
yaşadığın adanı.
Bu tənhalıq, sakitlik,
Məst eləyir adamı.
Hər gün susub baxıram,
Səmadakı rənglərə
Yerini göstərməkçün
atdığın fişənglərə.
Sən canın, elə baxma,
pislik gəlmir əlimdən.
Tənha adan gözəldi
mənim miskin gəmidən.
Sənə əlim toxunsa,
günəş çıxar bir anlıq.
İtər uçan fişənglər,
bitər atəşfəşanlıq.
Nə olar, əl yelləmə,
qaranlığında qalaq.
Portağalsan əlimdə,
sıxsam, günəş doğacaq.

33 YAŞIN ŞEİRİ

Anamın sancısı kəsəndə dünya
Qara bürünübmiş barama kimi.
Hər il ad günündən söhbət düşəndə
Deyir, qar yağmışdı burama kimi.
Qaldığım o köhnə binanın bir gün
Cəng atmış tinindən burulacağam.
İş işdən keçəcək həmin döngədə,
Yəqin ki, ağzımdan vurulacağam.
Peşəkar qatılım bir an düşünüb,
İkinci gülləni sinəmə vurur.
Çox uzağa getməz ağzımın qanı,
Qıvrılıb ilantək yanımda durur.
Meyitim çarmıxtək çarpazlananda
Əsrə təslim olar cığal güntorta.
Ağzımdan, sinəmdən şırıldayar qan,
Qarışar torpaqda venoz... aorta...
Qürbət sularıtək axıb gedəcək
Süzüləcək qanım çal birçəyimdən,
Hansısa brendin bir hərf kəm gələn
adı həkk olunmuş ağ köynəyimdən.
Qarşı göydələnin pəncərəsində

Günəş bərq vuracaq o saatlarda.
Ətirli uşaqlar böyür-başıma
Gələcək bahalı "samakat"larda.
Şubasin çiyinə salan gəlinlər
Enəcək dəbdəbə qoxan həyəətə.
Orta həyəcanla bir az uzaqdan
Baxacaq səmaya baxan meyitə.
Gəzərkən gözlərim göylərdə son kəs
Qarlı bacalara qonmağa gedən
ayağı qırmızı bir cüt göyərçin
sıyrılib keçəcək üzərimizdən.

"QIŞ KƏPƏNƏKLƏRİ"

Cibində mandarin qabığı gəzdirən
duz qoxulu
sarı qız,
gəl, günəşim ol.
Ürəyində nəsə var,
ya da çantanda.
yoxsa məni görəndə
çiyindən sürüşüb
dirsəyində bənd olmazdı.
Arxamca qaç,
bir tin tapaq, nəm qoxan,
silah kimi gəzdirdiyin
çətiri aç!
Gəl, evim ol.
Pəncərəmiz olsun çirkli divardakı "A4"lər
Elanlarda "çörək var və qrıl var".
Heç nə lazım deyil başqa.
Döngələrdə zibil var.
Özüylə danışıb Allaha and içən bu qoca
babamız olsun,
Elandan baxan leykoz uşaq
balamız olsun.
Nəsə olmalıdır,
heç vaxt eşitmədiyimiz bir səs gəlməlidir
hardansa.
Yanımda ol, sarı qız.
Sarı işığın düşsün
boz çətirə gecələr.
Bitməyəcək onsuz da
soyuq tire gecələr.
İlğım tənhalığı var
insanların qaynaşdığı küçələrdə.
Bu insanlar kimlərinsə ilğımıdır.

Şəklə bax, nəşə demək istəyir
balamızın çöhrəsi:
insanlar bir-birinə nəzirədir,
ulduzlar da onların kölgəsi.
Sarı qız,
bir qızım var,
bir az sənə oxşayır,
bir az da anasına.
Mən qızımçün bir az gec darıxıram,
Amma batıq yanaqları düşəndə xatirimə,
heç kəsdə ağrımayan yerlərim sızıldayır.
Hamiləlik testində
nazik qoşa xətt kimi
uzanaq çətir altda,
Susaq xəcalət kimi.
Sevmədən evləndik,
inanmadan namaz qıldıq, sarı qız.
Hər şeyin yaxşı olacağını düşündük,
bütün önlənlər kimi.
Gözəllik gözdən yoluxur...
Bir adi sözdən yoluxur,
uşaqlar bizdən yoluxur,
qovur kəpənəklərini.
İndi yaz gələcək...
babamız öləcək.
Sən də çətirini bağla, sarı qız.
Aç-bağla, aç-bağla, aç-bağla...
Uç bu nəzirə dünyadan.

GÖBƏLƏKLI KÖTÜK

Günəş batır uzaqlarda.
Milyon səbəblə zillənmişəm göbələkli bir
kötüyə...
Biri bir qəpiyə dəyməyən səbəblər...
Dümağ bəziləri, bəziləri süd rəngi.
İlahi... bu göbələklər...
görən...
Deyirsən, darıxıram, gəl.
Axı göbələkli kötüyə baxıram mən.
Üstəlik, günəş batır. Anlayırsan?
Üstəlik, milyon səbəb var içimdə.
Biri bir qəpiyə dəyməyən.
Deyirsən, qızımızın qızdırması var yenə.
Ara vermir, hey danışır, əldən düşür...
Tez gəl.
Başa düşürəm, əzizim,

bircə balamız var, o da od içində, yanır!
Ancaq məni də başa düş, nolar?
Axı mən göbələkli bir kötüyə baxıram.
Üstəlik, günəş batır...
Ana, bir vaxtlar
bulaq kimi qaynayan
(Ağlama, nolar)
o evimizdə indi tənha qalmısan.
Darıxırsan,
bir saniyə sussam, telefonun bu tayında,
o tayda səsin titrəyəcək,
bir az da sussam...
Üzün büzüşüb yumağa dönəcək.
Başa düşürəm,
bir vaxtlar uşaq səşindən durmaq olmurdu
o evdə...
İndi tənhasan, üstəlik, günəş batır orda da.
Başa düşürəm, anam...
Nə olar, sən də oğlunu anla
Mən göbələkli bir kötüyə baxıram.
Günəş batır uzaqlarda...
Bir azdan kölgəm düşəcək göbələkli kötüyə.

BAX, AMELI...

(İkincilərə...)

Bax, Ameli, yenə dovşan çıxacaq
Bu uzunbiğ sehrbazın əlindən.
Sən verməsən o qırmızı dəsmalı,
heç nə gəlməz yaramazın əlindən,
Yenə sabah o filləri döyəcək,
Qamçı onun, yarıtmaz zor onundu.
Xortumların dik tutar səni görcək,
Mən bilirəm, fillər sənə dostundu.
Salınarsan tənənin boyda çənbərə,
Tən ortadan... bu şələlə qamətin.
Sağ tərəfdə ayaqların tərənər,
Sol tərəfdə gülümsəyər sifətin.
İzlərimi tapdayan ayaqlarım
Qopsun, getsin, gəzsən ayaqlarınla.
Qoy uzanıb bu qabırğa çənbərə,
Alma yeyim gülümsəyən yarımla.
Hamı səni ikincitək alqışlar,
Bilməzlər ki, yeganə canbaz sənə.
Heç kim belə gözəl yarı bölünməz,
Bax, Ameli, əsl sehrbaz sənə.

Şəhriyar del GERANİ

KÜLƏK ŞEİRİ

Kirli köynəyimi yumuşdu anam,
külək bulamışdı... nə bilsin külək?
Mənsə hirslənmişdim anama onda,
anam ağlamışdı... nə bilsin külək?

Bir gün dalaşmışdım qonşu uşaqla,
Üstəlik, anasın söymüşdüm onun.
Oysa hikkəsindən bir yekə torba
yarpaq tıxamışdı buxarımıza.

Sobamız yanmadı fevral gecəsi,
çayım soyuq oldu, atamız qrip,
mən dedim: "Küləyin işidi, yəqin..."
Anam da inandı,
nə bilsin anam? –
"Yiyəsi ölsün bu küləyin" – dedi.
O vaxtdan yiyəsiz qalıb
küləklər,
bu yetim küləklər nə
bilsin axı...

Sən üşüməyəli ikinci qışdı,
ay Allah, kəs görüm, bu nə yağışdı?!
Yığışdım özümə, elə yığışdım,
para buğdasına söykənib yatan
qarışqa misalı elə yorğunam...

Soruşma neçənci qərib soyuğun,
neçənci dostumun uzaqlığıyam.
Həminki qayğıdı bu tifil qayğı,
kirpiyimə qədər yorğunam, anam...

Bir pişiyim də yox qucaqlayası,
qucağım sinəmdə bayquş yuvası,
barı dost da ölmür yas saxlayasan,
hamı salamatdı, hamı yaxşıdı!

Di gəl darvazanı külək açdımı,
Bu darıxmaq ki var, itin balası!
Hər gün qarımızda gəlib ulayır.
Yox əşi, nə külək... nə bilsin külək?

Kirli köynəyimi yumuşdu anam,
külək bulamışdı... nə bilsin külək?
Mənsə hirslənmişdim anama onda,
anam ağlamışdı... nə bilsin külək?

XATIRLANMAĞIN ŞEİRİ

Elə nigaranam – səndən nigaran,
yaşaram ömürdən-gündən nigaran.
Qayğına qalırım öz aləmində –
nə vaxt soyuqlasan, çay dəmləyirəm.
Ürəyim əlimdə, canım əlimdə
yanına gəlirəm, gülümsəyirəm.
Deyirəm, "Darıxma, yaxşı olacaq...".
Yaxşı olmayacaq, özün bilirsən.
Sən özün bilirsən, necə olacaq...

Sən özün bilirsən, necə olacaq,
zalımın zülmü çox, məzlumun ahı.
Sən özün bilirsən, necə olacaq,
kimin boynunadı kimin günahı.
Şahid çağıraram ora Allahı,
mən sənənin üstünə günah almaram.
Nə qədər istəsən,
necə istəsən,
mən özüm yanaram, necə istəsən,
heç bircə tikə də sənə qalmaram.

Eh... Sənə bu qədər uzaq olunca,
günəşə su qədər uzaq olunca,
gedib dayanaram külək tərəfdə,
saçını öpərəm külək tərəfdən.

Beş-on xatirəyə ümid olmaram,
sən necə istəsən,
hardan istəsən,
yadına düşərəm, haçan istəsən.
Mən belə sevirəm, unudulmaram...

DEKABR ŞEİRİ

Nə uzaq küçələr vardı uşaqlığımızda,
nə uzaq şəhərlər oldu sonralar.
Böyüdükcə dəyişir uzaqlar da,
küçələr də,
küçə-küçə,
şəhər-şəhər uzaq olur adamlar...

Sən də bir küçə seç getməzdən öncə,
bir şəhər seç unutmağa,
bir uzaq seç darıxmağa,
sən də getməzdən öncə
bir az dəyiş,
bir az uzaq ol,
sonra get.
Bu qədər yaxşıykən getmə, nə olar,
bilirsənmi, çətin olur yaxşılarn gedişi...

Ən sonuncu dostum da əclaf çıxmamış,
bilirsənmi,
axşam düşməmiş,
şər qarışmamış getmə.
Çətin olur yağışlarda son görüş,
parklarda skamyalar qurumamış getmə...

Sən bilmirsən,
çətin olur payızlarda darıxmaq.
Ən sonuncu yarpaqlar da düşməmiş,
torpağa qarışmamış,
bir az qal, nə olar,
getmə qış çıxmamış,
qış çıxmamış getmə...

Sən bilmirsən,
indi mən,
Allahdan nə üçün yox,
kimin üçün yaradıldığımı soruşuram.
Bir az da səbrin olsun,
məni ömrümün sonuna ötür,
sonra get.

Sən bilmirsən,
indi mən adamlarçün yox,
əşylarçün darıxıram.
Bir az da səbrin olsun,
qəbrim üstdən yaylığını götür,
sonra get.

Daha mən gələcəkdən yox,
keçmişdən nigaranam.
Bir də gördün heç kəs yadına düşmür.
İndi sənə "qal" deməyim
səninlə bütün keçmişlərdə
yanaşı görünmək istəyimdi,
arzular da canavar kimidi – əhliləşmir!

Səndən sonuncu istəyim:
məni xatırlasan,
kimsəsiz, boş qalmış otaq kimi xatırla.

Səndən sonuncu istəyim:
məni xatırlasan,
uzaqlarda qəzaya düşmüş
sərnişinsiz qatar kimi xatırla.

Heç bilmirəm, torpaq suyu içirsə,
adamları neynir?

Qəfil qəribsəyir adam –
qayıdırsan oturduğun stulun ağac vaxtına,
görürsən budaqların hər haçasında bir yuva,
içində ətcəbalalar civildəşir...

Qəfil qəribsəyir adam –
qayıdırsan sevgilərin uşaq vaxtına,
görürsən müharibədə itkin düşmüş əmin
sol yanağından bir çimdik götürür
və gülümsəyərək çıxıb gedir.
Yanağından bir çimdik də beləcə itkin
düşür...

Qəfil qəribsəyir adam –
qayıdırsan yatağının beşik vaxtına,
görürsən tərləmişən, anan əynini dəyişir,
görürsən tərləmişən, anan əynini dəyişir,
görürsən tərləmişən, anan əynini dəyişir...
Və qəfil əllərini tutub saxlayırsan!

MƏNİM İXLASIM

Əlhəmdü-lillahi Rəbbil-ələmin,
dənizlərin uzağında gözdən itən gəmilərin,
günəşlərin, küləklərin, bihudə keçən
günlərin
peşmanlığından sığındım sənə.
Dalğalar da sahilə danışar sirrini dənizlərin,
yosunlar necə rəqs edər balıqların
nəğməsinə?
İhdinəs-siratəl-müstəqim...

Yanlışım yox, məhzun gözlüm,
mən daim səni sevdim.
And olsun yeddi səmaya,
yeddi rəngə,
yeddi yerə,
getdi ömür birdən-birə
birdən otuza, otuzdan əlliyə,
bölündü aylara, günlərə, təqvimlərə,
bölündü qayğılara, havaya, suya və sairəyə...
İyyəkə nə budu və iyyəkə nəstəin...

Bax necə də tələsirsən yanımdan getməyə,
gözümdən itməyə.
Bilirəm, əvvəl-axır unutmalsan məni,
unutmalsan bu oyuncaq ev-eşiyi,
qollarımdan getməlisən əvvəlcə,
atmalsan bu beşiyi.
böyüməlisən, tərkməlisən hamını.

Mən də çıxmalyam axı burdan əvvəl-axır,
daha qorxum da yox adamlardan.
Məni öldürmək üçün bu quyuya atanlar
qorudular canavarlardan.
İnnəl insanə ləfi xusr...

Mən səni bir yol qazandım, hər gün itirdim.
Mən özümü səndə gördüm, səndə sevdim,
mən özümü səndə tanıdım, səndə tapdım,
qorxuram bir gün olmasan,
dostlarım, doğmalarım,
nə atam, nə bacılarım,
heç kimsə məni xatırlamasın.
...Əlləzi yuvasvisu fi sudurin nas.

Şəfa VƏLİ

Sonra baxdım, pəncərəmə qar düşür,
Dam altında iki pişik bürüşür,
Armud ağacında "mak-mak" oynayan
Sərçecik hamıdan betər üşüyür...
...mən demədim dərdimi təbiətə...

Sonra baxdım, qarda xatirə qalıb,
Üzülən də, sevinən də tapılıb...
Oxuduğum son xəbər məhz beləydi:
"asfalt üstə çılpaq körpə atılıb..."
...mən demədim dərdimi təbiətə...

Sonra baxdım, yollarda sürüşən çox,
Ürəkdən qovulan, gözdən düşən çox...
Getdilər... Getməyə yeri olanlar...
Qaldı dərdəcərlər... Dərddə bişən çox...
...mən demədim dərdimi təbiətə...

Sonra baxdım...
Sonraya saxladığım
Bütün "əlvida"lar ömür sandığım,
ağzının kilidi həyam, abırım...

... Əvvəldə ölmüşdü "bəxtdən" umduğum...
...məni dinləməyə üzü gəlmədi
Təbiət Ananın, Tanrı Atanın...

"Uç-uç baba" uçurmağa bir ümid,
Zəzzəquma üfürməyə nəfəs qalmadı...
Azaldı ölçülər,
Pozuldu qafiyələr:
"Tanrı" dediyimiz də unuda bilərmiş
Ən gözəl əsərini...

"Uç-uç baba" axtarmağa bir ümid,
Tulça turşusu qoymağa həvəs qalmadı...
...şeyrlər duyulmadı,
Hekayələr oxunmadı:
"Tanrı" dediyimiz də ovuda bilirmiş
Əsərindən incimiş ürəyini...

Qışdı...
Yanvardı...
Gündü...
Bayaq çıxdım həyətə...
... "uç-uç baba" tapammadım...
Zəzzəqumanın qaralmış yarpağına
Bir ovuc qar yayxanıb...
Qara da qıyammadım...
... Bizik...
Etdiyimizdi...
Etmədiyimizdi...
Başından sonunadək qaçdığımız ömrün
günahkarı da, xilaskarı da
"Tanrı" dediyimizdi...

Şəkinin dumanı nazlanır axı,
Çəkir ürəyimi pişik davası,
Qonşuda söz qalıb: qarıarası,
Qızların göyçəyi piyada gəzmir,
Naza həsrət daşlar küçə həyası...
İndi necə edim, nə deyim ki mən,
Olmayım dumanda nazdan narazı?

Şüşədən rübəndlər dəbə düşəndən
Gizlənir eyvanlar pərdə dalında...
...Yaman çəkinirəm qara pişikdən,

Pusur hənirimi qarı dalında...
Nazın çəkmədiyim boz pişiklərin
“ah” qoxur küsəyən mırıltıları...
Şəkinin dumanı nazlanır axı...

Bir naz da mən atdım xatirələrə,
Bu gün də yadıma salmadım səni...
...Nə eyvan, nə də ki pişik deyiləm,
Qatım abırına, aldadım səni...
Mənimki, uzağı, bircə tumardı,
Çəkəsən ruhuma, dönəm olam mum...
...bilirəm...
Bilirəm, gözəl axtaran,
Şəkiddə eyvan da, qara pişik də,
Bu daşlı yollarda ölən ümid də,
Lap elə Şəkinin özü də məsum...
...Bir mən günahkaram...
Bir də ayrılıq...
Şəkinin dumanı nazlanır axı...

Ay qırmızı papaqlı,
Ay hamıdan küsən qız...
Əlləri umacaqlı,
Boy-buxunu süsən qız...

Yenə kimə inandın?
Aldadan tapıldımı?
“Dağ haqqı”ydımı andın,
Dağlarda haqq qaldımı?

Yazdığın “son mesaj”la
Hansı qarğış yol aldı?
Bir sərçə qayğısıyla
Keçmədiyin yol qaldı?

Ay qırmızı papaqlı,
Saçı daraqtanımız...
Eşqi “başı qapazlı”,
Arzuları gülaçmaz...

Ömrün önündən çəkil,
Nə olacaq, olacaq...
İkimizdən bir şəkil,
Bir xatirə qalacaq...

Aç saçını, tök üzə,

Qocalmaqdan da qorxma...
Bir bayatı çək bizə,
Və də eşqdən oxuma...

“Tale” deyib çəpərlədin ömrümü,
Çıl-çırpını qıra-qıra gəlirəm...
Kül qalmayıb ocağında tökməyə,
Başı daşa vura-vura gəlirəm...
“Ah”larımınla uçurduğum “evlər”i
Vicdanımla hörə-hörə gəlirəm;
Mən səninçün darıxıram, İlahi...

Əminsən, ömürdü mənə verdiyin?
Yaşamağı öyrətməyi unutdun...
İki gilə göz yaşımı ümidim,
Adına əkdiiyim gülü qurutdun...
Gedən-gedənədir xatirələrdən,
“Dost payı” dediyin çayı soyutdun;
O pay üçün darıxıram, İlahi...

Qaçqın düşdüm bələyimdə, bilirsən,
Beşiyimi yada verdin... Öz işin...
Bir noyabr sazağında buzladı,
Canım oldu qar havası-əl işin...
Ağrı-ağrı, sancı-sancı doğulan
Şeirim də, hekayəm də söz işin;
Susmağınçün darıxıram, İlahi...
Mən səninçün darıxıram, İlahi...

Şahanə MÜŞFIQ

ELƏ GƏLDİN Kİ...

Bir səhər bir ömrü dəyişə bilərmiş,
Xəbərim yoxdu.
Günüylə, günəşiyə,
Saatı, dəqiqəsiylə,
Küçədən şütüyən maşınları,
İnterneti axsaq kompüteri,
Barmaqlarımı məngənəsinə həbs edən
məqalələri,
İş yerimin qarısı ağzında yemək gəzən
pişiyi,
Pəncərəm önündə dən axtaran sərçələri...
ilə adidən adi bir gündü o gün.
Yenə də tələsirdim, hara, nəyəsə.
Saatın dəqiqəsini tutdum,
Məqalənin son nöqtəsini qoydum,
Kompüteri söndürdüm,
Sərçələrə gülümsəyib pişiyin yanından
keçdim,
Küçədəki maşınları ötdüm...
Planımdakı yerə,
Bilmədiyim ömrə doğru yol aldım.
Sənə imiş qaçaqçım,
Sənə imiş gəlişim,
Xəbərim yoxdu.
Gözləmədiyim, ummadığım zamanda
qarşılaşdıq iki yad doğma kimi.

Günəşin ziyasıyla nurlanan dünya kimi
Nura qərğ oldu dünyam
Gözlərinin gecəsindən doğan günəşlə...
Mən səni axtarmırdım ki,
Aramadığım səhərlərdə,
Rast olmadığım günlərdə,
Yolum düşməyən təqvimlərdə gəldin
ömrümə.
Elə gəldin ki, "get" deməyə cəsarətim,
"Qal" deməyə gücüm olmadı.
Gözlədim,
Gözlədim ki, anlayasan susqunluğumu,
Gözlədim ki, görəsən əllərimi...
Hə...
Kimi gözdən, kimi ürəkdən, kimi gülüşdən
sevr.
Mən də əllərdən sevdim.
Əllərinin qabarında açan xoşbəxtlik
çiçəklərinə su verdim öpüşlərimlə,
o çiçəklərlə bəzəndi saçlarım hər gecə, hər
səhər.
Sevdim səni.
Sorğusuz, sualsız,
Gözləntisiz sevdim.
Mən səni sevmək üçün yox,
Sənin üçün sevdim...

Yadam özümə...
Bu külək özünə oxşamır nəsə,
Əhvalı dəyişib, halı dəyişib.
Hara əsdiyini özü də bilmir,
Cığırı dəyişib, yolu dəyişib.

Bu küçə heç tanış gəlmədi mənə,
Necə səssizlikdir, necə qaranlıq.
Yoxmu bu küçədə Allah bəndəsi,
Dayanıb dinləsə məni bir anlıq?

Bu yollar nə qədər yaddır, İlahi,
Əvvəl heç düşməyib yolum bu yola.
Sonu haralardır, hara aparır?
Nə yolla özümü salım bu yola?

Mən ki tanımıram bu adamları,
Nə yaman soyuqlar, nə yaman yadlar.

Sanki bu dünyada yaşamırlar heç,
Bəlkə, yaşamaqdan daha doyublar?

Güzdən boylanan o adam kimdir?
Gözləri nə qədər kədərli baxır.
Həyat pərçimlənib sanki gözünə,
Ordan damla-damla torpağa axır.

Taniya bilmirəm daha heç kimi,
Özüm də yad oldum özümə, Allah!
Daha istəmirəm xatirə, yaddaş,
Məni heç qaytarma özümə, Allah!

ÜŞÜMƏYİN RESEPTİ

Üşümək nədir, bilirsənmi?!
Qışın soyuğuna,
Küləyin səsinə,
Yağışın nəminə,
İldırımın dəhşətinə,
Qarın bəyazlığına üşüməyi demirəm;
Səssizliyə,
Ümidsizliyə,
Təkliyə,
Gedənlərə,
Bir də heç zaman dönməyəcəklərə,
Göz yaşlarına,
Gözündən asılan baxışlarına,
Çarəsizliyə üşümək...
Adamı için-için yandırır,
Bir ilq gecədə –
İsti yorğan-döşəyinin içində düşər canına,
Ürəyini dondurur,
Nəfəsindən Onsuzluğun ətri gələr,
Əllərində heç duymadığın əllərinin hərərəti
üşüyər,
İsraq saçlarından süzülər
heç görmədiyin gözlərinin yaşı,
Elə bilərsən saçlarında yurd salıb baxışı...
Zamansızdır,
Məkansızdır üşümək...
Günəşin nurundan imdad olmaz
içində qış bəsləyəne,
Tanrının ədalət payına heyrət;
Üşüyə-üşüyə yanıb kül olmaq yazılıbmış
birisinin alın dəftərinə...

DARIXAN QADIN

Nə üzlü qonaqmış bu darıxmaq da,
Fikrimdən qovuram, qəlbimdən gəlir.
İndi bahar fəslı deyil, mən bilən,
Bəs necə burnumda qoxun güllənir?

Belə darıxmağı kim icad edib?
Görüm darıxmaqdan məntək boğulsun...
Sənsiz gözlərim də yolun itirib,
Gəl ki, yazıqlar da “evə yığılsın”...

Xoşbəxt günümüzdən xatirə şəkil –
Gözümün kökütək saralıb indi.
Yollar da üstümə sənsiz qayıdır,
Görüm zəhrimara qalsın həsrəti!

Boyumdan yekədi, əynimə gəndi,
İçində itmişəm bu darıxmağın.
Qayıt, duman gözlüm, qayıt, yubanma,
Yolunda boy atıb “Darıxan qadın”.

AYRILAQ...

Bu ayrılıq heç xoşuma gəlmədi,
Gəl barışaq, sonra yenə ayrılmaq.
Bircə dəfə ayrılmağın nə dadı,
Təkrar-təkrar, dönə-dönə ayrılmaq.

Belə ayrılığa mən necə dözüüm?!
Gərək gözlərindən ayrılı gözüüm.
İnadkar qəlbimə yetməyir sözüüm,
Əlim küssün əllərinə, ayrılmaq...

Alışmasın öpüşünə yanağım,
Unutsun adını gərək dodağım.
Səssiz getmə, tutulacaq qulağım,
Çıxaq zilə, düşək bəmə, ayrılmaq.

Gəl tələsmə, ayaq saxla bir anlıq,
Göz yaşımı qoy çantana yavanlıq.
Deyirlər ki, soyuq olur ayrılıq,
Həsrətini sər üstümə, ayrılmaq...

...bu ayrılıq heç xoşuma gəlmədi,
Gəl barışaq, sonra yenə ayrılmaq.
Bircə dəfə ayrılmağın nə dadı,
Təkrar-təkrar, dönə-dönə ayrılmaq!

GÜNAH DAŞIYIRAM...

Müharibə şəkilləri asılıb
gözlərimlə dünyanın arasında.
Güllələnmiş körpənin "ana" hayqırtışı
bəzəyir qulaqlarımı –
Sırğa əvəzi.
Şəhidlərin qanı dolanıb nişan barmağıma,
Matəm rəngiylə bəzənib toy çadırım.
Övladı qollarında can verən ananın
Yolunmuş saçlarıdır başımdakı duvağım.
Günahsız qurbanların naləsi qopur
"Vağzal" sədalı qara zurnadan.
Zülm, işgəncə dolub yatağıma,
Qarnına süngü keçirilmiş gəlinin
"Günah"ını daşıyıram bətnimdə.
Onun ahı-fəryadını,
Ahını daşıyıram bətnimdə.
Dırnaqlarımın arasına dolub
"Siyasət" adlı əjdahanın süfrəsindəki
sümüklərlə bəslənən torpaq.
...və mən – qələmlə silahın arasında
can verən zavallı!

Ulucay AKİF

ADINI BİLMƏDİYİM ŞEİR

mən müharibə görməmişəm,
vuruşmamışam Stalinqrad uğrunda,
nə Berlin divarının qarşısında
qurban getməmişəm bir mərmiyə...

ya da bir at belində,
qılınc-qalxanım əlimdə
atılmamışam döyüş meydanına,
amma bilirəm –
barmaqlar həmişə düşmən olub çəkilən
tətiyə.

boğuşmamışam aslanlarla Afrika çöllərində,
hücum etməyib mənə yekədişli bir timsah
Nil çayının sahilində.

heç köpək balığı da görməmişəm,
amma üzmüşəm onlarla bir sularda
Ağ dənizdə, Qara dənizdə...

qərar verə bilməmişəm heç vaxt
əsmərlər daha gözəldi, sarışınlar, ya
kürənlər?
çox axtarmışam sevgini ağ bənizdə, qara
bənizdə.

güllərin adlarını da bilməmişəm,
amma çox sevmişəm qoxularını,
fərqi nə – adı Bənövşədi, Nərgiz, ya Lalə?..

sərxoş olub ayaqyalın gəzmişəm dəniz
sahilində,
çox içmişəm eşq şərabından,
gecələr dolub-boşalıb piyaləm.

heç küləkləri də tanımamışam,
bilməmişəm adlarını –
hansı xəzridi, hansı gilavar?

amma sevmişəm onları da,
ona görə
pis günlərə yox,
gözəl günlərə “bir külək idi, əsib keçdi”
demişəm.

bir külək kimi əsib keçib
adını unutduğum
qadınlar ömrümdən.

heç vaxt görməmişəm,
eşitməmişəm Allahu,
amma həmişə sevmişəm,
ümidlə gözləmişəm O gələcək sabahı...

dua etmişəm İstanbulda məsciddə,
Tiflisdə bir kilsədə,
Piterdə sinaqoqda...

həəə, indi yadıma düşdü,
mən eşitmişəm,
mən görmüşəm Allahu!

KÖLGƏ

bu qədər savaşı və qanın,
ölümlər və yalanın içində
əlimin tərsiylə itələyib bu yumru dünyanı
masamın üstündən,
şeir yazmaq istəyirəm sənə.
şeir yazmaq – bacardığım ən gözəl biçimdə

şeir yazmaq istəyirəm sənə,
üçüncü minilliyin iyirminci ilində.
şeir yazmaq –
Adəmin Hənvə ilə danışması kimi –
İnsan oğlunun birinci dilində.

ey sən,
bütün uzaqları özünə məskən bilən!
hansı şəhərin yollarını xoşbəxt edir indi
ayaq izlərin?
gündüzlər hansı küçələrdə rəqs edir kölgən,
gecələr hansı otaqlarda gizlənir?

ey sən,
bütün uzaqları özünə məskən bilən!
mən tanıyıram sən yaşayan küçəni də,
şəhəri də, ölkəni də
tanıyıram, səni isidən günəşi də,
səni üşüdən küləyi də,
tanıyıram səmənda uçan quşları,
tanıyıram bütün səndə unudulmuşları...

demirəm ki, o günəşi, quşları,
o küləyi, o küçəni, şəhəri...
demirəm ki, mənə ölkəni göndər;
heç olmasa, heç olmasa hərdənbir,
heç olmasa, heç olmasa gecələr,
heç olmasa mənə kölgəni göndər.

BAYILDA AXŞAMÇAĞI

Adın dodağında çiçəkləyər hər axşamçağı,
hər axşamçağı sən yadıma düşərsən.
günəş qürub edəndə dağların arxasında
hər axşamçağı sən yadıma düşərsən,
dəniz qoxusu neft qoxusuna qarışanda.

Hər axşamçağı
adamlar ötüb keçəndə yanımdan,
ağaclar ötüb keçəndə yanımdan,
dəniz ötüb keçəndə yanımdan,
sən yadıma düşərsən.

Bibiheybət məscidindən azan səsi
yayılar dağlara,
dalğalara,
yayılar ağaclara,

dənizə,
üzümü tutaram göylərə
“Ya Rəbb, mən də Sizin bəndənizəm”.

Adın dodağında çiçəkləyər hər axşamçağı,
hər axşamçağı sən yadıma düşərsən.
Salam verərəm tanımadığım balıqçılara,
onlar da alar salamını tanımadıqları bu
adamin.

Hər axşamçağı
xəbərsiz gələn bir kədər
çökər şəhərin üstünə,
çökər adamların, dağların,
ağacların, dənizlərin üstünə.

Və hər axşamçağı
adın çiçəkləyər dodağında,
hardan gəldiyini bilmədiyim
bir ümid cücərəm içimdə.

Ya Rəbb, nə yaxşı ki,
bu şəhərin, ağacların,
bu dənizin, dalğaların,
balıqçıların, balıqların
ümidi kədərindən az deyil.

ÖMRÜN XIRMANI

Şərtini şumda kəsmədiyimiz
ömrün xırmanındaydıq.
Bundan sonra günəş çıxmasa da, olar,
yağış yağsa da...

İndi ömrümün iyirmi yeddi
rəfində hamı yerbəyerdi,
bundan sonra dost itirməsəm də, olar,
düşmən qazansam da...

Küləklər sığal çəkər şəhərin səssizliyinə,
daha gündüzlər uzanmasa da, olar,
gecələr qısalsa da...

Mən elə bilirdim hamının
Allahı var bu yer üzündə,
daha Allah heç kimin olmasa da, olar,
hamının olsa da...

GİZLƏNPAÇ

ucuz ətın şorbası ilə bayram keçirən ailələr
şükür etməyi öyrətdi uşaqlara –
bizim balaca məhəllənin
kiçik evlərində...

o uşaqları
nə atalar sözləri aldada bildi,
nə də qorxuda bildi kapitalizmin qəddar
marşları...
və beləcə,
kasıb ailələrin uşaqları da
yavaş-yavaş böyüməyə başladı...

O uşaqlar ki,
küçə davalarında
nə döyülənə lağ etdi,
nə döyəni alqışladı,
kin saxlamadı ürəyində.

O uşaqlar ki,
düzəltdiyi ilk oyuncaq
taxtadan silah oldu,
müharibənin nəfəsini,
hiss etdi kürəyində.

O uşaqlar ki,
bacı, qardaş sözlərinin
qan bağı ilə yaranmadığını bildi,
dost dediklərimiz də
ailəmiz qədər bizdəndi.

Və biz
gizlənpaç oynayanda da
dostlarımızın tapa biləcəyi yerdə gizləndik.

DƏRGİDƏ
KİTAB

Sergey LUKYANENKO

ÇİN ALIŞDIRICILARI SATAN QIZCIĞAZ

Sergey Vasilyeviç Lukyanenko (1968) *fantast yazıçı, "Aelita", "EuroCon", "Aleksandr Qrin" və başqa mükafatların laureatıdır.*

Qazaxistanın Qaratau şəhərində həkimlər ailəsində doğulub. Alma-Atada tibb institutunu bitirdikdən sonra psixiatr işləyib, "Dünyalar" fantastika jurnalının redaktoru olub. İlk hekayələri 1988-ci ildə dərc edilib. "Qırx adanın cəngavərləri" və "Atom yuxusu" əsərləri ilə tanınmağa başlayıb. "Fəlsəfi-kosmik opera" da adlandırılan "Röya xətti", "İllüziya imperatorları", "Yuxu kölgələri", "Bugün, ana!", "Yer planetindən olan lord" kimi trilogiyalarına, "İnikaslar labirinti" romanına və "Keşikçilər", "Razılaşma" kimi digər əsərlərinə görə dövrümüzün ən tanınmış fantastlarından biri sayılır.

Öz yaradıcılıq metodunu "kəskin davranışlar fantastikası" adlandırır. Kosmik savaqlar və əlbəyaxa döyüşlər, kibexuliqanlıq motivlərinə xüsusi meyil göstərir. Tənqidçilərin fikrincə, Lukyanenko kibexuliqanlıq mövzulu əsərlərini onların ənənəvi problematikasına (insan və süni intellekt) əxlaqi məqamlar əlavə edərək işləməsi ilə seçilir.

Məşhur moskvalı heykəltəraş Surab Zeretelinin* nesuke (yapon miniatür oyma-heykəltəraşlıq nümunələridir – tərc.) toplamaq şəkəri olduğunu az adam bilər. Əslində, heç bir ayıb cəhəti olmayan bu hobbisini o nədənsə heç kimə bildirmir.

Moskva havasının anlaşılmaz rəftarı sayəsində, uğurlu təsadüflə dekabrın otuz birinə tuş gələn o qarlı-şaxtalı axşamda Valeri Krılov Puşkin meydanının yaxınlığındakı əntiq əşyalar salonunun önündə dayanıb indicə aldığı nesukeni süzürdü.

Nesuke elə Rusiyada da nesukedir. Beş santimetr boyunda, ağacdən, yaxud fil sümüyündən düzəldilən heykəlcik-breloka, hələ cibin nə demək olduğundan xəbərsiz yaponlar, açar, qəlyan, xarakiri üçün xırdaca bıçaq və digər yararlı əşyalar keçirərmişlər. Sonra onu kəmərlərinə bənd edib, öz sərvətini yolüstü hər kəsə göstərərək qürurla yeriyərmişlər. Bir sözlə, indilərdə bu, qətiyyənlə heç nəyə yaramayan, elə onun üçün də bahalıqı qıcıq doğuran bir əşyadır.

Amma əgər əlvan metallar əridilən yığcam zavodun sahibisənsə və Moskvada satış üçün bazara hədsiz ehtiyacın varsa, monumental heykəltəraşlıq ustası olan bir dost göydəndüşmə fürsət deməkdir. Təkcə elə bürüncü götürsək, böyük heykəltəraş

* Gürcüesilli məşhur heykəltəraş Zurab Seretelinin ad və soyadının baş hərfləri hekayədə zarafatyana əvəzlənib.

onu bütün salamat Moskva zavodlarının cəmindən artıq işlədir! Gələcək müştərinin diqqətini çəkmək üçün ən yaxşı üsul isə onun zəif damarını tutmaq, yəni indiki halda ona nesuke hədiyyə etməkdir.

Bunu da deməliyə ki, incəsənət kimi həssas sahədə və ondan da zərif olan kolleksiyaçılıqda pul hər qapını açmır. Gecəlik vazonlar toplayan birisinin önünə çamadan-çamadan dollar səpələsən də, çox sevdiyi əşyadan – Böyük Fridrixin qatlanıb-açılan səfər qarşokundan vaz keçməz.

Nesuke məsələsi də belədir. Pulu olmaq azdır, gərək qismətini quyruğundan yaxalayasan, imkanlı, öz ehtirasını səngitmək üçün hər şeyə hazır olan o biri kolleksionerləri qabaqlayasan.

Valerinin bəxti bir qədər gətirmişdi. Necəsini və niyəsini qurdalamayaq, çünki bəxt təsadüfi şey deyil. Hər necə olmuşdusa da, indi o öz köhnə “Pejo”sunun yanında dayanaraq əlindəki yapon brelokunu məmnunluq və ikrahın qarışdığı nəzərlərlə süzürdü: adətən, sızanağını bacarıqla sıxıb boşaltmış adam belə baxar.

Nesuke balaca, toppuşyanaq, parçaya bürünüb önündə məcməyi tutmuş bir qızcığaz fiquru idi. Məcməyidə güclə seçilən xırda, uzunsov şeylər vardı. Kataloqda bu nesukenin adı “Susi satan qızcığaz” idi.

– Susi-pusi, – Valeri donquldandı. – Heç olmasa düzgün yazın...

Evə getmək vaxtı idi: əynini dəyişib azacıq konyak içəcək, sonra da sürücünü çağırıb o xoş, hər adamın tanımadığı məkana yollanacaq, yapon rəqiblərin məhsulunu məşhur heykəltəraşa orada təqdim edəcəkdi. Arvadı ilə qızını Valeri hələ bir həftə bundan öncə Yeni il tətili üçün Parisə göndərmişdi. Buna görə də Yeni il gecəsi onun üçün hay-küylü, bol içkili, yaxud da, əksinə, romantik və həyəcanlı yekunlaşa bilərdi. İş adamı olan kəslər təkcə ailələrini göndərmirlər xaricə – bəzən özləri də istirahətə gedirlər...

Düyü unundan dürməklər (Valerinin nəzərində həm dadsız, həm ağır yeməkdir) gəzdirən yeniyetmə yapon qızcığaza baxa-baxa, Krılov bir siqaret çıxartdı. Sükan arxasında çəkməyi xoşlamırdı.

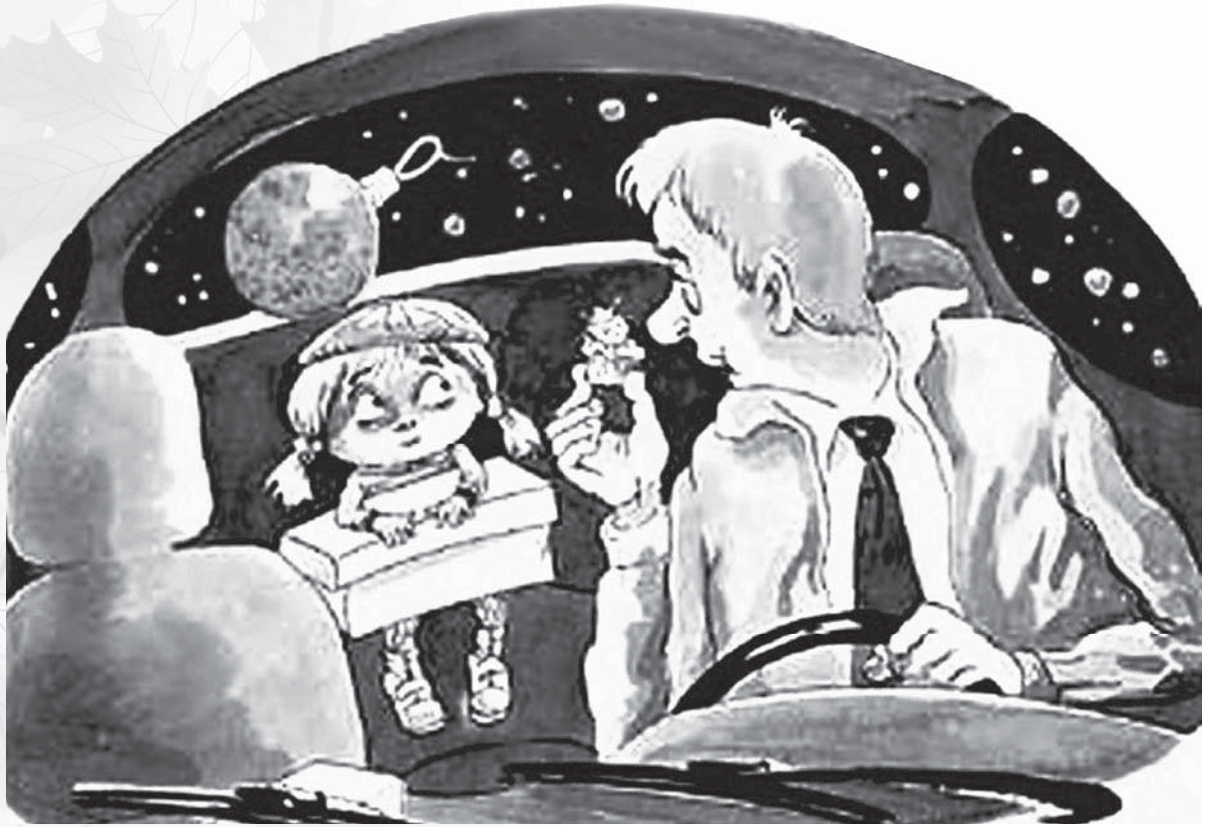
– Əmican, alışdırıcı götürün, – çəkin-gən bir səs gəlmişdi qulağına.

Valeri dönüb baxdı. Səkidə balaca bir qız dayanmışdı, on yaşında olardı.

Əynindəki neylon gödəkcə ona çox gen və istənilən adam üçün həddən artıq çirkli idi. Gödəkcənin yuxarisından böyüklərə məxsus enli şərf dolamışdı. Yundan toxunma papaq qoymuşdu.

Şaxtadan göyərən xırdaca əllərində ayaqqabı qutusunun qapağını tutmuşdu. Qar ələnən karton parçasının üstündə rəngbərəng Çin alışdırıcıları vardı.

– Özümdə var, – Valeri höürdü. Metro ilə axırıncı dəfə üç il əvvəl getmişdi, küçədə də dilənçilərlə, səfilərlə az-az rastlaşırdı. Ola bilsin, bu

səbəbdən də belələri onda, hətta qıcıq da yox, xəfif çiyirmə, isti duş almaq meyli oyadırdı.

Qızcığaz inada düşüb yaxındaca dayanmışdı.

Valeri əlini cibinə saldı ki, bəlkə, bu balaca dilənçi ondakı alışdırıcıyı görəndən sonra çəkilib gedər öz yoluyla. Amma tərslikdən alışdırıcı tapılmaq bilmədi.

Qızcığaz dərinədən nəfəs alıb ovcunun içiyə burnunu sildi.

– Neçəyədi alışdırıcıların? – deyər hörüldədi Valeri. Sədəqə verməmək kimi bir prinsipi vardı, yad uşaqları sevməzdi, amma indi bu qızcığazla puləmtə münasibətlərinə girməyə qərar verdi. Siqaret çəkməyi get-gedə lap

bərk istəyirdi: siqaret çıxarıb alışdırıcı tapmayanda belə olur həmişə.

– On... – qızcığaz astadan dilləndi.

– On... – Krilov tərəddüd içində bunu deyib indi də xırda pul üçün cibini eşləməyə başladı. – Şaxtada niyə əyninazik gəzirsən? Soyuqlayıb ölərsən!

Öyüd-nəsihət saxta çıxdı, özü də hiss etdi bunu. Aydın məsələdir, zavallı uşaq keyfindən gəzib alışdırıcı satmır ki.

– Qəşəng kukladır, – qızcığaz qəfil Krilovun əlindəki nesukeni görüb dedi.

– Hə, hə, qəşəngdir... – Krilov birdən nesuke ilə bu dilənçi qızcığaz arasında qəribə oxşarlıq sezərək təəccübləndi. Yeri gəlsə, “Susi satan qızcığaz”ın adını “Çin alışdırıcıları satan qızcığaz” da

qoymaq olardı, hərçənd o əyyamda alışdırıcı yox imiş. Amma məsələ bunda da deyildi! Sifətcə çox oxşardılar!

Vəsvəsədən qurtulmaq üçün Krılov, iznsiz-filansız, qızcığazın çiyindən tutaraq üzünü vitrindən düşən işığa sarı çevirdi. Çöməlib oturdu önündə. İrəli uzatdığı əlindəki nesuke ilə qızcığazın sifətini bir də tutuşdurdu.

Nə qəribədir! Elə bil bu olub poza verən!

– İşə bir bax, – Valerini heyərət götürmüşdü, – əsrlər ötür, adamlar dəyişilmirlər... Belə çıxır, yaponlar əvvəl adama oxşayırmışlar?!

– Mənim heç kuklam olmayıb, – qızcığaz o an yazıq-yazıq dilləndi.

Valeri mıqqıldadı, cibindən bir dənə yüzlük çıxarıb alışdırıcıların arasına qoydu:

– Get gir “Uşaq aləmi”nə, balası. Özünə kukla al...

Kukla neçəyə olur ki? Valeri birdən-birə təəccüb içində anladı ki, bundan xəbəri yoxdur. Öz qızı bu səfildən azca böyük olar, otağı doludur oyuncaqla...

Amma bəyəm birdən-ikiyə ona oyuncaq alıb ki? Ya arvadı alıb, ya dayə...

– Götür, “Barbi” alarsan özünə, – Krılov qəti səslə bunu deyib kartonun üstünə beş yüz rubl atdı. Yeni il axşamı yaxşı işlər görmək vacibsə, xırdaçılığın nə yeri var?!

– Mən bunu istəyirəm, – gözlərini nesukeden çəkməyən qızcığaz dirəşdi.

Valeri gülümsünüb başını buladı:

– Yox, balası. Bu kuklanın qiyməti...

çox bahadır yəni. Sən özünə bir kukla al, get ananın yanına.

– Bağışlayın ki, bu qədər israr edirəm, – əlindəki kartonu endirən qızcığaz gözlənilmədən üdüləyib tökdü. Donub kartona yapışmış alışdırıcıların biri də yerə düşmədi heç. – Ancaq hazırkı fəvqəladə şərait məni bu əziz gündə sizin səxavət və mərhəmətinizdən mümkün qədər çox bəhrələnməyə vadar edir.

Hələ də yandıra bilmədiyi siqaret Krılovun ağzından düşdü. Tez qalxıb maşınına doğru addımladı.

– Bəlkə, mən münasib gün seçməmişəm? – qızcığaz onun arxasınca soruşdu. – Axı sizdə təqvim dolaşıqdır, Miladı iki dəfə qeyd edirsiniz, ona görə də iki bayramın tən ortasındakı günü seçdim...

– Zırrama, – Krılov bircə kəlmə deyib maşınına sığındı. Motoru işə salandan sonra nesukeni tələm-tələsik dürtdü cibinə. Qızcığazı çəp-çəp süzdü, o da buna baxaraq dodaqaltı nəsə pıçıldayırdı. – Zırramalıqdır, ya da qarabasma. Ancaq burası da var: kimdə?..

Qızcığaz gözdən itmişdi. Var idi – yox olmuşdu.

– Elə məndə, – Krılov bu fikrə gələndə bütün bədəni titrədi. Bu nə bələdir belə? Nəsildə-kökdə başdanxarab olmayıb...

Maşını yavaşca yerindən götürdü.

– Siz tamamilə sağlamsınız, – arxadan eşidildi bu. – Hərçənd...

Krılov hövlnak əyləci basdı. Qanrılıb baxdı.

Qızcığaz arxa oturacaqda əyləşmiş, əlindəki kartonu yenə o cür bərk-bərk tutmuşdu. Məsum uşaq nəzərlərilə baxırdı Krılova.

– Babasilin yüngül halı, təzə baş qaldiran prostatit, öd kisənizdə qatılma. Başqa heç nə, – bayaqkı sözlərini təkrarladı qızcığaz, – tamamilə sağlamsınız! Demək, belə, namünasib məqam seçdiyim üçün üzr istəyirəm. Amma mən bu Yeni il axşamı – üstəlik, təqviminiz üzrə iki Miladın düz ortasında – xeyirxah işlər tutmağa son dərəcə meyilli görürəm sizi...

– Sən kimsən axı belə? – Krılov qeyzlə səsləndi. – Maşına necə minmisən?

– Mən balaca bir qızam. Fəzada özüm üçün yerdəyişmə etmişəm. Eşidirsiniz məni?

– Sən niyə belə danışırsan? Balaca qızlar bu cür danışırlar!

Qızcığaz köks ötürdü:

– Nitqim çətin anlaşılır? Xahiş edirəm, möhkəm olun! Vəziyyət çox sadədir: mən gələcəkdənəm!..

Valeri başını tərpətdi:

– Aha. Mən isə Marsdan...

– Oxsamırsınız, – qızcığaz aman vermədi. – Beləliklə, mən gələcəkdən gəlmişəm, zamanda səyahət edirəm. Dəqiq tarixi bilməyiniz vacib deyil.

Krılovu yüngül bir həvəs bürüdü:

– “Gələcəkdənəm” deyirsən? Fantastika, eləmi? Əlbəttə, inanıram! Burada, bizdə hər tərəf doludur zaman səyahətçiləri ilə. Addım atdınmı – onlarla burun-buruna gəlirsən.

– Bax, düz danışırsınız, – qızcığaz incik danışdı. – Daha burada zaman səyahətçiləri qalmayıb. Kinayəniz də yersizdir!

– Əgər sən gələcəkdən gəlmisənsə və bu barədə belə rahat danışırsansa, onda niyə zaman səyahətçiləri haqqında kimsənin məlumatı yoxdur? Niyə daha onlara rast gəlmirik?

– Axı sizin dövrünüzdə səyahət edən olmur, – qızcığaz onun sözünü ağızında qoydu. – Burada maraqlı nə var? Ekologiya korlanıb, qida keyfiyyətsizdir, insanlar bədxahdırlar, mədəni səviyyə aşağıdır, savaqlar zövqsüzdür... Hamı antik Yunanıstana, Orta Əsrlərə, qədim Çinə və Yaponiyaya üz tutur... Bax oralar gözəldir!

Krılov cavab verməyə söz tapmadı.

– Beləliklə, – qızcığaz sözünün ardını gətirdi, – mən adi bir zaman səyahətçisiyəm. On yaşım var. Bu sizə birtəhər gəlməsin, əqli cəhətdən yetkin insan kimiyyə.

– İnanmıram, – Krılov qətiyyətlə diləndi.

Qızcığaz yenə havaya qarışıb yoxa çıxdı. Və yan oturacaqda peyda oldu.

– Hipnozdur, – Krılov öz gümanını dilə gətirdi.

Maşın silkələnib yavaş-yavaş göyə yüksəldi. Qarlı küçələr aşağıda qaldı, külək viyıldadı, Moskva onlardan altda işıqlar sayrısan nəhəng xəritə kimi açılıb-yayıldı.

– Bu da hipnozdur? – qızcığaz maraqlı xətrinə soruşdu. – Onda çıxın buradan. – Krılov başını buladı.

– Çox yaxşı, – qızcığaz sevincək dedi. Üzünə azacıq qızartı gəlmişdi. – İndi mənə inanırsınızmı? Yoxsa başqa da nəşə lazımdır?

– İnanıram, – pıçıldadı Krılov. – Qız, ay qız... orada, gələcəkdə necədir vəziyyət?

– Söz ola bilməz! – qızcığaz müxtəsər cavab verdi. – Hə, belə, Valeri Pavloviç. Sizdən bir xahişim oldu. Mənə – əsrlərin zülmətində yol azmış qızcığaza Milad hədiyyəsi verəcəksinizmi?

– Nesukeni? – Krılov dəqiqləşdirmək istədi.

– İhı, – qızcığaz gülümsədi.

Krılov bir neçə saniyə dillənmədi. Sonra isə bağırdı:

– Sən nə çərənləyirsən? Hansı hədiyyədən dəm vurursan? Nesukeden? Heç bilirsən, o mənə necə baha başa gəlib? Pullar cəhənnəm... Elə bilirsən, Moskva doludur bu cür nadir nesukelərlə? Mən bu gün onu bir heykəltəraşa hədiyyə etməliyəm! Əvəzində, bəlkə, o da mənim zavodumdan bürünc alar! Beləcə, işlərim yoluna düşər! Alınmasa, vəssalam, başımı götürüb gedəm gərək.

– Bu nesuke mənə çox lazımdır! – qızcığaz nazik səslə çımxırdı. – Verin onu mənə!

– Əvəzində başqasını gətir, – Krılov çözüm təklif etdi. – Yaponiyaya fittilləmək səndən ötrü çətin deyil, düzdür? İki yüz il əvvəlin nesukesini alıb gətirirsən Moskvaya, verirsən onu mənə... Sənə nə oldu?

Qızcığaz astadan hönkürüb ağlayır, göz yaşlarını kirli ovcuyla silirdi. Maşın təhlükəli tərzdə silkələnməyə başladı.

– Ey, özünü ələ al sən! – Krılov təşvişə düşüb qışıqırdı. – Al, sil getsin... – deyərək qızcığaza təmiz burun dəsmalı uzatdı. – Mənim nesukem sənə nəyinə gərəkdir? Axı sən o cür xarüqələrə qadirsən!

– O... heç də sizin deyil... – göz yaşları içində mızıldandı qızcığaz. – Onu mənim atam yonub – sümükdən.

Müdrilər necə deyib: qadın ağlamayınca haqlı çıxmaz. Bu qayda balaca qızlara da aid imiş. Krılov xəcalət hissi keçirirdi.

– Mənim deyilmiş... Ondan ötrü pul xərcləmişəm mən, – deyə təpindi qızcığaza. – Qulaqas, sənki əsl möcüzələr yaradırsan, bəs nə yapışmısan məndən? Özün üçün nesuke oğurlayarsan, ya haradansa götürərsən, məsələ bitər...

– Bacarmaram! – qızcığaz incik tərzdə çımxırdı. – İş də elə bundadır!

Dolaşığı izahatdan Valeri bunu anladı ki, zaman səyahətçilərinin hamısına xarakteri kəskin dəyişən xüsusi iynələr vurulur. Həmin iynədən sonra səyahətçilər özlərinin geridə qalan əcdadlarını öldürə, qarət edə, yaxud başqa hansısa formada incidə bilmirlər. Yalnız özünümüdafiə cəhdi istisnadır...

– Bax əgər siz məni vursanız, yaxud dişləsəniz... – qızcığazın bu mızıldanmasında bir ümid sezildi.

– Bah! – Krılov hirsələndi. – Sən məni kiminlə qarışdırırsan? Mənim sə-

ni vurmaq niyyətim yoxdur, dişləməyimdən isə heç söhbət gedə bilməz!

– Heyif, – qızcığaz köks ötürdü. – Elə olsa, mən nesukeni sizin o duyğusuz ələrinizdən qoparıb ala bilərdim...

Qəribə də olsa, bu açıq etiraf Valerini sakitləşdirdi.

– Ay qız, axı niyə məhz bu nesukeni istəyirsən? – deyə soruşdu. Siqaret çıxarıb götürdüyü Çin alışdırıcısı ilə yandırdı. – Nə yapışmısan yaxamdan?

Qızcığaz başladı danışmağa. Demə, bir vaxt atası ilə on səkkizinci əsr İngiltərəsinə Milad tətili üçün gediblməmiş. Amma atası İngiltərədə darıxır və üz tutur on səkkizinci əsr Yaponiyasına. Vədə ötüb keçsə də, Yaponiyadan geri dönmür. Qızcığaz anlayır ki, atasının başına bir iş gəlib. Yəqin, zaman maşını xarab olub, belə hallar olur arada.

– Bəs xilasedicilər yoxdur sizdə? – Krilov təəccüblənmişdi.

– Yox. Zamanda səyahətin bütün ağırlığı, cəfası hər kəsin öz öhdəsinə düşür, – qızcığaz bu cür açıqladı. – Azıb itənləri xilas etmək zamanda ziddiyyət yarada bilər!

Atası geri dönmədikdə qızcığaz özü evə qayıda bilərmiş. Amma çox istəyirmiş ki, atasını xilas etsin. Fikrindən keçib ki, görəsən, atası orada nə ilə dolanacaq? Qarət qətl yolverilməzdir, oranın elmlərinə yiyələnmək də onun kimi. Bax onda qızcığazın ağına gəlir ki, axı atasının sümükdən oyma fiqurlar düzəltməyə

həvəsi vardı. Deməli, nesukələr düzəldəcəkdə. Harada olduğu bilinsin deyə də hər nesukədə anaxronizmə yol verəcək, yəni mövcud zamana uyğun gəlməyən bir işarə qoyacaqdı. Zəkali qızcığaz o cür nesukeleri axtarmağa başlayıb və axırda bir dənəsini tapıb: həmin bunu – Krilovun aldığı.

– Anladım! – Valeri bərkdən dilləndi. – Amma bu, “Susi satan” deyil, “Çin alışdırıcıları satan qızcığaz”dır!

– Yox, bunlar alışdırıcı deyil, – qəti etiraz etdi qızcığaz. – Bu... sizdə heç o cür söz yoxdur. Bunlar kiçik şeylərdir, başqa... daha böyük... hələ bu söz də yoxdur... Daha böyüklərini düzəltmək üçündür bunlar.

Krilov nesukeni cibindən çıxartdı. Şübhəli nəzərlərlə gözdən keçirib dedi:

– Hə, nə olsun? Turalım, bunu sənin atan düzəldib. Öz yerini bildirib ki, kömək gəlsin, eləmi? İndi get atanı xilas elə də. Başqa nə lazımdır axı sənə?

– Nesuke! Onu zaman maşınındakı xüsusi qutuya qoymalıyam! – səsini qaldırdı qızcığaz. – Onda zaman maşını bu nesukenin oyulub düzəldildiyi yerə yönələcək, mən də atamı xilas edəcəyəm!

– Bəs nesuke? – Krilov cavabı təxmin etsə də, yenə dəqiqləşdirmək istədi.

– Atomlara parçalanacaq.

– Uyğun gələn başqa nesukələr yoxdur? – deyə soruşdu Krilov.

– Başa düşün, axı başqaları ola bilməz! Olarsa, demək, mən atamı xilas

edə bilməmişəm! Deməli, o, ömrü boyu qədim Yaponiyada qalıb!

– İşə düşdük, – Krilov köks ötürdü.

Qızcığaz da köks ötürüb qətiyyətlə dedi:

– Ya siz bu nesukeni mənə verirsiniz, gedib atamı qurtarıram, ya da xəsislik edirsiniz, atam həlak olur.

– Ay qızım, axı mən də müflis olmaq üzrəyəm, – Krilov açıq danışdı. – Yox, sənın atana ürəyim yanır mənim... Sən özün də cəsur qızsan...

Zaman səyahətçisi yenə sızıldadı.

– Barı pullarımı qaytar! – Krilov yalvarış tərzinə keçdi. – Ya da başqa bir nesuke ver mənə!

– Pul nə gəzir məndə, – qızcığazı ağlamaq tutdu. – Sizə veriləsi bir şeyim də yoxdur. Heç lotereyada hansı biletin tutacağını da deyə bilmərəm.

– Qadağandır? – Krilov anlayışlı tövrlə soruşdu.

– Qədim dövr lotereyalarına heç vaxt marağımız olmayıb... – deyə açıqladı qızcığaz.

Krilov susurdu. Eh, o cür planı vardı! Hədiyyə verəcəyi nadir nesuke... dostyana söhbət... sərfəli razılaşma... böyük qazanc...

– Get, xilas elə atanı, – deyərək qədim yapon brelokunu qızcığaza uzatdı. – Ancaq əvvəlcə məşinımı yerə endir!

Qızcığazın çöhrəsi parladı:

– Sağ olun! Var olun! Mən bilirdim ki, iki Milad arasındakı bayram axşamında insanlar mehribanlaşırlar və gerçək möcüzələr baş verir!

Krilovun yanağına yöndəmsiz bir öpüş qondurub qeybə çəkildi.

Maşın, əvvəlki kimi, əntiq əşyalar salonunun yanında dayanmışdı. Amma ayaqaltıya birdəfəlik alışdırıclar səpələnmişdi.

– Gerçək möcüzələrmış... – Krilov təəssüflə söyləndi. – Baxır kimdən ötrü.

Onun bütün planları puça çıxmışdı. Hamısı da sırtıq bir qızcığazın və onun səfehətasının ucbatından... Turistlərimə bax mənim! Buralı deyillərmiş, maşın xarab olubmuş...

Maşınını işə salıb, niyəsini heç özü də bilmədən, çarəsiz halda gecə klubuna sürdü..

İndi necə olsun, məşhur heykəltəraşla bu Yeni il axşamı elə-belə, hədiyyəsiz-filansız münasibət qurmağa cəhd etsin? Havayı söhbətdir. Ancaq hər halda, cəhd etmək lazım gələcək...

Krilov duracaqda yer seçib maşını saxlamışdı artıq, o an arxa oturacaqdan xəfif bir öskürək eşitdi.

– Yenə? – hövlnak səslənib geri qanrıldı.

Maşında daha iki nəfər vardı: bu dəfə əynində tünd-sarı don, qırmızı ipək atmalıq olan həmin qızcığaz və qara dar şalvar, ala-bula gençiyin arxalıq geyinmiş bir kişi.

– Yaraşılıdırmı mənim kazamim ("kazami" – yapon mifik-fantastik mədəniyyətində, xüsusən animasiya filmlərində məşhur qəhrəman obrazıdır – tərç)? – qızcığaz sevincək qışqırdı.

Kişi isə qızına tərs-tərs baxıb dil-ləndi:

– Sağ olun, Valeri-san (“san” – yapon-larda ehtiram ifadə edən xitab kəlməsidir – tərc.). Mənim xilasım üçün böyük fə-dakarlıq göstərmisiniz... Domo ariqato qodzaimas (yaponca ənənəvi təşəkkür ifadəsidir, təxminən “Sizə qəlbən min-nətdaram” anlamı verir – tərc.)

– Yaxşı, bəsdirin... elə bir şey deyil... – utandı Krılov. – Bayramdır, hər halda...

– Biz geriyyə – gələcəyə qayıtmalıyıq, – dedi kişi. – Ancaq sizə təşəkkürümü bil-dirmədən olmazdı. Bu kiçik hədiyyəmizi qəbul edin, Valeri-san! Mən bu nesukeni çox nüfuzlu bir məmur üçün oyub düz-əltmişdim, amma qat-qat artıq sevinclə sizə təqdim edirəm!

Krılov kiçicik fiquru ondan alan kimi kişi ilə qızcığaz baş əyib qeyb oldular. Bu dəfə, deyəsən, həmişəlik.

– Necə yəni... – Krılov nesukeni süzə-süzə pıçıldadı. – Necə yəni... qurtuldum yoxsa?

Bu nesuke, görünür, müəllifin öz təsviri idi: yapon qiyafəli hündür və ariq bir kişi. Ancaq əlində pivə şüşəsi vardı!

– Anaxronizmdir... – Krılov söyləndi. – “Pivə şüşəsi tutmuş kişi”... Mən bunu nə üzlə hədiyyə edəcəm?

Məyus-məyus güldü. Möcüzə... bay-ram... Yaxşılıq edirsənsə, əvəzini umma! Hərçənd...

Krılov nesukeni bir də diqqətlə göz-dən keçirdi.

O “qızcığaz”a nəsə anlaşılmaz bir ad qoymuşdular axı – “Susi satan qız-cığaz”...

Əsas məsələ vaxtında düzgün bir ad qoymaqdır. Onda adam özü əşya ilə təq-dimat arasında bir uyğunluq tapacaq! Moskvalı monumentalist-heykəltəraş da öz işində belə hallarla tez-tez üzləşmiş olar!

– Həvəngdəstəli kişi... – Krılov bu adın səslənişini yoxladı. – Yox. Yaxşısı budur – “Həvəngdəstəli kimyagər!” Na-məlum sənətkarın əl işi...

Maşınından düşdü – nesuke də əlində.

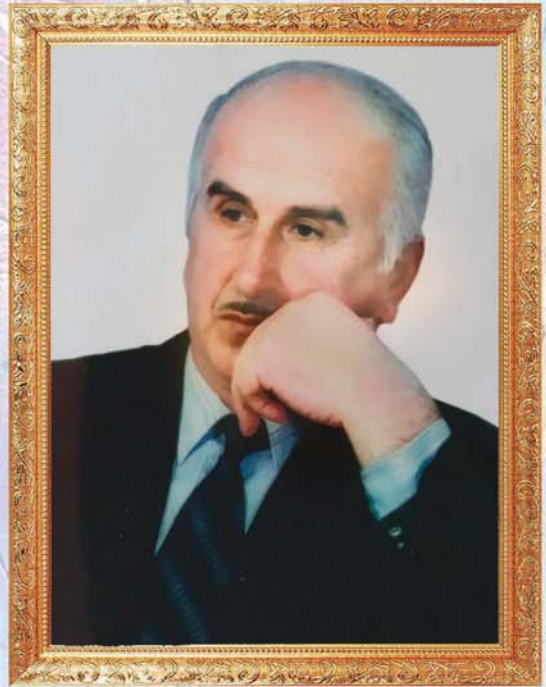
Hər şey yaxşı olmalıydı.

Belə bir axşamda hamının ürəyi yumşalır!

*Tərcümə:
Seyfəddin Hüseynlinindir*

Dərgidə **Sərgi**

Yaqar Samadov

ISSN 0134-522
İNDEKS AZ 1000
2 AZN

